

Tartalomjegyzék

253/2009. (XI. 18.) Korm. rendelet	Az egyes szabálysértésekről szóló 218/1999. (XII. 28.) Korm. rendelet módosításáról	40238
156/2009. (XI. 18.) FVM rendelet	Az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból és az Európai Mezőgazdasági Garancia Alapból finanszírozott egyes támogatások tekintetében átruházott, valamint egyéb, szakértő szervezetek közreműködésével ellátott feladatokról szóló 48/2007. (VI. 20.) FVM rendelet módosításáról	40239
157/2009. (XI. 18.) FVM rendelet	A gyártmánylapról	40240
35/2009. (XI. 18.) OKM rendelet	A nevelési-oktatási intézmények működéséről szóló 11/1994. (VI. 8.) MKM rendelet és a 2009/2010. tanév rendjéről szóló 24/2009. (V. 25.) OKM rendelet módosításáról	40242
31/2009. (XI. 18.) ÖM rendelet	Az üzletszerűen végzett ingatlanközvetítői, valamint az üzletszerű ingatlanvagyon-értékelő és közvetítői tevékenység folytatásának feltételeiről, az eljárás részletes szabályairól	40248
25/2009. (XI. 18.) PM rendelet	A törzskönyvi nyilvántartásról	40250
26/2009. (XI. 18.) PM rendelet	A független biztosításközvetítői (alkuszi vagy többes ügynöki) jelentés szabályairól szóló 45/2007. (XII. 29.) PM rendelet módosításáról	40258
1/2009. (XI. 18.) PTNM rendelet	Az elismerések adományozásának rendjéről szóló 1/1998. (I. 23.) TNM rendelet módosításáról	40270
109/2009. (XI. 18.) AB határozat	Az Alkotmánybíróság határozata	40272
110/ 2009. (XI. 18.) AB határozat	Az Alkotmánybíróság határozata	40288
92/2009. (XI. 18.) OGY határozat	A szomszédos országokhoz fűződő közlekedési kapcsolataink erősítéséről	40298
158/2009. (XI. 18.) KE határozat	Kitüntetés adományozásáról	40299

III. Kormányrendeletek

A Kormány 253/2009. (XI. 18.) Korm. rendelete az egyes szabálysértésekről szóló 218/1999. (XII. 28.) Korm. rendelet módosításáról

A szabálysértésekről szóló 1999. évi LXIX. törvény 166. § (1) bekezdésében kapott felhatalmazás alapján a Kormány a következőket rendeli el:

- 1. §** Az egyes szabálysértésekről szóló 218/1999. (XII. 28.) Korm. rendelet (a továbbiakban: R.) 10/C. §-a a következő új (2)–(3) bekezdéssel egészül ki, egyidejűleg a jelenlegi (2) bekezdés megjelölése (4) bekezdésre változik:
- „(2) Aki a bíróság által felosztatott társadalmi szervezet működésében a felosztatás után részt vesz, ötvenezer forintig terjedő pénzbírsággal sújtható.
- (3) Aki nyilvános rendezvényen a bíróság által felosztatott társadalmi szervezet egyenruháját vagy formaruháját viseli, továbbá aki nyilvános rendezvényen olyan egyenruhát vagy formaruhát visel, amelyről – annak jellegzetes tulajdonságai miatt – bíróság által felosztatott társadalmi szervezet egyenruhája, formaruhája ismerhető fel, ötvenezer forintig terjedő pénzbírsággal sújtható.”
- 2. §** (1) Ez a rendelet a kihirdetését követő nyolcadik napon lép hatályba.
(2) Az R. 10/C. § jelenlegi (2) bekezdésében az „(1) bekezdésben” szövegrész helyébe az „(1)–(3) bekezdésben” szöveg lép.

Bajnai Gordon s. k.,
miniszterelnök

V. A Kormány tagjainak rendeletei

A földművelésügyi és vidékfejlesztési miniszter 156/2009. (XI. 18.) FVM rendelete az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból és az Európai Mezőgazdasági Garancia Alapból finanszírozott egyes támogatások tekintetében átruházott, valamint egyéb, szakértő szervezetek közreműködésével ellátott feladatokról szóló 48/2007. (VI. 20.) FVM rendelet módosításáról

A mezőgazdasági, agrár-vidékfejlesztési, valamint halászati támogatásokhoz és egyéb intézkedésekhez kapcsolódó eljárás egyes kérdéseiről szóló 2007. évi XVII. törvény 81. § (3) bekezdés a) pontjában kapott felhatalmazás alapján – a földművelésügyi és vidékfejlesztési miniszter feladat- és hatásköréről szóló 162/2006. (VII. 28.) Korm. rendelet 1. § a) pontjában meghatározott feladatkörömben eljárva – a következőket rendelem el:

- 1. §** Az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból és az Európai Mezőgazdasági Garancia Alapból finanszírozott egyes támogatások tekintetében átruházott, valamint egyéb, szakértő szervezetek közreműködésével ellátott feladatokról szóló 48/2007. (VI. 20.) FVM rendelet (a továbbiakban: R.) 1. §-ának e) pontja helyébe a következő rendelkezés lép, és a következő f) ponttal egészül ki:
- [A Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal (a továbbiakban: MVH) a Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatalra (a továbbiakban: MgSzH) az alábbi feladatokat ruházhatja át:]*
- „e) az alábbi tevékenységekkel kapcsolatos intézkedések esetében a támogatási és kifizetési kérelmek feldolgozását, ideértve a kérelem-feldolgozáshoz szükséges adminisztratív és helyszíni ellenőrzést:
- ea) mezőgazdasági területek erdősítése,
 - eb) az erdészeti potenciál helyreállítása,
 - ec) erdő-környezetvédelem,
 - ed) nem termelő beruházások erdőterületen történő megvalósítása,
 - ee) agrár-erdészeti rendszerek mezőgazdasági földterületen történő első létrehozása;
 - f) az alábbi tevékenységekkel kapcsolatos intézkedések esetében a támogatási kérelmek feldolgozását, ideértve a kérelem-feldolgozáshoz szükséges adminisztratív és helyszíni ellenőrzést, valamint a kifizetési kérelmekhez kapcsolódó helyszíni ellenőrzést:
 - fa) rövid vágásfordulóú fás szárú energiaültetvények telepítése,
 - fb) ültetvények korszerűsítése, telepítése,
 - fc) évelő, lágyszárú energiaültetvények telepítése.”
- 2. §** Az R. 3. §-ának bevezető szövegrésze helyébe a következő szövegrész lép:
- „3. § Az MVH a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium Mezőgazdasági Gépesítési Intézete szakértői közreműködését veheti igénybe az alábbi feladatai végrehajtása során:”
- 3. §** Az R. a következő 7/A. §-sal egészül ki:
- „7/A. § Az MVH az Agrárgazdasági Kutató Intézet szakértői közreműködését veheti igénybe az Európai Mezőgazdasági Garancia Alapból, az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból, az Európai Halászati Alapból finanszírozott, valamint a nemzeti hatáskörbe tartozó mezőgazdasági és agrár-vidékfejlesztési támogatásokkal összefüggő monitoring-adatgyűjtési feladataihoz kapcsolódó adatbázis felépítésének, szerkezetének, szakmai definíciórendszerének kialakítása és továbbfejlesztése, továbbá a monitoring-adatgyűjtéshez kapcsolódó adatelemzések, illetve jelentések elkészítése során.”
- 4. §** Az R. 9. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:
- „9. § A Hegyközségek Nemzeti Tanácsa az egyes intézkedésekben való részvételi feltételek teljesítésének ellenőrzési, valamint az ehhez kapcsolódó adatszolgáltatási feladatait a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztériummal kötött külön megállapodásban foglaltak szerint láthatja el.”

5. § Ez a rendelet a kihirdetését követő nyolcadik napon lép hatályba azzal, hogy rendelkezéseit az R. 1. § e) pontjának ea) és eb) alpontjai szerinti intézkedések esetén a 2009. évben benyújtott kifizetési kérelmek alapján indult folyamatban lévő ügyekre is alkalmazni kell.

6. § A termőföldre vonatkozó elővásárlási és előhaszonbérleti jog gyakorlásával összefüggő igazgatási szolgáltatási díjról szóló 55/2006. (VII. 27.) FVM rendelet mellékletében a Győr-Moson-Sopron Megye Sopron Önkormányzat sora helyébe a következő sor lép:

„

Megye	Önkormányzat	Költségvetési elszámolási számla
Győr-Moson-Sopron	Sopron	11600006-00000000-33229625

„

7. § (1) Az 1–4. §, valamint a 6. §, a rendelet hatálybalépését követő napon hatályát veszti. E bekezdés a hatálybelépést követő második napon hatályát veszti.
(2) Ez a rendelet 2011. december 31-én hatályát veszti.

Gráf József s. k.,
földművelésügyi és vidékfejlesztési miniszter

A földművelésügyi és vidékfejlesztési miniszter 157/2009. (XI. 18.) FVM rendelete a gyártmánylapról

Az élelmiszerláncról és hatósági felügyeletéről szóló 2008. évi XLVI. törvény 76. § (2) bekezdés 26. pontjában kapott felhatalmazás alapján a földművelésügyi és vidékfejlesztési miniszter feladat- és hatásköréről szóló 162/2006. (VII. 28.) Korm. rendelet 1. § c) és f) pontjában foglalt feladatkörömben eljárva a következőket rendelem el:

- 1. §** (1) E rendeletet – a (2) bekezdésben foglaltak kivételével – az élelmiszerláncról és hatósági felügyeletéről szóló 2008. évi XLVI. törvény Mellékletének 28. pontja szerinti felhasználónak szánt feldolgozott élelmiszereket előállító, Magyarországon működő élelmiszer-előállítókra kell alkalmazni.
(2) A rendeletet nem kell alkalmazni a külön jogszabály szerinti élelmiszer kistermelőkre, vendéglátó terméket előállítókra, valamint az egyes mezőgazdasági termékekre vonatkozó egyedi rendelkezésekről („az egységes közös piacszervezésről”) szóló, 2007. október 22-i 1234/2007/EK tanácsi rendelet Xlb. mellékletében szereplő terméket előállítókra.
(3) E rendelet alkalmazásában
a) *élelmiszer-előállító*: az élelmiszerláncról és hatósági felügyeletéről szóló 2008. évi XLVI. törvény Mellékletének 15. pontja szerinti élelmiszer-előállítási tevékenységet végző élelmiszer-vállalkozás,
b) *feldolgozott élelmiszer*: az Európai Parlament és a Tanács 2004. április 29-i, az élelmiszerhigiéniáról szóló 852/2004/EK rendelete 2. cikke (1) bekezdésének o) pontjában meghatározott feldolgozott termék.
- 2. §** (1) Magyarországi felhasználónak szánt feldolgozott élelmiszerről az élelmiszer-előállító a Melléklet szerinti tartalmú gyártmánylapot köteles készíteni és vezetni.
(2) Az egymástól csak névleges tömegükben vagy térfogatukban eltérő termékekről elegendő egyetlen gyártmánylapot készíteni. Nem szükséges külön gyártmánylapot készíteni azokra a termékekre sem, amelyek csak ízesítésükben különböznek egymástól, illetve azokra amelyeket azonos tartalommal, azonos élelmiszer-előállító különböző telephelyein állítanak elő vagy azonos tartalommal különböző csomagolásban hoznak forgalomba. A névleges mennyiségeket, ízválasztékot, előállítási helyeket, csomagolási módokat és az ezekhez kapcsolódó változó elemeket a gyártmánylapon egyértelműen meg kell adni.

- 3. §** (1) A gyártmánylapot a feldolgozott élelmiszernek a felhasználó számára történő forgalomba hozatal megelőzően kell elkészíteni.
- (2) A gyártmánylapon a termék előállítása során történő bármely változást a forgalomba hozatal megkezdése előtt át kell vezetni úgy, hogy a gyártmánylap változásai egyértelműen nyomon követhetők legyenek.
- (3) A feldolgozott élelmiszernek meg kell felelnie a gyártmánylapban leírtaknak.
- (4) A gyártmánylapot a termék forgalomba hozatalának megszűnését követően legalább 3 évig meg kell őrizni.
- 4. §** Az élelmiszer-előállítónak a gyártmánylapot az előállítás helyén papíralapon, aláírva, a hatósági ellenőrzés számára könnyen hozzáférhetően kell tartani.
- 5. §** Ez a rendelet 2010. január 1-jén lép hatályba azzal, hogy a hatálybalépésekor forgalmazott feldolgozott élelmiszerekre a gyártmánylapot 2011. január 1-ig kell elkészíteni.

Gráf József s. k.,
földművelésügyi és vidékfejlesztési miniszter

Melléklet a 157/2009. (XI. 18.) FVM rendelethez

Gyártmánylap
(Tartalmi követelmények)

Érvényesség kezdete:

Érvényesség vége:

- I. Az élelmiszer-előállító
1. A vállalkozó neve, székhelyének címe
 2. Az előállító hely(ek) neve, címe
- II. Az élelmiszer leírása
1. Megnevezés
 2. A termék egységnyi mennyiségéhez felhasznált összetevők felsorolása előállításkori tömegük csökkenő sorrendjében a mennyiség megadása nélkül.
Soroljon fel minden összetevőt, függetlenül attól, hogy a jelölésben fel kell-e tüntetni vagy sem. Adja meg az összetett összetevő összetevőit is csökkenő mennyiségi sorrendben. Meg kell jelölni, hogy mely összetevő(k) mennyisége 2% alatti.
 3. Az alkalmazott technológiai segédanyagok felsorolása
 4. Az előállítási eljárás lényeges, a késztermék biztonsága, minősége szempontjából meghatározó lépéseinek és paramétereinek rövid leírása
 5. A termék csomagolása
A csomagolás formája (például: doboz, tasak stb.) és módja (például: védőgáz, vákuum stb.), zárása
A csomagoló anyag típusa
A névleges tömeg/térfogat, illetve töltőtömeg
- III. Élelmiszerbiztonsági jellemzők
Adja meg a jogszabályban előírt kötelezettségen felül vállalt, illetve a technológiában folyamatos ellenőrzés alatt tartott mikrobiológiai, kémiai szennyezettségi stb. jellemzőket, ha vannak.
Hivatkozni lehet az élelmiszerre vonatkozó, jogszabályban előírt követelményekre a követelményt előíró rendelkezés pontos megjelölésével.

- IV. Az élelmiszer minőségi jellemzői
1. Összetéti jellemzők (fizikai, kémiai stb. jellemzők)
Adja meg a termék jellemző paramétereit (például: szárazanyag-tartalom, zsírtartalom, víztartalom, sótartalom, bevonatarány stb.). Amennyiben a termék jellemzői megfelelnek a termékre vonatkozó jogszabályi előírásnak vagy más, jogilag nem kötelező, ajánlott dokumentumnak, úgy azoknak pontos, szükség szerint paragrafusokra, fejezetekre, pontokra stb. történő hivatkozása – a konkrét adatok nélkül – elegendő.
 2. Érzékszervi jellemzők
Az érzékszervi leírás térjen ki a termékre jellemző tulajdonságok – például: állomány, szín, íz, szag – meghatározására.
 3. Az élelmiszer átlagos tápértéke (amennyiben a termék jelölésén tápértékadatok is feltüntetésre kerülnek)
 - a) tápanyagok felsorolása és mennyisége 100 g-ra vagy 100 ml-re;
 - b) a tápérték adatok meghatározásának módszere, leírása.*Írja le, hogy az MÉ 1-1-90/496 előírás szerint milyen adaton, információon alapulnak a feltüntetett értékek. Célszerű megadni, az átlagértékhez tartozó ingadozásokat, szélsőértékeket származzon az analitikai vizsgálatokból, az összetevők vagy a késztermék mért vagy számított adataiból.*
- V. Minőségmegőrzési/fogyaszthatósági időtartam
- VI. Tárolási feltételek
- VII. Az élelmiszer jelölése
Adja meg a jelölés teljes szövegét, vagy mellékelje a grafikát/csomagolóanyagot/címkrét.
- VIII. Egyéb
Itt rögzítse azokat az adatokat, információkat, amelyet az I–VII. pontokban leírtakon kívül fontosnak tart meghatározni.
- [dátum]

[Gyártmánylap készítőjének neve és aláírás]

**Az oktatási és kulturális miniszter 35/2009. (XI. 18.) OKM rendelete
a nevelési-oktatási intézmények működéséről szóló 11/1994. (VI. 8.) MKM rendelet
és a 2009/2010. tanév rendjéről szóló 24/2009. (V. 25.) OKM rendelet módosításáról**

A közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény 94. § (1) bekezdésének b), e) és i) pontjában foglalt felhatalmazás alapján, az oktatási és kulturális miniszter feladat- és hatásköréről szóló 167/2006. (VII. 28.) Korm. rendelet 1. § a) pontjában meghatározott feladatkörömben eljárva a következőket rendelem el:

1. § A nevelési-oktatási intézmények működéséről szóló 11/1994. (VI. 8.) MKM rendelet (a továbbiakban: Rendelet) 6/C. § (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:
- „(2) Az iskolai (kollégiumi) könyvtár igénybevétele, működésének szabályait az iskola, kollégium szervezeti és működési szabályzatában kell meghatározni. Az iskolai (kollégiumi) könyvtár állományába csak a könyvtár gyűjtőkörébe tartozó dokumentum vehető fel. Az iskolai (kollégiumi) könyvtár gyűjtőkörét – a szervezeti és működési szabályzat mellékleteként kiadott – gyűjtőköri szabályzat határozza meg. A gyűjtőköri szabályzatot – elfogadása előtt – közoktatási szakértői tevékenység folytatására jogosult szakértővel véleményeztetni kell. E rendelet 3. számú melléklete határozza meg azokat az előírásokat, amelyeket minden iskolai (kollégiumi) könyvtár működtetésénél meg kell tartani, illetve, amelyek figyelembevételével a könyvtár igénybevétele és használatával kapcsolatos rendelkezéseket el kell készíteni.”

- 2. §** A Rendelet 7. § (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:
„(2) A gyermekekkel, a tanulókkal kapcsolatos ügyeket az ügy elintézéséért felelős alkalmazott köteles haladéktalanul, de legkésőbb az iktatás napjától számított huszonkét munkanapon belül elintézni. A nevelési-oktatási intézmények működésével kapcsolatos ügyekben az elintézési határidő huszonkét munkanap. Ha az ügy elintézésére az iskolaszék, óvodaszék, kollégiumi szék, a szülői szervezet (közösség), a diákönkormányzat jogosult, döntését legkésőbb az iktatástól számított huszonkét munkanapot követő első ülésén köteles meghozni.”
- 3. §** A Rendelet 17/A. § (4) bekezdés d) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:
[*(4) A központilag szervezett írásbeli vizsgához magyar nyelvi és matematikai kompetenciákat mérő külön-külön feladatlapok készülnek azok részére, akik*
„d) a kiemelkedő tehetséget kibontakoztató felkészítést nyújtó (a továbbiakban: tehetséggondozó) középiskola hetedik, kilencedik évfolyamára”
[jelentkeznek.]
- 4. §** A Rendelet 22. § (2)–(3) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:
„(2) A tanuló – kiskorú tanuló esetén a szülője aláírásával – a félév, illetve a szorgalmi idő utolsó napját megelőző huszonkettedik munkanapig, a 20. § (6) bekezdésében meghatározott esetben az engedély megadását követő három munkanapon belül jelentheti be, ha osztályzatának megállapítása céljából független vizsgabizottság előtt kíván számot adni tudásáról. A bejelentésben meg kell jelölni, hogy milyen tantárgyból kíván vizsgát tenni. Az iskola igazgatója a bejelentést öt munkanapon belül továbbítja a vizsgáztatásra kijelölt intézménynek, amelyik az első félév, illetve a szorgalmi idő utolsó hetében szervezi meg a vizsgát.
(3) A tanuló – kiskorú tanuló esetén a szülője aláírásával – a bizonyítvány átvételét követő tíz munkanapon belül kérheti, hogy javítóvizsgát független vizsgabizottság előtt tessen. Az iskola a kérelmet öt munkanapon belül továbbítja a vizsgáztatásra kijelölt intézménynek.”
- 5. §** A Rendelet 23. § (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:
„(1) Ha a tanuló – szülőjének a közoktatási törvény 7. § (2) bekezdésében szabályozott választása alapján – a tankötelezettségének magántanulónaként tesz eleget, az erről való bejelentést követő három munkanapon belül az iskola igazgatója beszerzi a tanuló lakóhelye, ennek hiányában tartózkodási helye szerint illetékes gyermekjóléti szolgálat véleményét annak eldöntésére, hátrányos-e ez a megoldás a tanulónak. A gyermekjóléti szolgálat tíz munkanapon belül köteles megküldeni véleményét.”
- 6. §** A Rendelet 32. § (2) bekezdésének utolsó mondata helyébe a következő rendelkezés lép:
„A fegyelmi eljárást folytatni kell, ha az egyeztető eljárás lefolytatását nem kérik, továbbá ha a bejelentés iskolába, kollégiumba történő megérkezéstől számított tíz munkanapon belül az egyeztető eljárás nem vezetett eredményre.”
- 7. §** A Rendelet 35. § (6) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:
„(6) Ha a határozatokban szereplő adatokban változás következik be, a jegyző, főjegyző – figyelemmel a (3) bekezdésben foglaltakra – a kiegészítéssel, illetve a módosítással egybeszerkesztett határozatot ad ki. Ha a nevelési-oktatási intézmény feladatellátási helye, illetve feladata megváltozik, a jegyző, főjegyző a közoktatási törvény 79. §-ának (6) bekezdése alapján indított eljárásban azokat a feltételeket vizsgálja, amelyeket a változás érintett.”
- 8. §** A Rendelet 51. §-a a következő (9) bekezdéssel egészül ki:
„(9) E rendelet – a 35/2009. (XI. 18.) OKM rendelet 3. §-ával megállapított – 17/A. § (4) bekezdés d) pontjában foglaltakat első ízben a 2010/2011. tanév középfokú felvételi eljárása során kell alkalmazni.”
- 9. §** A Rendelet 54. § (15) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:
„(15) Amennyiben a képesség-kibontakoztató felkészítés valamennyi évfolyamon, osztályban nem szervezhető meg, akkor azt a 2009/2010. tanévtől középfokú iskola esetében a kilencedik évfolyamon, általános iskola esetében az első és az ötödik évfolyamon, ezt követően felmenő rendszerben lehet megszervezni. Az e bekezdésben foglaltak nem érintik a 2009/2010. tanévet megelőzően indított felkészítés megszervezését és lebonyolítását.”

- 10. §** (1) A Rendelet 5. számú mellékletében A fegyelmi eljárás szabályai cím A fegyelmi tárgyalás alcím 1. pontjának utolsó mondata helyébe az 1. számú melléklet lép.
- (2) A Rendelet 5. számú mellékletében A fegyelmi eljárás szabályai cím A fegyelmi tárgyalás alcím 2. pontjának első mondata helyébe a 2. számú melléklet lép.
- (3) A Rendelet 5. számú mellékletében A fegyelmi eljárás szabályai cím A fegyelmi határozat alcím 7. pontjának utolsó mondata helyébe a 3. számú melléklet lép.
- (4) A Rendelet 5. számú mellékletében A fegyelmi eljárás szabályai cím A fegyelmi határozat alcím 9. pontja helyébe a 4. számú melléklet lép.
- (5) A Rendelet 5. számú mellékletében A fegyelmi eljárás szabályai cím Az eljárást megindító kérelem alcím 13. pontjának utolsó mondata helyébe az 5. számú melléklet lép.
- (6) A Rendelet 5. számú mellékletében A fegyelmi eljárás szabályai cím Az eljárást megindító kérelem alcím 14. pontjának első mondata helyébe a 6. számú melléklet lép.
- 11. §** A Rendelet 6. számú melléklete helyébe e rendelet 7. számú melléklete lép.
- 12. §** (1) A Rendelet 7. számú mellékletében az Óvoda cím VII. Egészség- és munkavédelmi eszközök alcím 8. pontja helyébe a 8. számú melléklet lép.
- (2) A Rendelet 7. számú mellékletében az Iskola cím V. Egészség- és munkavédelmi eszközök alcím 8. pontja helyébe a 9. számú melléklet lép.
- (3) A Rendelet 7. számú mellékletében a Kollégium cím IV. Egészség- és munkavédelmi eszközök alcím 11. pontja helyébe a 10. számú melléklet lép.
- (4) A Rendelet 7. számú mellékletében az Alapfokú művészetoktatási intézmények cím IV. Egészség- és munkavédelmi eszközök alcím 12. pontja helyébe a 11. számú melléklet lép.
- 13. §** A Rendelet 8. számú mellékletében A középfokú iskolákba történő jelentkezés rendje és a felvételi eljárás szabályai cím A felvételi kérelem benyújtása alcím 2.1. pontjának negyedik mondata helyébe a 12. számú melléklet lép.
- 14. §** (1) Az Árpád Gimnázium (OM azonosító: 035223), a Berzsenyi Dániel Gimnázium (OM azonosító: 035243), a Fazekas Mihály Gimnázium (OM azonosító: 031198), a Fazekas Mihály Fővárosi Gyakorló Általános Iskola és Gimnázium (OM azonosító: 035277), a Földes Ferenc Gimnázium (OM azonosító: 029379), a Radnóti Miklós Kísérleti Gimnázium (OM azonosító: 029743), a Szent István Gimnázium (OM azonosító: 035246) (a továbbiakban együtt: gimnáziumok) a 2009/2010. tanév felvételi eljárásában külön felvételi vizsgát szervezhetnek, a következők figyelembevételével:
- a) a gimnáziumok a hetedik évfolyam speciális matematika tantervű hat évfolyamos tanulmányi területre felvételizőktől a központilag szervezett írásbeli vizsgák mellett vagy helyette kérhetik az általuk közösen kidolgozott, speciális nehézségi fokú matematika írásbeli vizsga eredményét is;
- b) a gimnáziumok két egyenértékű speciális nehézségi fokú matematika feladatsort készítenek, amelyek közül az egyiket az e § d) pontjában meghatározott rendes vizsga során, a másikat pedig a pótló írásbeli vizsga során használnak fel. Az egyes vizsganapokra a feladatsorok kiválasztását az érintett intézmények igazgatói közösen sorsolással döntenek el. A feladatlapok elkészítése, sokszorosítása és a vizsgákra való eljuttatása során olyan eljárást kötelesek követni, amely az azokhoz történő illetéktelen hozzáférést kizárja;
- c) a gimnáziumok, ha a külön felvételi vizsgát előírták, a speciális nehézségi fokú matematika írásbeli vizsgát kötelesek megszervezni;
- d) a 2009/2010. tanévben megszervezésre kerülő speciális nehézségi fokú matematika írásbeli vizsga időpontja 2010. február 27. szombat, 11.00 óra. A pótló írásbeli vizsga időpontja 2010. március 6. szombat, 11.00 óra. A vizsgára jelentkezők értesítéséről az érintett gimnáziumok kötelesek gondoskodni;
- e) a gimnáziumok az írásbeli vizsgát követő napon a feladatlapokat a megoldókulcsokkal együtt helyben nyilvánosságra hozzák. A kijavított vizsgadolgozatok megtekintését és az azzal kapcsolatos észrevételek benyújtásának rendjét a középfokú iskolákba történő jelentkezés rendje és a felvételi eljárás általános szabályai szerint kötelesek biztosítani;
- f) a gimnáziumok a vizsgázókat a speciális nehézségi fokú matematika írásbeli vizsga eredményéről értesítik;
- g) a gimnáziumok a nyilvánosságra hozott felvételi tájékoztatójukban a speciális nehézségi fokú matematika írásbeli vizsgák rendjét részletesen közlik.

- (2) Az e rendelkezések alapján lefolytatott külön felvételi vizsgán kitöltött felvételi feladatsorokat a vizsgát szervező gimnázium értékeli. A felvételi vizsga értékelését minden az (1) bekezdésben felsorolt gimnázium köteles elfogadni.

15. § E rendelet hatálybalépésével egyidejűleg a 2009/2010. tanév rendjéről szóló 24/2009. (V. 25.) OKM rendelet 1. számú melléklet „II. Szakmai vizsgaidőszakok, vizsganapok” cím 3. c) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:
[Az Igazságügyi és Rendészeti Minisztérium irányítása alá tartozó, iskolai rendszerű szakképzésben oktatott szakképesítések írásbeli, szóbeli és gyakorlati vizsgaidőpontjai:]
„c) írásbeli 2010. május 31.
szóbeli és gyakorlati 2010. június 7–18.”

- 16. §** (1) Ez a rendelet – a 14. § kivételével – 2009. december 1-jén lép hatályba és 2010. június 30-án veszti hatályát.
(2) A rendelet 14. §-a a kihirdetés napján lép hatályba és 2010. június 30-án veszti hatályát.
(3) E rendelet hatálybalépésével egyidejűleg a Rendelet 35. § (3) bekezdésében a „munkavédelmi” szövegrész helyébe a „munkavédelmi, tűzvédelmi” szövegrész lép.

Dr. Hiller István s. k.,
oktatási és kulturális miniszter

1. számú melléklet a 35/2009. (XI. 18.) OKM rendelethez
[5. számú melléklet a 11/1994. (VI. 8.) MKM rendelethez]

„Az értesítést oly módon kell kiküldeni, hogy azt a tanuló, a szülő és meghatalmazott képviselőjük külön-külön a tárgyalás előtt legalább öt munkanappal megkapja.”

2. számú melléklet a 35/2009. (XI. 18.) OKM rendelethez
[5. számú melléklet a 11/1994. (VI. 8.) MKM rendelethez]

„2. A fegyelmi eljárást – a megindítástól számított huszonkét munkanapon belül – egy tárgyaláson be kell fejezni.”

3. számú melléklet a 35/2009. (XI. 18.) OKM rendelethez
[5. számú melléklet a 11/1994. (VI. 8.) MKM rendelethez]

„Ha az ügy bonyolultsága vagy más fontos ok szükségessé teszi, a határozat szóbeli kihirdetését az elsőfokú fegyelmi jogkör gyakorlója legfeljebb öt munkanappal elhalaszthatja.”

4. számú melléklet a 35/2009. (XI. 18.) OKM rendelethez
[5. számú melléklet a 11/1994. (VI. 8.) MKM rendelethez]

„9. A fegyelmi határozatot a kihirdetést követő öt munkanapon belül írásban meg kell küldeni a tanulónak, kiskorú tanuló esetén a szülőjének és meghatalmazott képviselőjüknek, ha a gazdálkodó szervezet képviselője az eljárásban részt vett, a gazdálkodó szervezetnek.”

5. számú melléklet a 35/2009. (XI. 18.) OKM rendelethez
[5. számú melléklet a 11/1994. (VI. 8.) MKM rendelethez]

„Az eljárást megindító kérelmet a határozat kézhezvételétől számított tíz munkanapon belül kell az elsőfokú fegyelmi jogkör gyakorlójához benyújtani.”

6. számú melléklet a 35/2009. (XI. 18.) OKM rendelethez

[5. számú melléklet a 11/1994. (VI. 8.) MKM rendelethez]

„14. A fegyelmi büntetést megállapító határozat ellen benyújtott kérelmet az elsőfokú fegyelmi jogkör gyakorlója a kérelem beérkezésétől számított öt munkanapon belül köteles továbbítani a másodfokú fegyelmi jogkör gyakorlójához.”

7. számú melléklet a 35/2009. (XI. 18.) OKM rendelethez

[6. számú melléklet a 11/1994. (VI. 8.) MKM rendelethez]

„Kérelem a nem önkormányzati nevelési-oktatási intézmény működésének megkezdéséhez szükséges engedély kiadásához

- I. A(z) Önkormányzat jegyzője, főjegyzője részére a közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény 79. §-ának (2) bekezdése alapján. A kérelemnek az alábbi adatokat kell tartalmaznia:
1. A működési engedély iránti kérelem tárgya
 2. A közoktatási intézményt nyilvántartásba vevő jegyző, főjegyző hivatala, a nyilvántartásba vételről szóló határozat száma, kelte (amennyiben a nyilvántartásba vétel már megtörtént)
 3. Alapító adatai (név, működési forma, nyilvántartásba vétel formája és azonosítója, székhely, értesítési cím)
 4. Fenntartó adatai (név, működési forma, nyilvántartásba vétel formája és azonosítója, székhely, értesítési cím)
 5. Az intézmény adatai (hivatalos név, intézménytípus, székhely)
 6. Intézmény székhelyére és minden telephelyére külön
 - a) az ott ellátott feladatok
 - b) az épület tulajdonosa
 - c) az épület feletti rendelkezési jog időtartama (amennyiben nem a fenntartó az épület tulajdonosa)
 - d) a közoktatási tevékenység megkezdésének tervezett dátuma
 - e) az épületbe felvehető maximális gyermek-, tanulólétszám
 - f) tantermek száma
 - g) óvodai csoportszobák száma
 - h) tantermek alapterülete (legkisebb-legnagyobb)
 - i) óvodai csoportszobák alapterülete (legkisebb-legnagyobb)
 - j) tervezett évfolyamok felsorolása
 - k) tervezett óvodai csoportok száma
 - l) óvoda napi nyitvatartási ideje (-tól –ig)
 - m) szakképzés esetén a gyakorlati képzés megszervezésének módja: iskolai tanműhely, tanulószerveződés alapján, megállapodás keretében, egyéb
 7. A nevelési-oktatási intézmény feladatával, működésével kapcsolatos egyéb tudnivalók, sajátosságok, bejelentések. (Itt kell feltüntetni azokat a sajátos tudnivalókat, amelyek feltüntetésére az előző pontok nem nyújtottak lehetőséget.)
- II. A mellékletek
- A kérelemhez csatolni kell eredetiben vagy másolatban: (Másolat esetén az eljárás során a jegyző, főjegyző kérheti az eredeti dokumentum bemutatását.)
1. a nevelési-oktatási intézmény alapító okiratát, valamint a nyilvántartásba vételről szóló határozatot,
 2. az ellátott feladatokhoz a fenntartó által jóváhagyott nevelési, pedagógiai, szakmai programot,
 3. fenntartói igazolást arról, hogy a feladatai ellátásához szükséges, jogszabályban meghatározott helyiségek feletti rendelkezési jog a nevelési-oktatási intézmény működéséhez legalább öt nevelési évre, tanítási évre biztosított (tulajdoni lap, megállapodás, hozzájáruló nyilatkozat),
 4. annak igazolását, hogy a helyiségek a nevelési-oktatási intézmény feladatainak ellátására alkalmasak (használatbavételi engedély, hatósági bizonyítvány),
 5. szakképzésben részt vevő iskola esetén annak ismertetését, hogy a gyakorlati oktatást milyen módon szervezik meg, saját gyakorlati oktatási hely hiányában a gyakorlati oktatási hely biztosítására kötött megállapodást, illetve nyilatkozatot arról, hogy a gyakorlati képzést tanulószerveződés alapján végzik,

6. a tárgyi feltételek meglétét igazoló tételes jegyzéket – a kötelező (minimális) eszköz- és felszerelési jegyzékben meghatározottak szerint elkészítve, külön feltüntetve a testnevelési és a gyakorlati foglalkozások megtartását szolgáló helyiségeket –, valamint a fenntartó nyilatkozatát arról, hogy a működés megkezdéséhez, a nevelő és oktató munkához szükséges, jogszabályban meghatározott tárgyi feltételek rendelkezésre állnak, illetve fokozatosan megteremthetők, felmenő rendszerben történő oktatásszervezés esetén az eszközök és felszerelések beszerzésének ütemtervét, szakképzésben részt vevő iskola esetén a gyakorlati képzésre vonatkozó felszerelési jegyzéket.
A tárgyi feltételek meglétét igazoló tételes jegyzéket a székhelyre és valamennyi telephelyre vonatkozóan külön-külön kell elkészíteni,
7. a személyi feltételek meglétét igazoló tételes jegyzéket, valamint a fenntartó nyilatkozatát arról, hogy a működés megkezdéséhez, a nevelő és oktató munkához szükséges, jogszabályban meghatározott személyi feltételek biztosítottak. A jegyzéknek tartalmaznia kell az óvodai nevelésben, az iskolai nevelésben-oktatásban foglalkoztatott pedagógusok listáját, feltüntetve a pedagógusok nevét, végzettségét és szakképzettségét, iskola esetén tantárgyi bontásban, valamint a pedagógus-végzettséget tanúsító oklevél kiállítóját és az oklevél számát, a tantárgyfelosztást, továbbá a működéshez szükséges többi alkalmazott nevét, végzettségét és szakképzettségét, foglalkoztatásuk módját és időtartamát. A jegyzéknek az óraadókra vonatkozóan is tartalmaznia kell a fenti adatokat.
A személyi feltételek meglétét igazoló tételes jegyzéket a székhelyre és valamennyi telephelyre vonatkozóan külön-külön kell elkészíteni,
8. a pénzügyi feltételek teljesítésének igazolásához csatolni kell
- a) részletes kimutatást arról, hogy a nevelési-oktatási intézmény tevékenységét milyen forrásokból finanszírozzák (a források között kell feltüntetni a feladatellátáshoz rendelkezésre álló készpénzt, a befektetett eszközök és forgóeszközök értékét, a tervezett bevételi forrásokat: normatív állami támogatás és hozzájárulást; közoktatási megállapodás alapján járó kiegészítő támogatást; egyházi kiegészítő támogatást; tandíjat; alapítványi támogatást; bankhitelt; minden egyéb bevételt; bármilyen, a működéshez felhasználható tárgyi vagy pénzbeli juttatást, a tevékenységben való ingyenes közreműködést), továbbá
 - b) a fenntartó által jóváhagyott egy évre szóló költségvetést (amely tartalmazza a működéshez szükséges befektetett eszközök és forgóeszközök beszerzési értékét, a dologi és személyi kiadások összegét, utóbbiba beleértve az alkalmazottak bérét, annak közterheit és a tanulói juttatások költségeit), valamint
 - c) a fenntartó nyilatkozatát arról, hogy a feladatok ellátásához szükséges fedezetet biztosítja.
- A pénzügyi feltételek teljesítésének kimutatását az intézmény egészére vonatkozóan kell elkészíteni (székhelyre és valamennyi telephelyre vonatkozóan együttesen).
Ha a kérelmező a melléklet 1., 3., 4. pontja szerinti adattartalmat nem igazolja, a kérelem elbírálásához a nyilvántartásba vételi engedélyről szóló határozat, a tulajdoni lap, a használatbavételi engedély, a hatósági bizonyítvány vonatkozásában a nyilvántartást vezető szervet kell megkeresni a jogosultságra vonatkozó adatok szolgáltatása vagy igazolása iránt.”

8. számú melléklet a 35/2009. (XI. 18.) OKM rendelethez

[7. számú melléklet a 11/1994. (VI. 8.) MKM rendelethez]

„8. Ha vitás, hogy az előírt eszközök, felszerelések rendelkezésre állnak, közoktatási szakértői tevékenység folytatására jogosult szakértő véleményét kell beszerezni.”

9. számú melléklet a 35/2009. (XI. 18.) OKM rendelethez

[7. számú melléklet a 11/1994. (VI. 8.) MKM rendelethez]

„8. Ha vitás, hogy az előírt eszközök, felszerelések rendelkezésre állnak, közoktatási szakértői tevékenység folytatására jogosult szakértő véleményét kell beszerezni.”

10. számú melléklet a 35/2009. (XI. 18.) OKM rendelethez

[7. számú melléklet a 11/1994. (VI. 8.) MKM rendelethez]

„11. Ha vitás, hogy az előírt eszközök, felszerelések rendelkezésre állnak, közoktatási szakértői tevékenység folytatására jogosult szakértő véleményét kell beszerezni.”

11. számú melléklet a 35/2009. (XI. 18.) OKM rendelethez

[7. számú melléklet a 11/1994. (VI. 8.) MKM rendelethez]

„12. Ha vitás, hogy az előírt eszközök, felszerelések rendelkezésre állnak, közoktatási szakértői tevékenység folytatására jogosult szakértő véleményét kell beszerezni.”

12. számú melléklet a 35/2009. (XI. 18.) OKM rendelethez

[8. számú melléklet a 11/1994. (VI. 8.) MKM rendelethez]

„Amennyiben a jelentkezést nem a közzétett jelentkezési lapon nyújtották be, a kérelemben érintett közép fokú iskola a felvételi eljáráshoz szükséges adatok öt munkanapon belüli pótlására felszólítja a kérelem benyújtóját.”

Az önkormányzati miniszter 31/2009. (XI. 18.) ÖM rendelete az üzletszerűen végzett ingatlanközvetítői, valamint az üzletszerű ingatlanvagyon-értékelő és közvetítői tevékenység folytatásának feltételeiről, az eljárás részletes szabályairól

A lakások és helyiségek bérletére, valamint az elidegenítésükre vonatkozó egyes szabályokról szóló 1993. évi LXXVIII. törvény 87/B. §-ában kapott felhatalmazás alapján, az önkormányzati miniszter feladat- és hatásköréről szóló 132/2008. (V. 14.) Korm. rendelet 1. § e) pontjában meghatározott feladatkörömben eljárva a következőket rendelem el:

- 1. §**
- (1) Üzletszerűen végzett ingatlanközvetítői, illetőleg üzletszerűen végzett ingatlanvagyon-értékelő és közvetítői tevékenységet (a továbbiakban: szolgáltatási tevékenység) az folytathat, aki rendelkezik az önkormányzati és területfejlesztési miniszter hatáskörébe tartozó szakképesítések szakmai és vizsgakövetelményeinek kiadásáról szóló miniszteri rendeletben meghatározott ingatlanközvetítői, valamint ingatlanvagyon-értékelő és közvetítői szakmai képesítéssel.
 - (2) Szolgáltatási tevékenységet az folytathat a lakások és helyiségek bérletére, valamint az elidegenítésükre vonatkozó egyes szabályokról szóló 1993. évi LXXVIII. törvény (a továbbiakban: Lt.) 64/C. § (2) bekezdésében foglaltakon túl, aki
 - a) köztartozásmentes adózó, valamint
 - b) e rendelet szerinti feltételeket teljesítette.
- 2. §**
- (1) A szolgáltatási tevékenység folytatásához szükséges engedély iránti kérelem az Lt. 64/C. § (3) bekezdésében foglaltakon túl tartalmazza
 - a) az ingatlanközvetítő, ingatlanvagyon-értékelő és közvetítő szolgáltató (a továbbiakban: szolgáltató)
 - aa) szakképesítését tanúsító bizonyítványát (oklevelét) kiállító intézmény megjelölését, a kiadás helyét és időpontját,
 - ab) munkáltatójának nevét és székhelyét,
 - b) a szolgáltatás nyújtása során használni kívánt nyelv (nyelvek) megjelölését,
 - c) a hatósággal való kapcsolattartás módját.
 - (2) A szolgáltató az 1. §-ban foglalt feltételek meglétét az Lt. 64/C. § (3) bekezdésében foglaltakon túl az alábbi okiratokkal igazolja:
 - a) harminc napnál nem régebben kiállított közokirat, amely szerint a bejelentő köztartozásmentes adózó, kivéve, ha a bejelentő szerepel a köztartozásmentes adózói adatbázisban,
 - b) az eljárási illeték megfizetésének igazolása,
 - c) ha a szolgáltatásnyújtásra egy személyesen közreműködő tagja vagy alkalmazottja, egyéni vállalkozó esetében egy foglalkoztatottja által jogosult – egyéni vállalkozó esetében az egyéni vállalkozók hatósági nyilvántartásba vételéről szóló igazolás másolata, egyéb gazdálkodó szervezet esetében három hónapnál nem régebbi cégkivonat.

- (3) Amennyiben a szolgáltató nem csatolja a (2) bekezdés a) és c) pontjai szerinti iratokat, az ingatlanvállalkozás-felügyeleti hatóság (a továbbiakban: hatóság) az engedélyezés feltételeinek megállapítása érdekében adatszolgáltatási kérelemmel fordul a nyilvántartást vezető hatósághoz.

- 3. §** (1) A hatóság – az Lt. 64/D. § (3) bekezdésében foglaltakon túl – visszavonja az engedélyét annak a szolgáltatónak, aki
- a hatóság számára olyan valótlan tartalmú bejelentést tett, melynek érdemi befolyása volt az engedély iránti kérelem elbírálására, illetve a szolgáltatási tevékenység jogszerű végzésének az ellenőrzésére,
 - a hatósági ellenőrzést akadályozza.
- (2) A szolgáltatónál a tevékenység folytatásához szükséges adatokban bekövetkezett változást a hatóság évente legalább egy alkalommal ellenőrzi.

- 4. §** (1) Gazdálkodó szervezet esetében a szolgáltató bejelentése a szolgáltatási tevékenység megkezdésének és folytatásának általános szabályairól szóló 2009. évi LXXVI. törvény (a továbbiakban: Szolgtv.) 22. § (1) bekezdésében meghatározott adatokon túl tartalmazza
- a szolgáltató
 - cégjegyzékszámát, egyéni vállalkozó esetében a hatósági nyilvántartásba vétel számát,
 - tevékenységi körét,
 - a képviselőre jogosult személy, egyéni vállalkozó nevét, lakóhelyét,
 - a gazdálkodó szervezet személyesen közreműködő tagja vagy alkalmazottja, illetve foglalkoztatottja nevét, a részére kiadott engedély számát,
 - a hatósággal való kapcsolattartás módját,
 - a szolgáltatás nyújtása során használni kívánt nyelv (nyelvek) megjelölését.
- (2) A szolgáltató gazdálkodó szervezet a bejelentésében az 1. §-ban foglalt feltételek meglétét az alábbi okiratokkal igazolja:
- harminc napnál nem régebben kiállított közokirat, amely szerint a bejelentő köztartozásmentes adózó, kivéve, ha a bejelentő szerepel a köztartozásmentes adózói adatbázisban,
 - gazdálkodó szervezet esetében három hónapnál nem régebbi cégkivonat, egyéni vállalkozó esetében egyéni vállalkozók hatósági nyilvántartásba vételéről szóló igazolás másolata,
 - az eljárási illeték megfizetésének igazolása.
- (3) Amennyiben a gazdálkodó szervezet nem csatolja a (2) bekezdés a) és b) pontjai szerinti iratokat, a hatóság a bejelentés feltételeinek megállapítása érdekében adatszolgáltatási kérelemmel fordul a szolgáltatásról nyilvántartást vezető hatósághoz.

- 5. §** (1) A hatóság törli a nyilvántartásból azt a gazdálkodó szervezetet,
- amelyet az adott tevékenységre vonatkozó jogszabályi előírások megsértése miatt a bíróság jogerősen eltiltott a tevékenység folytatásától,
 - amely ellen a bíróság felszámolási eljárást rendelt el,
 - amelyet a cégbíróság hivatalból törölt a cégnyilvántartásból, illetve egyéni vállalkozó esetében a hatósági nyilvántartásból.
- (2) A hatóság – e feltétel biztosításáig – megtiltja a szolgáltatási tevékenység végzését annak a gazdálkodó szervezetnek, amelynek személyesen közreműködő tagja vagy alkalmazottja, illetve foglalkoztatottja a tevékenység folytatásának feltételével már nem rendelkezik.
- (3) A hatóság a tiltásra okot adó körülmény megszűntetésétől számított 1 éves időtartamra megtiltja a szolgáltatási tevékenység végzését annak a gazdálkodó szervezetnek,
- amely a hatóság számára olyan valótlan tartalmú bejelentést tett, melynek érdemi befolyása volt a bejelentés elbírálására, illetve a szolgáltatási tevékenység jogszerű végzésének az ellenőrzésére,
 - amely a hatósági ellenőrzést akadályozza.
- (4) A szolgáltatónál a tevékenység folytatásához szükséges adatokban bekövetkezett változást a hatóság évente legalább egy alkalommal ellenőrzi.

- 6. §** A nyilvántartást szolgáltatásonként elkülönítve kell vezetni
- az engedéllyel rendelkező ingatlanközvetítőkről és ingatlanvagyon-értékelő és közvetítőkről,
 - az üzletszerű ingatlanközvetítői, illetőleg az üzletszerű ingatlanvagyon-értékelő és közvetítői tevékenység folytatására jogosult gazdálkodó szervezetekről.

- 7. §** (1) Az üzletszerű ingatlanközvetítői, valamint üzletszerű ingatlanvagyon-értékelő és közvetítői tevékenységet folytató szolgáltatókról vezetett nyilvántartás a Szolgtv. 26. § (2) bekezdésében és az Lt. 64/D. § (1) bekezdésében foglaltakon túl a következő adatokat és a tevékenységgel összefüggő egyes tényeket tartalmazza:
- a) a gazdálkodó szervezet (munkáltató) megnevezése, székhelye, amennyiben a gazdálkodó szervezet a szolgáltatási tevékenység nyújtására a nyilvántartásba vett személyesen közreműködő tagja vagy alkalmazottja, illetve foglalkoztatottja által jogosult,
 - b) a szolgáltatás nyújtása során használni kívánt nyelv,
 - c) a tevékenység gyakorlására jogosító szakképesítésnek az Országos Képzési Jegyzékben szereplő azonosító száma,
 - d) a szakképesítést tanúsító bizonyítványt (oklevelet) kiállító intézmény megjelölése, a kiadás helye és időpontja,
 - e) a nyilvántartásba vétel időpontja,
 - f) nyilvántartási szám,
 - g) igazgatási ügyirat ügyszáma.
- (2) A nyilvántartásnak az (1) bekezdés a), b), e) és f) pontjaiban említett adatai nyilvánosak.
- (3) A nyilvántartás az üzletszerű ingatlanközvetítői, valamint üzletszerű ingatlanvagyon-értékelő és közvetítői tevékenységet folytató gazdálkodó szervezet alábbi adatait tartalmazza, amelyek nyilvánosak:
- a) cégjegyzékszám, egyéni vállalkozó esetében nyilvántartási szám,
 - b) a képviselőre jogosult személy, egyéni vállalkozó neve, lakóhelye,
 - c) a szolgáltatási tevékenység nyújtásának végzésére engedéllyel rendelkező személyesen közreműködő tag vagy alkalmazott neve, a részére kiállított engedély nyilvántartási száma,
 - d) nyelvhasználat.
- 8. §** (1) Ez a rendelet a kihirdetését követő 8. napon lép hatályba, rendelkezéseit a hatálybalépését követően benyújtott engedély iránti kérelmekre és bejelentésekre kell alkalmazni.
- (2) Azon gazdálkodó szervezeteknek, amelyek a szolgáltatási tevékenység folytatásának feltételeivel rendelkeznek, és e rendelet hatálybalépését megelőzően szolgáltatási tevékenységet folytattak – ha e tevékenységüket folytatni kívánják –, a rendelet hatálybalépését követő 6 hónapon belül meg kell tenniük bejelentésüket a hatóság felé.
- (3) Ez a rendelet a belső piaci szolgáltatásokról szóló, 2006. december 12-i 2006/123/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 9. és 10. cikkeinek való megfelelést szolgálja.
- (4) E rendelet rendelkezései nem érintik a rendelet hatálybalépését megelőzően megszerzett jogosultságok, valamint a szakképesítést tanúsító bizonyítványok érvényességét.

Varga Zoltán s. k.,
önkormányzati miniszter

A pénzügyminiszter 25/2009. (XI. 18.) PM rendelete a törzskönyvi nyilvántartásról

Az államháztartásról szóló 1992. évi XXXVIII. törvény 124. § (4) bekezdés m) pontjában, valamint a költségvetési szervek jogállásáról és gazdálkodásáról szóló 2008. évi CV. törvény 56. § (2) bekezdésében kapott felhatalmazás alapján, a pénzügyminiszter feladat- és hatásköréről szóló 169/2006. (VII. 28.) Korm. rendelet 1. § a) pontjában meghatározott feladatkörömben eljárva – a költségvetési szervek nyilvántartásával kapcsolatban az igazságügyi és rendészeti miniszter feladat- és hatásköréről szóló 164/2006. (VII. 28.) Korm. rendelet 1. § h) pontjában meghatározott feladatkörében eljáró igazságügyi és rendészeti miniszterrel egyetértésben – a következőket rendelem el:

A rendelet hatálya

- 1. §** A rendelet hatálya kiterjed:
- a) a Magyar Államkincstárra (a továbbiakban: Kincstár);
 - b) a törzskönyvi szervekre;

- c) a törzskönyvi szervekre vonatkozó alapítói jogokkal felruházott (alapító, irányító, felügyeleti) szervekre (a továbbiakban: alapító szerv);
- d) az adatszolgáltatás tekintetében a törzskönyvi szerv létesítő okiratairól, megszüntető okiratairól másolatot, illetve a számítógépen vezetett törzskönyvi nyilvántartás adatairól igazolást, kivonatot, másolatot, csoportos adatszolgáltatást igénylő, ilyen adatokról feljegyzést készítő, továbbá a törzskönyvi nyilvántartáshoz gépi adatfeldolgozási eszközzel csatlakozó természetes személyre, jogi személyre és jogi személyiséggel nem rendelkező más szervezetre.

Értelmező rendelkezések

2. § (1) E rendelet alkalmazásában:

- a) *államháztartási egyedi azonosító szám*: az államháztartás működési rendjéről szóló 217/1998. (XII. 30.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Ámr.) 160. § (2) bekezdésében foglaltak alapján meghatározott azonosító szám;
 - b) *csoportos adatszolgáltatás*: a kérelemnek megfelelő tartalmú, a törzskönyvi szervek meghatározott csoportjának vagy teljes körének a számítógépes nyilvántartásban szereplő, egyes fennálló vagy törölt adatára vonatkozó, nyomtatott vagy számítógépes adatállomány formában történő adatszolgáltatás;
 - c) *létesítő okirat*:
 - ca) költségvetési szerv esetén a költségvetési szervek jogállásáról és gazdálkodásáról szóló 2008. évi CV. törvény (a továbbiakban: Kt.) 2. § (2) bekezdésében említettek által kiadott alapító okirat, alapító okirat módosítását tartalmazó okirat (módosító alapító okirat), a módosításokkal egységes szerkezetbe foglalt alapító okirat, átalakító okirat,
 - cb) más törzskönyvi szerv esetén a társulási megállapodás vagy egyéb, a létesítést, átalakítást (átalakulást) dokumentáló jogszabály, határozat vagy más közokirat;
 - d) *megszüntető okirat*:
 - da) költségvetési szerv esetén a Kt. 2. § (2) bekezdésében említettek által kiadott megszüntető okirat,
 - db) törzskönyvi jogi személy esetén a megszüntetésről rendelkező jogszabály, határozat vagy megszüntető okirat;
 - e) *OM-azonosító*: felsőoktatási intézmény, valamint közoktatási feladatot ellátó intézmény részére külön jogszabályban foglaltak szerint megállapított egyedi azonosító szám;
 - f) *pénzügyi körzet*: az önkormányzati alrendszerbe tartozó törzskönyvi szerv esetén a költségvetési gazdálkodás egységét meghatározó kód;
 - g) *szervtípus*: az alapítás, a településtípus, az ellátott tevékenység jellege szerint összetartozó törzskönyvi szervek csoportjának jelölésére szolgáló kód;
 - h) *székhely*: a törzskönyvi szerv központi ügyintézésének létesítő okiratában megjelölt helye;
 - i) *telephely*: a törzskönyvi szerv – önálló ügyintézésre jogosult vagy más szervezeti egység által történő – feladatellátásának a székhelytől tartósan elkülönült helye;
 - j) *törzskönyvi azonosító szám (más néven: PIR szám)*: a törzskönyvi szervek nyilvántartására szolgáló, a Kincstár által kiadott, 6 számjegyből álló, 6. pozíción ellenőrző számmal ellátott egyedi azonosító szám;
 - k) *törzskönyvi igazolás*: a törzskönyvi szervnek a számítógépes törzskönyvi nyilvántartásban szereplő, egyes fennálló vagy törölt adatát igazoló hatósági bizonyítvány;
 - l) *törzskönyvi kivonat*: a kérelemben meghatározott időpontra szóló, a kérelemnek megfelelő tartalmú, a törzskönyvi szerv számítógépes törzskönyvi nyilvántartásban szereplő valamennyi adatát, illetve szűkített adattartalmat tanúsító hatósági bizonyítvány;
 - m) *törzskönyvi másolat*: a törzskönyvi szerv valamennyi számítógépes törzskönyvi nyilvántartásban szereplő, fennálló és törölt adatát tanúsító hatósági bizonyítvány;
 - n) *törzskönyvi okirat*: a törzskönyvi szerv nyilvántartásba vételi, változásbejelentési és törlési kérelme, a létesítő okirat, a megszüntető okirat, a kérelemhez csatolandó, a törzskönyvben szereplő adat vagy tény igazolására szolgáló okirat, valamint a Kincstárnak a nyilvántartás vezetésével kapcsolatos eljárása során keletkezett döntése és más okirata;
 - o) *törzskönyvi szerv azonosító adatai*: a törzskönyvi szerv törzskönyvi azonosító száma, neve és székhelye.
- (2) Az e rendeletben meg nem határozott fogalmak értelmezése tekintetében a Kt., az államháztartásról szóló 1992. évi XXXVIII. törvény (a továbbiakban: Áht.), valamint az Ámr. rendelkezéseit kell alkalmazni.

A törzskönyvi nyilvántartás alanyi köre

- 3. §** Törvényben foglaltak alapján a törzskönyvi nyilvántartásban az alábbi törzskönyvi szervek szerepelnek:
- a) központi költségvetési szervek;
 - b) köztisztviselői költségvetési szervek;
 - c) társadalombiztosítási költségvetési szervek;
 - d) az Országos Rádió és Televízió Testület;
 - e) országos kisebbségi önkormányzatok, ezek jogi személyiségű társulásai, országos kisebbségi önkormányzati költségvetési szervek;
 - f) helyi önkormányzati költségvetési szervek, helyi önkormányzatok jogi személyiséggel rendelkező társulásai, többcélú kistérségi társulások;
 - g) települési, területi kisebbségi önkormányzatok, ezek jogi személyiségű társulásai, helyi kisebbségi önkormányzati költségvetési szervek;
 - h) kistérségi, térségi, regionális fejlesztési tanácsok, megyei területfejlesztési tanácsok (a továbbiakban együtt: fejlesztési tanácsok).

A törzskönyvi szervek azonosítása

- 4. §** A törzskönyvi szerv azonosítása törzskönyvi azonosító számmal, a költségvetési szerv jogi személyiségű szervezeti egységének azonosítása a költségvetési szerv azonosító számához kapcsolódó két számjegyű alszámmal történik.

A törzskönyvi nyilvántartás tartalma

- 5. §** A nyilvános és közhiteles törzskönyvi nyilvántartás a számítógépen vezetett törzskönyvi nyilvántartásból, valamint a bejegyzések teljesítésének alapjául szolgáló okiratokból áll.

- 6. §** (1) A számítógépes nyilvántartás az Áht. 18/K. § (1)–(2) bekezdésében foglalt adatot, a törzskönyvi szerv létesítő okiratában, megszüntető okiratában szereplő, jogszabályban előírt adatot (a továbbiakban: alapadat), valamint a (2) bekezdésben meghatározott további – az államháztartási információs rendszer által igényelt, más nyilvántartásokkal való kapcsolattartáshoz, továbbá a törzskönyvi szerv működésének, ellenőrzésének elősegítéséhez szükséges – adminisztratív adatot (a továbbiakban: egyéb adat) tartalmaz.
- (2) A törzskönyvi nyilvántartásban szereplő egyéb adatok:
- a) amennyiben rendelkezik ilyennel, illetve annak fennállása esetén a törzskönyvi szerv
 - aa) államháztartási egyedi azonosító száma,
 - ab) OM-azonosítója,
 - ac) közvetlen jogelődjének törzskönyvi azonosító száma,
 - ad) átalakításának, illetve átalakulásának módja,
 - ae) jogutódlásával kapcsolatos adatok,
 - af) levelezési címe, további elérhetősége (telefon, telefax, elektronikus levélcím),
 - ag) fenntartó szervének neve, címe vagy székhelye,
 - ah) telephelyének neve, címe,
 - ai) idegen nyelvű, rövidített neve;
 - b) szervtípus, szektor, a Központi Statisztikai Hivatal (a továbbiakban: KSH) által meghatározott gazdálkodási forma kód, KSH területi számjel;
 - c) önkormányzati alrendszerbe tartozó törzskönyvi szerv esetén
 - ca) megye száma, pénzügyi körzetszám, településtípus,
 - cb) az önkormányzati hivatalt irányító helyi önkormányzat, körjegyzőség esetén a körjegyzőségben részt vevő önkormányzatok megnevezése, székhelye, adóazonosító száma, valamint ezek és a többcélú kistérségi társulások költségvetési elszámolási és állami hozzájárulás pénzforgalmi számla száma, a számlát vezető hitelintézet neve;
 - d) adatbejegyzés, -módosítás, -törlés törzskönyvi bejegyzésének, illetve hatálybalépésének napja;
 - e) a törzskönyvi okiratok iktatószáma;

- f) a 3. § a)–c) pontja szerinti költségvetési szerv esetén a költségvetési törvényben meghatározott fejezet, cím és alcím szerinti besorolása;
 - g) költségvetési szerv esetén rendelkezik-e gazdasági szervezettel;
 - h) önállóan működő költségvetési szerv esetén azon törzskönyvi szerv, illetve irányító szerv neve, törzskönyvi azonosító száma, amely az önállóan működő költségvetési szerv meghatározott szellemi és fizikai (technikai) támogató tevékenységeit (ezen belül különösen pénzügyi-gazdasági feladatait) ellátja.
- (3) A törzskönyvi nyilvántartásban a székhelyet, a telephelyet és az iratmegőrzési helyet legalább az irányítószám, település, közterület, közterület jellege, házszám feltüntetésével kell megjelölni. Telephely esetén – közterület, közterület jellege, házszám hiányában – a helyrajzi számot kell bejelenteni. Levelezési cím megadása irányítószámmal, településnévvel és postafiókkal is történhet.

A törzskönyvi nyilvántartás eljárási szabályai

- 7. §** (1) A törzskönyvi szerv, illetve a törzskönyvi szervre vonatkozó adatok és tények törzskönyvi nyilvántartásba történő bejegyzése, törlése, a bekövetkezett változások átvezetése – a 14. §-ban foglalt kivétellel – kérelemre történik.
- (2) A kérelmet az e rendelet melléklete szerinti tartalommal kell benyújtani.
- 8. §** (1) A törzskönyvi nyilvántartás vezetése során a kincstár területi szerve illetékességi területén székhellyel rendelkező törzskönyvi szerv székhelyének változása esetén a változásbejelentési kérelmet a korábbi székhely szerint illetékes területi szervhez kell benyújtani. A területi szerv a törzskönyvi szerv törzskönyvi okiratait a változás bejegyzését követően átteszi az új székhely szerint illetékes szervnek.
- (2) A törzskönyvi szerv székhelyváltásával is együtt járó átalakítása (átalakulása) miatt indított eljárás esetén az (1) bekezdésben foglaltakat kell alkalmazni.
- 9. §** A törzskönyvi szerv
- a) létesítő okiratát nem érintő, a 6. §-ban foglalt körbe tartozó törzskönyvi adat módosítását változásbejelentési kérelem benyújtásával a törzskönyvi szerv (az alapító szerv egyidejű értesítésével),
 - b) létesítő okiratát érintő módosítást változásbejelentési kérelem benyújtásával, és a létesítő okirat módosítását tartalmazó okirat, valamint az egységes szerkezetű létesítő okirat csatolásával az alapító szerv köteles – az adat keletkezésétől, illetve változásától számított – nyolc napon belül bejelenteni.
- 10. §** (1) A törzskönyvi nyilvántartásba vétel, adatomódosítás és törlés iránti kérelem mellékleteként, illetve adatok igazolására eredeti közokiratot, annak hiteles másolatát vagy egyéb, teljes bizonyító erejű magánokiratot lehet benyújtani, a (2) bekezdésben foglaltakra figyelemmel.
- (2) Az (1) bekezdésben felsorolt okiratok egyszerű másolatban is benyújthatók, ebben az esetben azonban az eredeti okiratot is be kell mutatni a törzskönyvi nyilvántartás vezetése során eljáró illetékes kincstári szervnek (a továbbiakban: eljáró szerv), illetve a Hivatalos Értesítőben történő közzététel esetén elegendő a Hivatalos Értesítő számára és az okirat számára történő hivatkozás.
- (3) A 6. §-ban foglalt adatok igazolására vonatkozó okiratok:
- a) a Kt. 3. § (2)–(3) bekezdése által szabályozott esetben az államháztartásért felelős miniszter előzetes egyetértéséről szóló okirat;
 - b) helyi önkormányzati költségvetési szerveknél az alapítást, adatomódosítást, átalakítást vagy megszüntetést jóváhagyó testületi vagy tanácsülés határozatának kivonata;
 - c) települési, területi vagy országos kisebbségi önkormányzati törzskönyvi szervnél az alapítást, adatomódosítást, átalakítást vagy megszüntetést jóváhagyó települési, területi vagy országos kisebbségi önkormányzati képviselő-testületi (közgyűlési) ülés jegyzőkönyvének kivonata;
 - d) önállóan működő költségvetési szerv esetén az önállóan működő és gazdálkodó költségvetési szervvel a munkamegosztás és felelősségvállalás rendjét szabályozó megállapodás;
 - e) közös működtetésű (fenntartású) törzskönyvi szerv esetén az alapítói és egyéb irányítói (fenntartói) jogok gyakorlására, illetve megosztására vonatkozó megállapodás;
 - f) közös működtetésű (fenntartású) költségvetési szerv esetén – amennyiben a létesítő okirat nem tartalmazza – megállapodás arról, hogy a törzskönyvi szerv költségvetése mely irányító szerv költségvetésében szerepel;

- g) a 3. § e)-g) pontja szerinti társulások létrehozása esetén a társulás létrehozására, illetve működtetésére vonatkozó megállapodás;
 - h) feladat-, illetve intézményátadás esetén az átadó és átvető közötti megállapodás, valamint az önkormányzati alrendszerbe tartozó törzskönyvi szerv esetén az átadásra-átvételre vonatkozó képviselő-testületi, közgyűlési határozatok kivonatai is;
 - i) fejlesztési tanács esetén a külön jogszabály alapján lefolytatott törvényességi felügyeleti eljárás során hozott döntés másolata, amennyiben a döntés a 6. §-ban foglalt adatokat érinti;
 - j) vezetői megbízásról szóló okirat.
- (4) A kérelmeket és a mellékleteket egy példányban kell benyújtani. A mellékletek számát a kérelmen fel kell tüntetni.

- 11. §** (1) Az eljáró szerv a bejegyzési kérelem beérkezését követően a törzskönyvi szerv nevét és székhelyét számítógépen rögzíti. Ezzel egyidejűleg a törzskönyvi szerv egyedi törzskönyvi azonosító számot kap, amelyet ettől kezdődően minden törzskönyvi iratán fel kell tüntetni.
- (2) A változásbejelentési kérelem kitöltésekor a törzskönyvi szerv azonosító adatait, a megváltozott vagy a bejelenteni kívánt adatokat, valamint a változás időpontját kell közölni.
- (3) A törlési kérelem kitöltésekor a törzskönyvi szerv törzskönyvi azonosító adatait és a megszüntetéssel kapcsolatos adatokat kell közölni. A kérelemhez csatolni kell a megszüntető okirat eredeti példányát vagy annak hitelesített másolatát.

Az eljáró szerv feladatai

- 12. §** (1) Az eljáró szerv a kérelmet és csatolt mellékleteit megvizsgálja, hogy azok a szükséges okiratot, adatot – a Kt.-ban, az Áht.-ban, az Ámr.-ben, a törzskönyvi szervről vagy a törzskönyvi adatról rendelkező külön jogszabályban (határozatban), valamint e rendeletben meghatározott módon – tartalmazzák-e, valamint, hogy a kérelmet az arra jogosult nyújtotta-e be.
- (2) Az eljáró szerv jogosult a 2. § (1) bekezdés k)–m) pontjában említett hatósági bizonyítványok kiadására.
- 13. §** (1) Az eljáró szerv a bejegyzési és a változásbejelentési kérelmet benyújtó, adóköteles tevékenységet folytató törzskönyvi szerv helyett – az erre a célra létrehozott számítógépes rendszer útján – az adóhatóságtól beszerzi, és a nyilvántartásban rögzíti az adóköteles tevékenységet folytató törzskönyvi szerv adóazonosító számát (ideértve a közösségi adószámot is).
- (2) A Kincstár a bejegyzéssel, adatmódosítással egyidejűleg képi a törzskönyvi szerv statisztikai számjelét, valamint a KSH-nak elektronikus úton adatot szolgáltat a statisztikai számjel összeállításáról, változásáról.
- (3) A törzskönyvi nyilvántartásba vett, kincstári körbe tartozó törzskönyvi szerv államháztartási egyedi azonosítójának, fejezet, cím, alcím szerinti besorolásának nyilvántartásba vétele a Pénzügyminisztérium nyilvántartásából történő információátadás útján történik.
- 14. §** (1) Az államháztartás információs rendszerének jogszabályban elrendelt módosulása miatt bekövetkező adatváltozások átvezetésére a Kincstár – a Pénzügyminisztériummal egyeztetett módon, hivatalból megindított eljárás keretében – eseti csoportos adatmódosítást végezhet. Az eljáró szerv az adatmódosításról és annak hatálybalépéséről a módosítás végrehajtását követő öt munkanapon belül értesíti a törzskönyvi szervet és alapító szervét.
- (2) A nemzeti és etnikai kisebbségek jogairól szóló 1993. évi LXXVII. törvény 24. §-ában foglalt esetben a megszünt kisebbségi önkormányzat nyilvántartásból való törlése iránt az eljáró szerv hivatalból jár el.

A törzskönyvi nyilvántartás nyilvánossága

- 15. §** (1) A Kincstár a törzskönyvi nyilvántartás nyilvánosságát eljáró szervei, valamint internetes honlapja útján biztosítja.
- (2) Az eljáró szerv a törzskönyvi szerv bejegyzéséről, nyilvántartott adatairól és a törzskönyvi szerv törléséről kérelemre tájékoztatást ad.
- (3) A törzskönyvi szerv a Kincstár honlapján közzéteendő (elérhető és kereshető) adatai:
- a) név, székhely, törzskönyvi azonosító szám;
 - b) irányító (felügyeleti) szerv neve, címe vagy székhelye, székhely hiányában a központi ügyintézés helye;
 - c) létesítő okirat szerinti alaptevékenység;
 - d) adóazonosító szám, statisztikai számjel;
 - e) alszámon nyilvántartott jogi személyiségű szervezeti egység neve, székhelye;

- f) költségvetési szerv esetén a Kt. 15–18. §-a szerinti besorolás;
 - g) a 3. § a)–c) pontja szerinti költségvetési szerv esetén a fejezetrend szerinti besorolás;
 - h) önkormányzati alrendszerbe tartozó törzskönyvi szerv esetén megye szám, pénzügyi körzetszám, pénzügyi körzet neve;
 - i) alapítás dátuma, törzskönyvi bejegyzés dátuma, megszűnés dátuma, törzskönyvből való törlés dátuma.
- (4) A törzskönyvi nyilvántartás törölt adatainak megállapíthatónak kell lennie. A törzskönyvi szervek korábbi adatai visszakéreshetőségének biztosítására a számítógépes törzskönyvi nyilvántartás adatainak archiválási ideje tíz év.

- 16. §** (1) Az eljáró szervtől a törzskönyvi szervek létesítő okiratairól, megszüntető okiratairól hiteles másolat, a számítógépes nyilvántartás fennálló és törölt adatairól igazolás, kivonat, másolat, illetve (több szervre vonatkozóan nagyszámú adatot érintő) csoportos adatszolgáltatás igényelhető.
- (2) Törzskönyvi igazolást, kivonatot, másolatot bármely eljáró szerv jogosult kiadni.
- (3) Adatigénylés történhet elektronikus levélben, telefaxon vagy postai úton továbbított kérelemmel, amely tartalmazza a kérelmező nevét (megnevezését), címét (székhelyét), a kérelemmel érintett törzskönyvi szerv nevét, székhelyét, – ha a kérelmező által ismert – törzskönyvi azonosító számát, az igényelt példányszámot, az átvétel módját (személyes vagy postai), az értesítési elérhetőséget (levélcím, elektronikus levélcím, telefonos vagy telefaxos elérhetőség).

- 17. §** (1) Az adatszolgáltatás – a csoportos adatszolgáltatás kivételével – ingyenes. Csoportos adatszolgáltatás esetén a költségtérítés összegét a szolgáltatást megelőzően kell megállapítani és a kérelmezővel közölni. A befizetést a Magyar Államkincstár Előirányzat-felhasználási keretszámla elnevezésű, 10032000-00285135-00000000 számú számlára kell teljesíteni. Az adatszolgáltatás teljesítésére a befizetés igazolását követően kerülhet sor.
- (2) A csoportos adatszolgáltatás a bíróság, az ügyészség, a nemzetbiztonsági szolgálatok, a nyomozó hatóság, a közigazgatási szervek, a közjegyző, a bírósági végrehajtó, az állami, önkormányzati ellenőrző szervek és a Magyar Nemzeti Vagyongazdálkodó Zrt. számára – közfeladataik ellátása érdekében – ingyenes. Az adatszolgáltatás iránti kérelemben a felhasználás céljára és az ingyenességre hivatkozni kell.

- 18. §** A számítógépen vezetett törzskönyvi nyilvántartás adatainak gépi adatfeldolgozási eszközzel való közvetlen elérése – az állami adóhatóság kivételével – a Kincstárral megkötött szerződés alapján történhet.

Záró rendelkezések

- 19. §** E rendelet a kihirdetését követő ötödik napon lép hatályba, rendelkezéseit a hatálybalépését követően indított eljárásokban kell alkalmazni.

Dr. Oszkó Péter s. k.,
pénzügyminiszter

Melléklet a 25/2009. (XI. 18.) PM rendelethez

Főlap – T01 bejegyzési, változásbejelentési és törlési kérelem

1. Törzskönyvi azonosító szám
2. Szervezet elnevezése
3. Bejelentés típusa
4. Változás hatálybalépésének kérelmezett időpontja
5. Kérelmezett időpont meghatározásának alapja
6. Kitöltött részletező és pótlapok
7. Beadott okiratok

B-lap – T01B bejegyzési kérelem

1. Jelölje X-szel azon adatokat, melyek bejegyzését az alapító okiratban feltüntetettek szerint kéri! Ezek a következők:
idegen nyelvű elnevezés,
rövidített elnevezés,

székhely címe,
 levelezési cím,
 alaptevékenység besorolása államháztartási szakágazat szerint,
 alaptevékenység besorolása 2009. évben érvényes szakfeladatrend szerint,
 alaptevékenység besorolása 2010. 01. 01-től érvényes szakfeladatrend szerint,
 alapító jogszabály/határozat és létesítő okirat azonosítója és dátuma,
 irányító vagy felügyeleti szerv neve, székhelye,
 alapítói jogokat gyakorló szerv neve, székhelye,
 fenntartó szerv neve, székhelye,
 telephely címe és neve (ha van),
 jogi személyiségű szervezeti egység adatai,
 határozott időre vagy bizonyos feltétel bekövetkeztéig létrehozott szerv esetén a megszűnés időpontja, illetve feltétele,
 körjegyzőségben részt vevő önkormányzatok közül a körjegyzőségi feladatokat ellátó önkormányzat megnevezése,
 körjegyzői feladatokat ellátó polgármesteri hivatal megadása,
 többcélú kistérségi társulásban részt vevő önkormányzatok felsorolása.

2. Kt. 15–16. § szerinti tevékenység jellege
3. Tevékenység jellegétől eltérő gazdálkodás
4. Kt. 18. § szerint feladatellátási funkció
5. Önállóan működő költségvetési szerv költségvetési kapcsolatának neve és törzskönyvi azonosító száma (ha van)
6. Önállóan működő és gazdálkodó szerv gazdálkodó egységgel rendelkezik-e
7. Foglalkoztatási jogviszony
8. Gazdálkodási jogkör
9. Önállóan gazdálkodó szerv törzskönyvi azonosító száma
10. Alakulás/átalakítás módja
11. Közvetlen jogelőd(ök) törzskönyvi azonosító száma
12. Középirányító törzskönyvi azonosító száma és elnevezése
13. Vezetőjének/vezető testület tagjainak/vezetői jogok ideiglenes gyakorlójának neve, kinevezés/választás időpontja, időtartama
14. Nettó finanszírozási körbe tartozás
15. Központosított illetményszámfejtési körbe tartozás
16. Központosított illetményszámfejtést végző kincstári regionális igazgatóság kódja
17. Elérhetőségek
18. Jogi személy, jogi személyiség nélküli szervezet neve, címe, melyben a törzskönyvi szerv vagy vezetője vagy kezelője, illetve tulajdonosi jogokat gyakorol

V-lap – T01V változásbejelentési kérelem

1. Szervezet elnevezése
2. Idegen nyelvű elnevezés
3. Rövidített elnevezés
4. Székhely
5. Levelezési cím
6. Kt. 15–16. § szerinti tevékenység jellege
7. Tevékenység jellegétől eltérő gazdálkodás
8. Kt. 18. § szerint feladatellátási funkció
9. Önállóan működő költségvetési szerv költségvetési kapcsolatának neve és törzskönyvi azonosító száma (ha van)
10. Önállóan működő és gazdálkodó szerv gazdálkodó egységgel rendelkezik-e
11. Foglalkoztatási jogviszony
12. Gazdálkodási jogkör
13. Önállóan gazdálkodó szerv törzskönyvi azonosító száma
14. Alaptevékenység besorolása államháztartási szakágazat szerint
15. Tevékenység besorolása 2009. évben érvényes szakfeladatrend szerint

16. Tevékenység besorolása 2010. évtől érvényes szakfeladatrend szerint
17. Létesítő okiratot módosító okirat és az egységes szerkezetű létesítő okirat dátuma, azonosító adatai
18. Módosító jogszabály/határozat azonosítója, dátuma
19. Irányító vagy felügyeleti szerv adatai
20. Alapítói jogokat gyakorló szerv
21. Fenntartó szerv
22. Középirányító szerv
23. Telephely
24. Jogi személyiségű szervezeti egység
25. Határozott időre vagy bizonyos feltétel bekövetkeztéig létrehozott szerv esetén a megszűnés időpontja, illetve feltétele
26. Körjegyzőségben részt vevő önkormányzatok közül a körjegyzőségi feladatokat ellátó önkormányzat megnevezése
27. Többcélú kistérségi társulásban részt vevő önkormányzatok felsorolása
28. Körjegyzői feladatokat ellátó polgármesteri hivatal törzskönyvi azonosító adatai
29. Vezetőjének/vezető testület tagjainak/vezetői jogok ideiglenes gyakorlójának neve, kinevezés/választás időpontja, időtartama
30. Nettó finanszírozási körbe tartozás
31. Központosított illetményszámfejtési körbe tartozás
32. Központosított illetményszámfejtést végző kincstári regionális igazgatóság kódja
33. Elérhetőségek
34. Jogi személy, jogi személyiség nélküli szervezet neve, címe, melyben a törzskönyvi szerv vagy vezetője vagy kezelője, illetve tulajdonosi jogokat gyakorol
35. Helyi önkormányzatok és többcélú kistérségi társulások pénzforgalmi számlaszáma
36. Oktatási intézmények OM-azonosítója

T-lap – T01T Törlési kérelem (Törzskönyvi szerv megszűnésének/átalakításának bejelentése)

1. Jelölje X-szel azon adatokat, melyek bejegyzését az átalakító vagy megszüntető okiratban feltüntetettek szerint kéri!
Ezek a következők:
Átalakító vagy megszüntető jogszabály/határozat,
Átalakító vagy megszüntető okirat azonosítója és dátuma,
Átalakító vagy megszüntető szerv neve, székhelye,
Jogutódlással összefüggő további információk (feladatátadás, vagyon feletti rendelkezés, foglalkoztatási jogviszony).
2. Átalakítás/megszüntetés módja
3. Közvetlen jogutód(ok) a törzskönyvi nyilvántartás alanyi körében
4. Közvetlen jogutód nem törzskönyvi szerv(ek)

A-lap – T01A Adóalanyisággal összefüggő adatok bejelentése, változásbejelentése és törlése

1. Adóhatósághoz történő bejelentkezés (adószámkérés)
2. Adószám kérése önkormányzati adókötelezettség teljesítéséhez
3. Közhasznúsági fokozat adatai
4. Tao-törvény hatálya alá tartozik
5. Iratok őrzésének helye
6. 273/2006. (XII. 23.) Korm. rendelet 15. § (1) bekezdés e)–f) pontja szerint a Kiemelt Adózók Igazgatósága kizárólagos illetékességi körébe tartozó szerv
7. Adóköteles bevételszerző tevékenység kezdő időpontja
8. Ténylegesen végzett egyéb tevékenységek TEÁOR'08 besorolás szerint
9. Adóköteles tevékenység megszüntetésének dátuma

ÁFA-lap – T01ÁFA Nyilatkozat az APEH számára

(Áfa-nyilatkozatok és közösségi adószám igénylés)

1. Az áfa-alanyiság kizárása
2. Áfa-fizetési kötelezettség megállapításának módja

3. Áfa-mentesség (áfa fizetésére nem kötelezett)
4. Községi adószám igénylése
5. Bejelentés az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény 22. § (5) , illetve (6) bekezdése alapján
6. Bejelentés az általános forgalmi adóról szóló 2007. évi LXXVII. törvény 80. § (2) bekezdés b) pontja alapján

**A pénzügyminiszter 26/2009. (XI. 18.) PM rendelete
a független biztosításközvetítői (alkuszi vagy többes ügynöki) jelentés szabályairól szóló
45/2007. (XII. 29.) PM rendelet módosításáról**

A biztosítókrol és a biztosítási tevékenységről szóló 2003. évi LX. törvény 235. § a) pontjában kapott felhatalmazás alapján, a pénzügyminiszter feladat- és hatásköréről szóló 169/2006. (VII. 28.) Korm. rendelet 1. § g) pontjában meghatározott feladatkörömben eljárva a következőket rendelem el:

- 1. §** A független biztosításközvetítői (alkuszi vagy többes ügynöki) jelentés szabályairól szóló 45/2007. (XII. 29.) PM rendelet (a továbbiakban: R.) 1. § (3)–(6) bekezdéseinek helyébe a következő rendelkezések lépnek, továbbá az R. 1. §-a a következő (7) bekezdéssel egészül ki:
- „(3) A független biztosításközvetítő (alkusz vagy többes ügynök) a törzsadatairól szóló jelentést első alkalommal a Felügyelet által kiadott tevékenységi engedélyről szóló határozat jogerőre emelkedését követő 15 munkanapon belül, majd az éves jelentéssel egyidejűleg, az április 30-ai állapotnak megfelelően, a törzsadatban történt időközi változást pedig a változást követő 15 munkanapon belül, elektronikus úton, minősített vagy fokozott biztonságú elektronikus aláírással ellátva, a mellékletben foglaltakat is figyelembe véve köteles a Felügyelet KAP jelentésfogadó rendszerén keresztül megküldeni. Időközi változás esetén a független biztosításközvetítő csak a változással érintett törzsadat táblákat jelenti.
- (4) A független biztosításközvetítő (alkusz vagy többes ügynök) a Felügyelet által kiadott tevékenységi engedélyről szóló határozat jogerőre emelkedésének napjától, a felügyeleti engedély visszavonásáról szóló határozat jogerőre emelkedésének napjáig köteles az e rendelet szerinti adatszolgáltatás teljesítésére.
- (5) A független biztosításközvetítő az éves jelentést a Bit. 173. §-ában meghatározottak szerint az éves beszámolóval együtt megküldi a Felügyelet részére, elektronikus úton, minősített vagy fokozott biztonságú elektronikus aláírással ellátva, a Felügyelet KAP jelentésfogadó rendszerén keresztül.
- (6) A Felügyelet a (2) és (3) bekezdés szerinti kötelezettséget akkor tekinti teljesítettnek, ha az adatfogadó rendszerben „feldolgozva” megjelölést kap.
- (7) A BESZAD felügyeleti alapidj táblát a független biztosításközvetítő elkülönítetten, a tárgyév január 31-ig elektronikus úton, minősített vagy fokozott biztonságú elektronikus aláírással ellátva köteles a Felügyelet KAP jelentésfogadó rendszerén keresztül megküldeni a Felügyelet részére.”
- 2. §** Az R. melléklete helyébe e rendelet melléklete lép.
- 3. §** (1) E rendelet 2010. január 1-jén lép hatályba.
- (2) Az R. e rendelettel megállapított rendelkezéseit először a tárgyévi felügyeleti alapidj megfizetésekor (tárgyév január 31-ig), majd a 2009. évre vonatkozó független biztosításközvetítői (alkuszi vagy többes ügynöki) éves jelentés esetében kell alkalmazni.

Dr. Oszkó Péter s. k.,
pénzügyminiszter

48A

**A független biztosításközvetítő adatai a szakmai felelősség vagyoni fedezetéről
és a foglalkoztatottak létszámáról**

Nagyságrend: ezer forint

Sor- szám	PSZÁF kód	Megnevezés	Érték	Mód
			1	2
			a	b
001	48A01	Szakmai felelősségbiztosítás		
002	48A02	Felelősségbiztosító neve		
003	48A03	Szerződés időtartama, kezdete		
004	48A04	Szerződés időtartama, vége		
005	48A05	Vagyoni biztosíték		
006	48A06	Megnevezése		
007	48A07	Biztosíték összege		
008	48A08	A fedezetből történt kárfizetés összege		
			Tájékoztató adatok	
009	48A20	A független biztosításközvetítővel biztosításközvetítői munkaviszonyban állók létszáma		
010	48A21	A független biztosításközvetítői tevékenységre irányuló egyéb jogviszonyban álló nyilvántartott személyek száma		
011	48A30	Biztosítási díjak átvétele		
012	48A301	Első díj		
013	48A302	Folytatólagos díj		
014	48A31	Ügyfélszámla vezetés		
015	48A32	Kárrendezési tevékenység végzése		
016	48A33	Közvetített szerződések típusa		
017	48A331	Kötelező gépjármű-felelősségbiztosítás		
018	48A332	Befektetési egységekhez kötött (unit-linked) életbiztosítás		

Jelmagyarázat

Tilos

48B1A
Biztosításközvetítői tevékenységből származó jutalékbevételek és továbbadott jutalékok

Sorszám	PSZÁF kód	Megnevezés	Biztosító megnevezése	Tárgyévre járó jutalékbevételek éves bruttó összege - élet	Tárgyévre járó jutalékbevételek éves bruttó összege - nem élet	Tárgyévre be nem folyt jutalék összege - élet	Tárgyévre be nem folyt jutalék összege - nem élet	Másik biztosításközvetítőnek továbbadott jutalék - élet	Másik biztosításközvetítőnek továbbadott jutalék - nem élet	Nagyságrend: ezer forint	
				1	2	3	4	5	6	7	8
			a	b	c	d	e	f	g		z
001	48B1A01	Összesen									
002	48B1A0101	...									
	...	...									
	48B1A0199										

Jelmagyarázat
Tilos

48B1B***A biztosításközvetítő egyéb tevékenységéből származó bevételei****Nagyságrend: ezer forint*

Sorszám	PSZÁF kód	Megnevezés	Érték	Mód
			1	2
			a	b
001	48B1B1	Egyéb tevékenységek bevételei összesen		
002	48B1B11	kockázatelbírálás		
003	48B1B12	módozatfejlesztés		
004	48B1B13	kárrendezés		
005	48B1B14	szaktanácsadás		
006	48B1B15	oktatás		
007	48B1B16	pénztári tagszervezés		
008	48B1B17	egyéb pénzügyi szolgáltatás teljesítése		
009	48B1B18	díj jellegű bevételek		
010	48B1B19	egyéb		

Jelmagyarázat	
	Tilos

48C***A független biztosításközvetítőre vonatkozó főbb mérleg
és eredménykimutatás adatok****Nagyságrend: ezer forint*

Sorszám	PSZÁF kód	Megnevezés	Előző év	Tárgyév	Mód
			1	2	3
			a	b	c
001	48C01	Eszközök összesen			
002	48C02	Befektetett pénzügyi eszközök			
003	48C03	Követelések			
004	48C04	Pénzeszközök			
005	48C041	ebből: pénztár, csekkek			
006	48C042	ebből: bankbetétek			
007	48C05	Források összesen			
008	48C06	Saját tőke			
009	48C07	Jegyzett tőke			
010	48C08	Mérleg szerinti eredmény			
011	48C09	Céltartalékok			
012	48C10	Kötelezettségek			
013	48C11	Értékesítés nettó árbevétele összesen			
014	48C12	Adózott eredmény			

Jelmagyarázat	
	Tilos

BESZAD***Biztosítási piac egyéb szereplői felügyeleti alapidj számítása (éves)****Nagyságrend: ezer forint*

Sorszám	PSZÁF kód	Megnevezés	Érték	Mód
			1	2
			a	b
001	BESZAD1	Előírt alapidj		
002	BESZAD2	Megfizetett alapidj		

KTABK1

Intézményi alapadatok

Sorszám	PSZÁF kód	Megnevezés	Adat	Mód
			1	2
			a	b
001	KTABK101	Az intézmény neve*		
002	KTABK102	Az intézmény régi neve****		
003	KTABK103	Rövid név***		
004	KTABK104	Cégforma***		
005	KTABK105	Adószám*		
006	KTABK106	Intézmény jogi státusza*		
007	KTABK107	Székhely*		
008	KTABK1071	Irányítószám		
009	KTABK1072	Város		
010	KTABK1073	Utca, házszám, emelet, ajtó		
011	KTABK1074	Ország		
012	KTABK108	Levelezési cím		
013	KTABK1081	Irányítószám		
014	KTABK1082	Város		
015	KTABK1083	Utca, házszám, emelet, ajtó		
016	KTABK1084	Ország		
017	KTABK109	Telefon		
018	KTABK110	Telefax		
019	KTABK111	E-mail		
020	KTABK112	Weblap		
021	KTABK113	Cégjegyzékszám***		
022	KTABK114	Cégbírósi bejegyzés kelte (éééé.hh.nn.)***		
023	KTABK1151	Alapítás időpontja (éééé.hh.nn.)***		
024	KTABK1152	Jogi státusz változás időpontja(éééé.hh.nn.)***		
025	KTABK116	Jegyzett tőke összesen*		
026	KTABK1161	ebből: jegyzett tőke pénzbeni*		
027	KTABK117	Hivatalos levelek címzettjének neve		
028	KTABK118	Beosztása (hivatali rangja)		
029	KTABK119	Telephely címe		
030	KTABK1191	Irányítószám		
031	KTABK1192	Város		
032	KTABK1193	Utca, házszám, emelet, ajtó		
033	KTABK1194	Ország		
034	KTABK120	Külföldi fiók neve		
035	KTABK121	Külföldi fiók címe		
036	KTABK1211	Irányítószám		
037	KTABK1212	Város		
038	KTABK1213	Utca, házszám, emelet, ajtó		
039	KTABK1214	Ország		
040	KTABK122	Külföldi képviselő neve		
041	KTABK123	Külföldi képviselő címe		
042	KTABK1231	Irányítószám		
043	KTABK1232	Város		
044	KTABK1233	Utca, házszám, emelet, ajtó		
045	KTABK1234	Ország		
046	KTABK124	PSZÁF kapcsolattartásért felelős személy*		
047	KTABK1241	Neve*		
048	KTABK1242	Telefonszáma*		
049	KTABK1243	E-mail címe*		
050	KTABK125	Felügyeleti adatszolgáltatásért felelős személy*		
051	KTABK1251	Neve*		
052	KTABK1252	Telefonszáma*		
053	KTABK1253	E-mail címe*		

Jelmagyarázat	
	Tilos

KTABK2*Tisztségviselő*

Sorszám	PSZÁF kód	Megnevezés	Adat	Mód
			1	2
			a	b
001	KTABK2101	Bejelentő intézmény neve		
002	KTABK2102	Adószám		
003	KTABK2201	Igazgató/Ügyvezető neve		
004	KTABK2202	Születési név		
005	KTABK2203	Anyja neve		
006	KTABK2204	Születési helye		
007	KTABK2205	Születési ideje (éééé.hh.nn.)		
008	KTABK2206	Személyi igazolvány száma		
009	KTABK2207	Útlevekszám		
010	KTABK22081	Egyéb azonosító dokumentum megnevezése		
011	KTABK22082	Egyéb azonosító dokumentum száma		
012	KTABK2209	Állampolgársága		
013	KTABK2210	Lakcím		
014	KTABK22101	Irányítószám		
015	KTABK22102	Város		
016	KTABK22103	Utca, házszám, emelet, ajtó		
017	KTABK22104	Ország		
018	KTABK2211	Legmagasabb iskolai végzettség		
019	KTABK2301	Szakmai vezető neve		
020	KTABK2302	Születési név		
021	KTABK2303	Anyja neve		
022	KTABK2304	Születési helye		
023	KTABK2305	Születési ideje (éééé.hh.nn.)		
024	KTABK2306	Személyi igazolvány száma		
025	KTABK2307	Útlevekszám		
026	KTABK23081	Egyéb azonosító dokumentum megnevezés		
027	KTABK23082	Egyéb azonosító dokumentum száma		
028	KTABK2309	Állampolgársága		
029	KTABK2310	Lakcím		
030	KTABK23101	Irányítószám		
031	KTABK23102	Város		
032	KTABK23103	Utca, házszám, emelet, ajtó		
033	KTABK23104	Ország		
034	KTABK2311	Legmagasabb iskolai végzettség		

Jelmagyarázat	
	Tilos

KTABK3**Tulajdoni részesedés más független biztosításközvetítőben***Nagyságrend: forint*

Sorszám	PSZÁF kód	Megnevezés	Adat	Mód
			1	2
			a	b
001	KTABK30001	Bejelentő adatai		
002	KTABK300011	Bejelentő intézmény neve		
003	KTABK300012	Adószám		
004	KTABK300013	Székhely		
005	KTABK3000131	Irányítószám		
006	KTABK3000132	Város		
007	KTABK3000133	Utca, házszám, emelet, ajtó		
008	KTABK3000134	Ország		
009	KTABK301	Tulajdonolt intézmény adatai		
010	KTABK3011	Tulajdonolt intézmény neve		
011	KTABK3012	Adószáma		
012	KTABK3013	Székhely		
013	KTABK30131	Irányítószám		
014	KTABK30132	Város		
015	KTABK30133	Utca, házszám, emelet, ajtó		
016	KTABK30134	Ország		
017	KTABK3014	Tulajdonszerzés időpontja		
018	KTABK3015	Tulajdon megszűnésének időpontja		
019	KTABK3016	Tulajdoni rész %		
020	KTABK3017	Tulajdoni rész Ft		

Jelmagyarázat	
	Tilos

KTAFBK1
Biztosításközvetítő fióktelep
Intézményi alapadatok

Sor-szám	PSZÁF kód	Megnevezés	Adat	Mód
			1	2
			a	b
001	KTAFBK101	Az intézmény neve*		
002	KTAFBK102	Az intézmény régi neve****		
003	KTAFBK103	Rövid név***		
004	KTAFBK104	Cégforma***		
005	KTAFBK105	Adószám*		
006	KTAFBK106	Intézmény jogi státusza*		
007	KTAFBK107	Székhely*		
008	KTAFBK1071	Irányítószám		
009	KTAFBK1072	Város		
010	KTAFBK1073	Utca, házszám, emelet, ajtó		
011	KTAFBK1074	Ország		
012	KTAFBK108	Levelezési cím		
013	KTAFBK1081	Irányítószám		
014	KTAFBK1082	Város		
015	KTAFBK1083	Utca, házszám, emelet, ajtó		
016	KTAFBK1084	Ország		
017	KTAFBK109	Telefon		
018	KTAFBK110	Telefax		
019	KTAFBK111	E-mail		
020	KTAFBK112	Weblap		
021	KTAFBK113	Cégjegyzékszám***		
022	KTAFBK114	Cégbíróági bejegyzés kelte (éééé.hh.nn.)***		
023	KTAFBK1151	Alapítás időpontja (éééé.hh.nn.)***		
024	KTAFBK1152	Jogi státusz változás időpontja (éééé.hh.nn.)***		
025	KTAFBK116	Jegyzett tőke összesen*		
026	KTAFBK1161	ebből: jegyzett tőke pénzbeni*		
027	KTAFBK117	Hivatalos levelek címzettjének neve		
028	KTAFBK118	Beosztása (hivatali rangja)		
029	KTAFBK119	Anyaintézmény neve		
030	KTAFBK120	Telephely címe		
031	KTAFBK1201	Irányítószám		
032	KTAFBK1202	Város		
033	KTAFBK1203	Utca, házszám, emelet, ajtó		
034	KTAFBK1204	Ország		
035	KTAFBK121	PSZÁF kapcsolattartásért felelős személy*		
036	KTAFBK1211	Neve*		
037	KTAFBK1212	Telefonszáma*		
038	KTAFBK1213	E-mail címe*		
039	KTAFBK122	Felügyeleti adatszolgáltatásért felelős személy*		
040	KTAFBK1221	Neve*		
041	KTAFBK1222	Telefonszáma*		
042	KTAFBK1223	E-mail címe*		

Jelmagyarázat	
	Tilos

KTAFBK2
Biztosításközvetítő fióktelep
Tisztviselő

Sorszám	PSZÁF kód	Megnevezés	Adat	Mód
			1	2
			a	b
001	KTAFBK2101	Bejelentő intézmény neve*		
002	KTAFBK2102	Adószám*		
003	KTAFBK2201	Igazgató/Ügyvezető neve		
004	KTAFBK2202	Születési név		
005	KTAFBK2203	Anyja neve		
006	KTAFBK2204	Születési helye		
007	KTAFBK2205	Születési ideje (éééé.hh.nn.)		
008	KTAFBK2206	Személyi igazolvány száma		
009	KTAFBK2207	Útleveleszám		
010	KTAFBK22081	Egyéb azonosító dokumentum megnevezése		
011	KTAFBK22082	Egyéb azonosító dokumentum száma		
012	KTAFBK2209	Állampolgársága		
013	KTAFBK2210	Lakcím		
014	KTAFBK22101	Irányítószám		
015	KTAFBK22102	Város		
016	KTAFBK22103	Utca, házszám, emelet, ajtó		
017	KTAFBK22104	Ország		
018	KTAFBK2211	Legmagasabb iskolai végzettség		
019	KTAFBK2301	Szakmai vezető neve		
020	KTAFBK2302	Születési név		
021	KTAFBK2303	Anyja neve		
022	KTAFBK2304	Születési helye		
023	KTAFBK2305	Születési ideje (éééé.hh.nn.)		
024	KTAFBK2306	Személyi igazolvány száma		
025	KTAFBK2307	Útleveleszám		
026	KTAFBK23081	Egyéb azonosító dokumentum megnevezés		
027	KTAFBK23082	Egyéb azonosító dokumentum száma		
028	KTAFBK2309	Állampolgársága		
029	KTAFBK2310	Lakcím		
030	KTAFBK23101	Irányítószám		
031	KTAFBK23102	Város		
032	KTAFBK23103	Utca, házszám, emelet, ajtó		
033	KTAFBK23104	Ország		
034	KTAFBK2311	Legmagasabb iskolai végzettség		

Jelmagyarázat	
	Tilos

**A polgári nemzetbiztonsági szolgálatokat irányító tárca nélküli miniszter
1/2009. (XI. 18.) PTNM rendelete
az elismerések adományozásának rendjéről szóló 1/1998. (I. 23.) TNM rendelet módosításáról**

A Magyar Köztársaság kitüntetéseiről szóló 1991. évi XXXI. törvény 10. §-ának (2) bekezdésében, a fegyveres szervek hivatásos állományú tagjainak szolgálati viszonyáról szóló 1996. évi XLIII. törvény 342. §-a (2) bekezdésének j) pontjában, a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény 85. §-a (5) bekezdésének o) pontjaiban foglalt felhatalmazás alapján, a polgári nemzetbiztonsági szolgálatokat irányító tárca nélküli miniszter feladat- és hatásköréről szóló 177/2007. (VII. 1.) Korm. rendelet 1. §-ának a)–b) pontjaiban foglalt feladatkörömben eljárva a következőket rendelem el:

- 1. §** Az elismerések adományozásának rendjéről szóló 1/1998. (I. 23.) TNM rendelet (a továbbiakban: R.) 1. §-ának helyébe a következő rendelkezés lép:
- „1. § A rendelet hatálya kiterjed az Információs Hivatal, a Nemzetbiztonsági Hivatal, a Nemzetbiztonsági Szakszolgálat (a továbbiakban együtt: Hivatal) és a Szervezett Bűnözés Elleni Koordinációs Központ (a továbbiakban: SZBKK) állományára, valamint a Hivatal és az SZBKK tevékenységét segítő személyekre.”
- 2. §** Az R. 4. §-a (1)–(3) bekezdései helyébe a következő rendelkezés lép:
- „4. § (1) A Nemzet Biztonságáért Díjat a Hivatalnál hivatásos szolgálati jogviszonyban álló személyek szolgálati tevékenysége során tanúsított kiemelkedő helytállása, bátor magatartása elismerésére adományozható. A Hivatalnál közalkalmazotti jogviszonyban álló személyek, az SZBKK-hoz vezényelt hivatásos állományú személyek, az SZBKK-nál köztisztviselői jogviszonyban álló személyek, illetve a Hivatal, illetőleg az SZBKK tevékenységét segítő személyek részére is adományozható Nemzet Biztonságáért Díj.
- (2) A Nemzet Biztonságáért Érem a Hivatalnál a nemzet biztonságáért kifejtett hivatásos szolgálati, közalkalmazotti jogviszonyban, az SZBKK-nál vezényeltként töltött hivatásos szolgálati jogviszonyban, az SZBKK-nál köztisztviselői jogviszonyban vagy a Hivatallal, az SZBKK-val való együttműködési tevékenység során nyújtott kiemelkedő teljesítményért esetenként adományozható elismerés.
- (3) A Nemzet Biztonságáért Díj és a Nemzet Biztonságáért Érem adományozására a Hivatal főigazgatója (a továbbiakban: főigazgató), valamint az SZBKK főigazgatója tesz előterjesztést, az adományozás jogát a miniszter gyakorolja.”
- 3. §** Az R. 6. §-ának (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:
- „(2) Emléktárgy adományozására a miniszter, a főigazgató és az SZBKK főigazgatója jogosult.”
- 4. §** Az R. 9. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:
- „9. § (1) A 2. § h)–m) pontjaiban meghatározott elismerések a Hivatalnál hivatásos szolgálati jogviszonyban álló személyek, illetve a 2. § h)–i), valamint m) pontjaiban meghatározott elismerések az SZBKK-hoz vezényelt hivatásos állományú személyek esetében az adott szolgálati feladat kiemelkedő teljesítéséért, illetve a szolgálati feladatok hosszabb időn át történő eredményes végzéséért adhatók. Az SZBKK-hoz vezényelt hivatásos állományú személyek esetében ezen elismerések adományozására az SZBKK főigazgatója is jogosult.
- (2) A 2. § h)–j), valamint m) pontjaiban meghatározott elismerések a Hivatalnál közalkalmazotti jogviszonyban állóknak kiemelkedő munkájuk elismeréséül adhatók.
- (3) Az SZBKK főigazgatója a 2. § e)–f), h)–i), valamint m) pontjaiban meghatározott elismerésekben részesítheti az SZBKK-nál köztisztviselői jogviszonyban álló személyeket.
- (4) Pénz- vagy tárgyjutalom adományozható a Hivatallal, illetve az SZBKK-val foglalkoztatási jogviszonyban nem álló olyan személynek, aki a Hivatal, illetve az SZBKK munkájának segítése terén kiemelkedő tevékenységet végez.”
- 5. §** (1) Az R. 10. §-ának (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:
- „10. § (1) Pénzjutalom adományozására jogosult a miniszter, a főigazgató, a főigazgató-helyettes és az állományilletékes parancsnok. A miniszteri jutalom összegét a miniszter, a más által adományozható pénzjutalom összeghatárait – a (2) bekezdésben meghatározott kivétellel – a főigazgató, illetve az SZBKK főigazgatója határozza meg. Az alacsonyabb beosztású vezető által adományozható pénzjutalom összege nem lehet magasabb a magasabb beosztású vezető által adományozható pénzjutalom összegénél.”

(2) Az R. 10-§-a a következő (6) bekezdéssel egészül ki:

„(6) A Hivatallal, illetve az SZBKK-val foglalkoztatási jogviszonyban nem álló személynek történő pénz- vagy tárgyjutalom adományozására a főigazgató jogosult. A pénz- vagy tárgyjutalom összege az adományozó szerv költségvetését terheli, mértékéről a főigazgató dönt.”

6. § Az R. 11. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„11. § A felsorolt elismerések a Magyar Köztársaság állami és nemzeti ünnepei (március 15., augusztus 20., október 23.), a polgári nemzetbiztonsági szolgálatok napja vagy rendkívüli, kiemelkedő szolgálatteljesítés, betöltött szolgálati évek, 50., 55., 60. és 65. születésnap, illetőleg nyugállományba helyezés alkalmából adományozhatók.”

7. § Az R. 12. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„12. § Az elismerések adományozásával és nyilvántartásával kapcsolatos feladatokat a Hivatal, valamint az SZBKK illetékes szervezeti egységei végzik.”

8. § Az R. 13. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„13. § Nem lehet a hivatásos állomány tagját, a közalkalmazottat, illetve a köztisztviselőt elismerésben részesíteni, kitüntető címre vagy magasabb vezetői elismerésre felterjeszteni, ha a munkáltatói jogkör gyakorolójának tudomása van arról, hogy a hivatásos állomány tagja, a közalkalmazott vagy a köztisztviselő

a) ellen fegyelmi vagy büntetőeljárás van folyamatban;

b) fegyelmi büntetés hatálya alatt áll;

c) ellen a bíróság bűncselekmény elkövetése miatt jogerősen büntetést szabott ki, amíg nem mentesül a büntetett előlélethez fűződő hátrányos jogkövetkezmények alól.”

9. § (1) Ez a rendelet a kihirdetését követő nyolcadik napon lép hatályba. E rendelet hatálybalépésével egyidejűleg hatályát veszti az R. 2. §-ának a) pontja, valamint a 3. §-a.

(2) Ez a rendelet a hatálybalépését követő napon hatályát veszti.

Juhász Gábor s. k.,

polgári nemzetbiztonsági szolgálatokat irányító
tárca nélküli miniszter

VI. Az Alkotmánybíróság határozatai és végzései

Az Alkotmánybíróság 109/2009. (XI. 18.) AB határozata

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

Az Alkotmánybíróság jogszabály alkotmányellenességének utólagos vizsgálatára, mulasztásban megnyilvánuló alkotmányellenesség megállapítására, folyamatban lévő ügyekben alkalmazandó jogszabály alkotmányellenességének megállapítására irányuló indítvány, valamint alkotmányjogi panasz tárgyában – *dr. Bragyova András* alkotmánybíró különvéleményével – meghozta a következő

határozatot:

1. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy a közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. törvény 15. § (3) bekezdése alkotmányellenes, ezért azt 2010. június 30. napjával megsemmisíti.
2. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy a helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény 63/A. § h) pontja alkotmányellenes, ezért azt 2010. június 30. napjával megsemmisíti.
3. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy mulasztásban megnyilvánuló alkotmányellenes helyzet áll fenn azért, mert az Országgyűlés hiányosan szabályozta a közút kezelő jogait gyakorló helyi önkormányzatok rendeletalkotási jogkörét.
Az Alkotmánybíróság felhívja az Országgyűlést, hogy jogalkotási kötelezettségének 2010. június 30. napjáig tegyen eleget.
4. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy mulasztásban megnyilvánuló alkotmányellenes helyzet áll fenn azért, mert az Országgyűlés hiányosan szabályozta a fővárosi közgyűlés rendeletalkotási jogkörét.
Az Alkotmánybíróság felhívja az Országgyűlést, hogy jogalkotási kötelezettségének 2010. június 30. napjáig tegyen eleget.
5. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy a Budapest főváros közigazgatási területén a járművel várakozás rendjének egységes kialakításáról, a várakozás díjáról és az üzemképtelen járművek tárolásának szabályiról szóló 24/2009. (V. 11.) Főv. Kgy. rendelet alkotmányellenes, ezért azt 2010. június 30. napjával megsemmisíti.
6. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy a Budapest főváros közterületein és erdőterületein a járművel várakozás rendjének egységes kialakításáról, a várakozás díjáról és az üzemképtelen járművek tárolásának szabályozásáról szóló 38/1993. (XII. 27.) Főv. Kgy. 2005. június 30. napjáig hatályos rendeletének 27. és 28. §-ai alkotmányellenesek voltak, ezért azok a Budaörsi Városi Bíróság 9.P.22.408/2006. szám alatti perében, valamint a Fővárosi Bíróság 45.Pf.638.381/2007. szám alatti perében nem alkalmazhatók.
Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy a Budapest főváros közigazgatási területén a járművel várakozás rendjének egységes kialakításáról, a várakozás díjáról és az üzemképtelen járművek tárolásának szabályozásáról szóló 19/2005. (IV. 22.) Főv. Kgy. 2009. május 31. napjáig hatályos rendeletének 53. §-a alkotmányellenes volt, ezért az a Budaörsi Városi Bíróság 9.P.22.408/2006. szám alatti perében nem alkalmazható.
7. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy a Budapest főváros közigazgatási területén a járművel várakozás rendjének egységes kialakításáról, a várakozás díjáról és az üzemképtelen járművek tárolásának szabályozásáról szóló 19/2005. (IV. 22.) Főv. Kgy. 2009. május 31. napjáig hatályos rendeletének 41. § (2) bekezdése alkotmányellenes volt, ezért az a Pesti Központi Kerületi Bíróság előtt folyamatban lévő 31.G.305.406/2007. szám alatti perében nem alkalmazható.

Az Alkotmánybíróság ezt a határozatát a Magyar Közlönyben közzé teszi.

Indokolás

- I. 1. Az indítványok értelmében a Budapest főváros közterületein és erdőterületein a járművel várakozás rendjének egységes kialakításáról, a várakozás díjáról és az üzemképtelen járművek tárolásának szabályozásáról szóló 38/1993. (XII. 27.) Fővárosi Közgyűlés rendeletének (a továbbiakban: Ör.1.) 26–29. §-ai, és a 36. § (3) bekezdése magasabb szintű jogszabályok rendelkezéseibe ütköznek, ezért az Alkotmány 44/A. §-ára tekintettel alkotmányellenesek. Az indítványozók álláspontja szerint a parkolás a közterület közlekedési célú használatának minősül, és mint ilyen közjogi és nem magánjogi jogviszonyt keletkeztet a gépjármű használója, valamint a fővárosi önkormányzat között. A fővárosi önkormányzat az Ör.1.-t nem tulajdonosként, hanem a közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. törvény (a továbbiakban: Kkt.) 2. §-a, 15. § (3) bekezdése, valamint a közúti közlekedés szabályairól szóló 1/1975. (II. 5.) KPM–BM együttes rendelet (a továbbiakban: KRESZ) 41. §-a alapján, helyi közhatalmi minőségében alkotta meg. Ezért a várakozó gépkocsi használója nem az önkormányzat által nyújtott szolgáltatást veszi igénybe, hanem a közlekedési szabadságát gyakorolja meghatározott normatív feltételek között. A díj- és pótdíjfizetési kötelezettség elmulasztásának konzekvenciáit ezért a közigazgatási jogviszony sajátosságaira tekintettel, a közigazgatási eljárás keretei között kell levonni.

A Kkt. 44. § (1) bekezdése szerint a közúti közlekedés ellenőrzése kiterjed a közúti közlekedés rendjére, amely ellenőrzésre a Kkt. 44. § (2) bekezdése szerint a rendőrhatalóság jogosult. Ezzel szemben az Ör.1. 34. §-a a közterület-felügyelőt, illetve erre feljogosított más személyt jelöl meg a korlátozott várakozási övezetben, és a várakozási övezetben a gépkocsik várakozási engedélyének ellenőrzésére.

Az indítványozók álláspontja szerint az Ör.1. hivatkozott rendelkezései abban az esetben is alkotmányos aggályokat vetnek fel, amennyiben a várakozással kapcsolatosan polgári jogi jogviszony keletkezik a közlekedő és a közút kezelője között. A közterület időleges használatának biztosítása mint szolgáltatás és az ellenszolgáltatásnak minősülő parkolási díj megfizetése ráutaló magatartással hozza létre a felek között a polgári jogi jogviszonyt. Ebben a konstrukcióban azonban értelmezhetetlen a díjkülönbözetben túl fizetendő pótdíj magánjogi karaktere, különös tekintettel annak az Ör.1. 28. § (3) és (4) bekezdése szerinti mértékére. Az Ör.1. szerinti, a díj huszonötszörösét kitevő mértékű pótdíj nem áll arányban a szolgáltatás értékével, feltűnően nagy értékkülönbözetet eredményez. Amennyiben a pótdíjnak kötbér-jelleget kellene tulajdonítani, úgy az a Polgári törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 246. § (1) bekezdése szerint, az egyedi esetekben negligált írásbeliség miatt magasabb szintű jogszabályi rendelkezésbe ütközik. Amennyiben a pótdíjat a díj késedelmes megfizetése esetére előírt késedelmi kamatnak kell tekinteni, úgy az, mértékére tekintettel eleve eltulzottnak minősül amellet, hogy sem a Kkt., sem a helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény (a továbbiakban: Ötv.) nem hatalmazza fel a fővárosi közgyűlést a Ptk. kamatra vonatkozó szabályaitól (301. §, 301/A. §) való eltérésre.

Az indítványozók hivatkoznak továbbá arra is, hogy a jogviszony a parkoló gépkocsi használója, valamint a fővárosi közgyűlés között jön létre, a díj és pótdíj jogosultja a fővárosi önkormányzat. Mivel a hatáskör átruházására törvényi szabály nem jogosítja fel a fővárosi önkormányzatot, a közigazgatási szerv hatáskörét semmilyen tekintetben nem ruházhatja át az üzemeltetésre létrehozott gazdasági társaságra.

Az indítványozók fenntartották indítványukat az időközben elfogadott és az Ör.1.-t 2005. július 1. napjával hatályon kívül helyező, a Budapest főváros közigazgatási területén a járművel várakozás rendjének egységes kialakításáról, a várakozás díjáról és az üzemképtelen járművek tárolásának szabályozásáról szóló 19/2005. (IV. 22.) Főv. Kgy. rendelete (a továbbiakban: Ör.2.) teljes, de különösen a 41., 44., valamint 53. §-ainak felülvizsgálatára, és megsemmisítésére. Az alkotmányellenesség jogalapját az Alkotmány 44/A. §-ának sérelmében fenntartva, indokolásukat az alábbiakkal egészítették ki:

Az üzemeltető anyagi jogi értelemben nem válhat a díjkülönbözet, illetve a pótdíj jogosultjává, így az üzemeltetésre létrehozott társaság csupán annak beszédésével bízható meg. Az üzemeltető ezért a díjkülönbözet, illetve a pótdíjak megfizetése érdekében megindított peres eljárásban sem rendelkezik keresetösségi joggal. Az Ör.2. ezért a Ptk. 222. §-ába, valamint a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 48. §-ába ütközik.

Az indítványozók kérték a Kkt. 15. § (3) bekezdésének, és az Ötv. 63/A. § h) pontjának utólagos alkotmányossági vizsgálatát, valamint visszamenőleges hatályú megsemmisítése mellett mulasztásban megnyilvánuló alkotmányellenesség megállapítását is. Álláspontjuk szerint a felhatalmazó rendelkezések önkényes mértékű díj- és pótdíjszabályozás kialakítását biztosítják az önkormányzati jogalkotó számára, amely az ingyenességtől az önkormányzat saját belátása szerinti, a nyújtott szolgáltatás körülményeitől független díj- és pótdíjmérték meghatározását teszik lehetővé. Az ilyen diszkrecionális jogkör az Alkotmány 2. § (1) bekezdésébe ütközik.

Az indítványozók a felhatalmazó rendelkezések alkotmányellenességére tekintettel indítványozták az Ör.2. egészének megsemmisítését is.

Ezen túlmenően hivatkoztak arra is, hogy az Ör.2. az Alkotmány 9. § (1) bekezdésére visszavezethető szerződési szabadság közjogi eszközökkel történő, alkotmányellenes korlátozását is jelenti. Utaltak a Ptk. 226. § (1) bekezdésére, valamint 685. § a) pontjában foglaltakra, az indítványozók álláspontja szerint az önkormányzati jogalkotó a Kkt. 15. § (3) bekezdése alapján nem volt jogosult az Ör.2.-beli díjmegállapításra. Az Ör.2. pótdíjjal kapcsolatos rendelkezései tekintetében több indítványozó utalt a Kkt. végrehajtására kiadott 30/1988. (IV. 21.) MT rendelet (a továbbiakban: R.) 8. § (2) és (3) bekezdésében foglaltakra. Álláspontjuk szerint ugyanis a kormányrendelet egyértelműen rendezi a pótdíj kiszabásának feltételeit, és mértékét, így az ahhoz nem igazodó Ör.2. sérti az Alkotmány 44/A. §-át.

Egy további indítványozó – a közigazgatási hivatalok törvényességi ellenőrzési jogkörének megszüntetése miatt magánszemélyként – mulasztásban megnyilvánuló alkotmányellenesség megállapítását indítványozta az Ör.2., módosítását követően pedig a Budapest főváros közigazgatási területén a járművel várakozás rendjének egységes kialakításáról, a várakozás díjáról és az üzemképtelen járművek tárolásának szabályiról szóló 24/2009. (V. 11.) Főv. Kgy. rendelet (a továbbiakban: Ör.3.) egyes rendelkezéseivel összefüggésben. Indokolása szerint az Ör. 17. § (1) bekezdése alkotmányellenesen mulasztja el a *vis maior* esetének szabályozását. Álláspontja értelmében ugyanis az Alkotmány 2. § (1) bekezdését sérti a díjfizetés alóli mentesség lehetőségének hiánya, amennyiben az üzemben tartó tőle független esemény miatt nem tudja elhagyni a várakozási övezetet. Ugyancsak a jogállamiság elvébe ütközik az egészségügyi szükséghelyzet szabályozásának elmaradása, mivel ez azt eredményezi, hogy a vezetésre alkalmatlan állapotban lévő személyt szállító gépkocsi-használó egyidejűleg köteles megfizetni a várakozási díjat és orvosi ellátáshoz juttatni betegét. Az indítványozó szerint mulasztott az önkormányzati jogalkotó akkor is, amikor nem rendelte a parkolás-üzemeltetés során keletkezett panaszok elbírálását törvényi szabályozás hatálya alá. Ez a helyzet azt eredményezi, hogy az üzemeltető lényegében minden kérdést díjvitává egyszerűsíthet. Az Ör.2. (és az Ör.3.) 21. § (1) bekezdés a) pontja a várakozási övezetekben díjfizetési kötelezettséget állapít meg. Ugyanakkor az Ör.2. nem rendezi azt a helyzetet, amikor a gépkocsi használója az övezethatárokon elhelyezett, de nem a várakozási helyet üzemeltető cég automatájánál teljesíti díjfizetési kötelezettségét. Az indítványozó aggályosnak tartja azt is, hogy a pótdíjazás, mint jogkövetkezmény alapvetően az időmúláshoz kötött. Ezért az üzemeltető társaság hiteles, azaz a mérésügyről szóló 1991. évi XLV. törvény, valamint annak végrehajtására kiadott kormányrendelet alapján hitelesített jegykiadó készülék, és adatrögzítő berendezés birtokában lehet csak abban a helyzetben, hogy „joghatással járó mérést” tudjon produkálni. Az önkormányzati jogalkotó tehát mulasztást követett el akkor, amikor nem írta elő az üzemeltetők számára hitelesített óraművek alkalmazásának kötelezettségét.

- 2.1. A peres eljárást felfüggesztő végzésének indokolásában az indítványozó bíró a Legfelsőbb Bíróság 2/2005. Közigazgatási és polgári jogegységi határozatára (a továbbiakban: KPJE), valamint a 2/2006. számú Polgári jogegységi határozatára (a továbbiakban: PJE) utalva kifejtette, hogy az Ör.1. és az Ör.2. rendelkezései az Alkotmány 44/A. § (1) és (2) bekezdésébe ütköznek. Rámutatott, hogy mivel a parkolás tényével a felek között polgári jogi jogviszony jön létre, úgy e szerződéses viszonyok a Ptk. 685. § d) és e) pontjai alapján fogyasztói szerződések. Következésképpen az Ör.1. és Ör.2. díjmegállapítással kapcsolatos rendelkezései ellentétesek a Ptk. 209/B. §-ában, illetve a 205. §-ában foglaltakkal, ami a fogyasztó tájékoztatását, a pótdíjszámítás kezdőidőpontját, valamint a szolgáltatással nem fedezett, de a várakozó fogyasztó által megfizetett díj visszaigényelhetőségét illeti.
- 2.2. Az alkotmányossági vizsgálatot kezdeményező másik bíró indítványozta az Ör.2. 41. § (2) bekezdésének megsemmisítését. A bíró álláspontja szerint a parkolás ténye olyan ráutaló magatartás, amely a Ptk. 205. §-a és 216. §-a értelmében keletkeztet kötelmi viszonyt. A Ptk. értelmében azonban a polgári jogi jogviszony csak a gépkocsi tényleges használója és a jogosult, azaz a parkolást üzemeltető között jöhet létre. Ezért amennyiben az Ör.2. a díjfizetést a gépkocsi tulajdonosának (üzemben tartójának) kötelezettségévé teszi, úgy az önkormányzati jogalkotó a Ptk.-val ellentétesen szabályozott, ami az Alkotmány 44/A. § (2) bekezdésének sérelmére vezet.
3. Az egyik indítványozó alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, amelyben az Ör.1. 28. szakasz (4) bekezdésének, valamint a Ptk. perbeli időszakban hatályos 209/B. § (6) bekezdésének vizsgálatát és perbeli alkalmazhatóságuk kizárását indítványozta. Az Ör.1. megjelölt rendelkezésével összefüggésben indokai az 1. és 2. pontokban megfogalmazott indokokkal mutattak hasonlóságot.

4. Indítvány érkezett az Alkotmánybírósághoz a KPJE, valamint a PJE alkotmányossági vizsgálata tárgyában is.
- 4.1. Az indítványozók álláspontja szerint a Legfelsőbb Bíróság a KPJE-ben a törvényi szabályozással ellentétesen állapította meg, hogy a parkolás üzemeltetésére létrehozott társaság a díj, illetve a pótdíj jogosultjává válhat. Álláspontjuk szerint csak a fővárosi közgyűlésnek keletkezik a parkolással kapcsolatosan kötelmi igénye, amelynek érvényesítésére nem jogosíthatja fel az üzemeltetésre létrehozott gazdasági társaságot. Az igény érvényesítésére irányuló polgári eljárásban pedig ugyanezen okokból nem lehet keresetességi joga.
- Az egyik indítványozó a KPJE alkotmányellenességének megállapítását indítványozta arra tekintettel is, hogy az figyelmen kívül hagyta az Alkotmánybíróság 31/1996. (VII. 3.) AB határozatában foglalt azon minősítést, amely szerint a várakozás a közterület közlekedési célú használata. Hivatkozik arra is, hogy a KPJE határozatlan, többértelmű, és mivel nem felel meg az Alkotmánybíróság gyakorlata szerinti egyértelműségi mércének, ezért sérti a jogbiztonság elvét.
- 4.2. Egy másik indítvány a PJE alkotmányellenességének megállapítása és visszamenőleges hatályú megsemmisítése mellett érvel. Indokai szerint a PJE a tulajdonost olyan mögöttes felelősnek tekinti, akinek helytállási kötelezettsége a tényleges használó teljesítésének elmaradása esetén áll be. Az indítványozó álláspontja szerint a jogalkotó önkormányzati közgyűlésnek nem volt törvényi felhatalmazása ilyen tartalmú mögöttes felelősségi rend megalkotására.
- Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint hatályon kívül helyezett jogszabály alkotmányellenességét utólagos normakontroll eljárásban csak akkor vizsgálja, ha a hatályát veszített jogszabály helyébe lépő jogszabály tartalmilag a korábbival azonos vagy lényegét tekintve hasonló [elsőként: 335/B/1990. AB végzés, ABH 1990, 261.; legutóbb: 47/2009. (IV. 21.) AB határozat, ABK 2009. április, 410, 420.].
- Az indítványozók által támadott Ör.1.-t az Ör.2., az Ör.2.-t pedig a 2009. június 1. napjával hatályba lépő Ör.3. módosította. Összevetve a három önkormányzati rendelet rendelkezéseit megállapítható, hogy azok lényegüket tekintve hasonlóak, illetve bizonyos esetekben azonosak.
- Bár az Ör.3. jogszabály-szerkesztési szempontból módosította a korábbi önkormányzati rendeletek felépítését, ugyanakkor az indítványokban támadott helyzetet, szabályozási módot továbbra is fenntartotta. E szerint a fővárosi közgyűlés jogalkotói hatáskörét az indítványokban támadott Kkt. 15. § (3) bekezdésére, az Ötv. 63/A. § h) pontjára, az Ör.2.-ben is nevesített törvényi felhatalmazásokra vezeti vissza. E mellett az Ör.3. a várakozási díjak, a várakozási díjkülönbözet és a pótdíj mértékét emelte ugyan, de nem változtatott megállapításuk logikáján. E szerint a várakozási övezetekben a fizetendő díj mértéke – a korábbiakhoz hasonlóan – az Ör.3. által megadott várakozási díjalap (az Ör.2.-ben 115 forint, az Ör.3. értelmében „a BKV Zrt. egy utazásra érvényes vonaljegy árának megfelelő összeg”) és a várakozás helyszínénél szolgáló terület díjtétele, valamint a várakozó jármű típusa által meghatározott szorzószám szorzata. A hatályos Ör.3. nem változtatott a jogosulatlan várakozás szankció-típusain és a szankciók alkalmazásának logikáján sem: az Ör.3. 48. §-a értelmében a várakozási díj meg nem fizetése, illetve a várakozási idő jogosulatlan túllépése pótdíjfizetési kötelezettséget von maga után. A pótdíj mértéke az adott terület egyórai várakozási díjához és a megfizetés időtartamához igazodik.
- A szabályozások hasonlósága miatt az Alkotmánybíróság az Ügyrend 28. § (1) bekezdése alapján egyesített, utólagos normakontrollra irányuló indítványok kapcsán – figyelemmel eddigi gyakorlatára is – az alkotmányossági vizsgálatot az Ör.3. megfelelő rendelkezései tekintetében végezte el.
- A fentiekén túl, az Alkotmánybíróság hatásköre hatályon kívül helyezett, illetve módosított jogszabályi rendelkezés alkotmányosságának vizsgálatára csak akkor terjed ki, ha annak alkalmazhatósága az eldöntendő kérdés. Ez a helyzet a konkrét normakontroll két esetében, az Alkotmánybíróságról szóló 1989. évi XXXII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 38. § (1) bekezdése alapján benyújtott bírói kezdeményezés és 48. §-a alapján előterjesztett alkotmányjogi panasz tekintetében, mivel ilyenkor az alkalmazási tilalom kimondására van lehetőség. [335/B/1990. AB végzés, ABH 1990, 261.; 10/1992. (II. 25.) AB határozat, ABH 1992, 76.; 1472/B/1996. AB végzés, ABH 1997, 953.; 160/B/1996. AB határozat, ABH 1999, 875, 876.; 1378/B/1996. AB határozat, ABH 2001, 1609, 1610.; 418/B/1997. AB határozat, ABH 2002, 1627, 1629.]
- Mivel az indítványok között bírói kezdeményezések és alkotmányjogi panasz is fellelhető, ezért az Alkotmánybíróság a vizsgálatot a bírói kezdeményezések és az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló peres eljárásban alkalmazott rendelkezés tekintetében, azaz az Ör.1. és az Ör.2., kezdeményezésekben és panaszban megjelölt szakasza tekintetében is lefolytatta.

Az Ügyrend 28. § (2) bekezdése értelmében „[h]a az előadó alkotmánybíró az ügy eldöntése érdekében célszerűnek látja, elrendelheti, hogy egyes vitás kérdések elkülönítve kerüljenek érdemi vizsgálatra, illetőleg elbírálására”. Az Alkotmánybíróság az Ügyrend hivatkozott szakasza alapján elkülönítette az alkotmányjogi panasznak a Ptk. – korábban hatályos – 209/B. § (6) bekezdésére, valamint a KPJE és a PJE alkotmányossági vizsgálatára irányuló indítványokat.

II. Az Alkotmány indítványokkal érintett rendelkezései:

„2. § (1) A Magyar Köztársaság független, demokratikus jogállam.”

„9. § (1) Magyarország gazdasága olyan piacgazdaság, amelyben a köztulajdon és a magántulajdon egyenjogú és egyenlő védelemben részesül.”

„44/A. § (2) A helyi képviselőtestület a feladatkörében rendeletet alkothat, amely nem lehet ellentétes a magasabb szintű jogszabállyal.”

Az Ötv. támadott rendelkezése:

„63/A. § A fővárosi önkormányzat feladat- és hatásköre különösen

(...)

h) rendeletében szabályozza a főváros parkolási és parkolásgazdálkodási rendszerét, a kiemelten védett és védett parkolási övezeteket, az alkalmazható várakozási díjak megállapítását, a közterülethasználatot és a közterület rendjét, a közterületfelügyelet szervezetét és feladatait;”

A Kkt. támadott rendelkezése:

„15. § (3) Közút területén vagy a közút területén kívüli közterületen létesített, illetőleg kijelölt várakozóhelyen a közút kezelője díj és pótdíj szedését rendelheti el.”

Az Ör.1. támadott rendelkezései:

„26. § (1) A főváros közterületein a várakozási díjtételek a következő területi felosztás szerint alkalmazhatók: kiemelt díjtételű, I. díjtételű, II. díjtételű, III. díjtételű területek. A főváros közterületeinek fenti díjtételekbe való besorolását a rendelet 2. számú melléklete tartalmazza.”

„27. § (1) A várakozási és várakozási megváltási díjak kiszámításának alapja a III. díjtételű területen a személygépkocsi, oldalkocsi motorkerékpár, lakóautó vagy személygépkocsival vontatott pótk- vagy lakópótkocsi után fizetendő óránkénti várakozási díj összege [a továbbiakban: „várakozási díjalap” („VDA”)].

(2) A különböző díjtételű területeken a különböző járműfajták után óránként fizetendő maximális várakozási díjak (a továbbiakban: „alapdíj”) a következő szorzószámokkal állapíthatók meg:

Járműfajták	Szorzószámok a			
	K	I.	II.	III.
	díjtételű területen			
Személygépkocsi, oldalkocsi motorkerékpár, személygépkocsival vontatott pótk- vagy lakókocsi	4	3	2	1
Lakóautó, autóbusz, tehergépkocsi, vontató és az ezekkel vontatható pótkocsi (félpótkocsi lakókocsi)	12	9	6	3

(3) A várakozási díjalap (VDA) mértéke 100 Ft+áfa. A (2) bekezdésben meghatározott alapdíjtól forgalomtechnikai szempontok figyelembevételével lefelé el lehet térni. Az eltérésről és annak mértékéről – mely legfeljebb 50% lehet – a főpolgármester dönt.

(4) Az őrzött, fizető P+R parkolóknál fizetendő parkolási díjak:

Nappali díj: 6.00 óra és 19.00 óra között bármely időtartamú parkolás esetén egyenlő a BKV Rt. járataira az egy utazásra mindenkor érvényes vonaljegy árával (továbbiakban: BKVA);

Éjszakai díj: 19.00 óra és 6.00 óra között az óránkénti várakozási díj egyenlő a BKVA 60%-val;

Öt munkanapos bérlet: hét egymást követő naptári napon belül felhasználható, öt munkanapon 6.00 óra és 19.00 óra között bármely időtartamú parkolásra felhasználható bérlet ára a BKVA 4,4-szerese;

Húsz munkanapos bérlet: harminc egymást követő naptári napon belül felhasználható, húsz munkanapon 6.00 óra és 19.00 óra között bármely időtartamú parkolásra szóló bérlet ára a BKVA 18-szorosa;

Heti éjszakai bérlet: hét egymást követő naptári napra szóló, 19.00 óra és 6.00 óra között bármely időtartamú parkolásra felhasználható bérlet ára a BKVA 15-szöröse;

Kombinált heti bérlet: hét egymást követő naptári napra szóló, 0.00 óra és 24.00 óra között bármely időtartamú parkolásra felhasználható bérlet ára a BKVA 24-szerese;

Havi éjszakai bérlet: egy naptári hónapra szóló, 19.00 óra és 6.00 óra között bármely időtartamú parkolásra felhasználható bérlet ára a BKVA 50-szerese;

Kombinált havi bérlet: egy naptári hónapra szóló, 0.00 óra és 24.00 óra között bármely időtartamú parkolásra felhasználható bérlet ára a BKVA 78-szorosa.

(5) Az időszakos fizető parkolóhelyeken az adott területre érvényes óránként fizetendő alapidj mellett alkalmankénti parkolási díjtétel is bevezethető. Az alkalmankénti díjtételek megállapítását e rendelet 4. számú melléklete tartalmazza."

„28. § (1) A várakozási díj a parkoló-automatával, várakozást ellenőrző órával (parkolóórával), illetve parkolójeggyel vagy más módon működtetett várakozóhelyen a várakozás megkezdésekor fizetendő.

(2) Ha a várakozási díjat a várakozás megkezdésekor nem fizették ki, vagy a várakozási díjat a várakozás megkezdésekor kifizették ugyan, azonban a kifizetett díj alapján jogosult várakozási időt túllépték, jelen rendeletben meghatározott várakozási díjkülönbözetet utólag meg kell fizetni.

(3) Mind az előzetes fizetési kötelezettség elmulasztása, mind az időtúllépés esetén a várakozási díjkülönbözetten felül pótdíjat is kell fizetni.

(4) A várakozási díjkülönbözet mértéke az adott területre érvényes egyórai várakozási díj (alapidj). A díjkülönbözetten felül fizetendő pótdíj mértéke:

- az öt naptári napon belül befizetett pótdíj mértéke az alapidjnak megfelelő forint összeg tízszerese, mozgássérült számára kijelölt várakozóhely jogtalan elfoglalása esetén százszorosa,

- az öt naptári napon túl befizetett pótdíj mértéke az alapidjnak megfelelő forint összeg huszonötszöröse, mozgássérült számára kijelölt várakozóhely jogtalan elfoglalása esetén kettőszázötvenszerese,

- a kiszabás napján, üzemidőben történő pótdíjbefizetés esetén a csökkentett pótdíj mértéke az alapidjnak megfelelő forint összeg ötszöröse, mozgássérült számára kijelölt várakozóhely jogtalan elfoglalása esetén ötvenszerese.

A határidők számításába a kiszabás napja nem számít bele.

(5) Ha a (4) bekezdésben megállapított díjkülönbözetet és pótdíjat az esedékességet követő harminc naptári napon belül nem fizették meg, az polgári peres úton behajtásra kerül.

(6) A korlátozott várakozási övezetekben a várakozási díj és pótdíj a KRESZ által nem tiltott helyet elfoglaló, várakozó járművekre állapítható meg."

Az Ör.2. támadott rendelkezései:

„41. § (1) A várakozási övezetekben a közúti várakozóhelyeken, illetve a fizető várakozóhelyeken a parkolásüzemeltető jogosult jelen rendeletben meghatározott díjfizetési feltételekkel történő várakozást ellenőrizni.

(2) A várakozási övezetekben közúti várakozóhelyeken díjfizetés nélkül várakozó gépjármű tulajdonosának a (3) bekezdésben meghatározott türelmi idő letelte után várakozási díjkülönbözetet és pótdíjat kell fizetnie. Az azonos helyen várakozó gépjárműre, üzemidőben, díjfizetés nélküli várakozás miatt csak egyszer lehet várakozási díjkülönbözetet és pótdíjat kiszabni.

(3) A türelmi idő egy óránál rövidebb időre történő díjfizetés esetén 5 perc, egy órára vagy annál hosszabb időre történő díjfizetés esetén 15 perc.

(4) A várakozási övezetekben közúti várakozóhelyeken a megengedett várakozási időtartamot túllépő gépjármű tulajdonosának pótdíjat kell fizetnie. A megengedett várakozási időtartam túllépése miatt kiszabott pótdíj az időtartam korlátozás leteltével újra kiszabható.

(5) A díjat, a díjkülönbözetet és a pótdíjat a tulajdonos önkormányzat felhatalmazásával rendelkező parkolásüzemeltető szedi be.

(6) Ha a várakozási díjkülönbözetet és a pótdíjat a jogosulatlan úthasználat időpontját követő tíz naptári napon belül nem fizették meg, a közút kezelője vagy az általa megállapodás alapján megbízott gazdálkodó szervezet (parkolásüzemeltető) a közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. törvény 15. § (5) bekezdése alapján a jogosulatlan úthasználat időpontjától számított 60 napos jogvesztő határidőn belül köteles postára adni a díj- és pótdíjfizetési felszólítást a gépjármű tulajdonosának. A díj- és pótdíjfizetési felszólításon a befizetési határidőt is fel kell tüntetni.

(7) Ha a díj- és pótdíjfizetési felszólításban megjelölt határidőig a díjat és pótdíjat nem fizették meg, a közút kezelője vagy az általa megállapodás alapján megbízott gazdálkodó szervezet (parkolásüzemeltető) önállóan, saját nevében jogosult bírói úton érvényesíteni.

(8) A fizető várakozóhelyeken a várakozási díjkülönbözetre és a pótdíjra vonatkozó rendelkezéseket értelemszerűen kell alkalmazni.”

„47. § A várakozási övezetek díjtételeinél a következő területi felosztást kell alkalmazni:

- a) Kiemelt (K) díjtételű,
- b) I. díjtételű,
- c) II. díjtételű
- d) III. díjtételű

területek. A várakozási övezetek fenti díjtételekbe való besorolását jelen rendelet 4. számú melléklete tartalmazza.”

„48. § (1) A várakozási és a várakozási megváltási díjak kiszámításának alapja a III. díjtételű területen a személygépkocsi, az oldalkocsi motorkerékpár, a személygépkocsival vontatott pótkocsi vagy lakópótkocsi után fizetendő óránkénti várakozási díj összege (a továbbiakban: várakozási díjalap).

(2) A várakozási díjalap mértéke 115 forint.

(3) A különböző díjtételű területeken a különböző járműfajták után óránként fizetendő várakozási díjak (a továbbiakban: alapidj) a következő szorzószámokkal kell megállapítani:

Járműfajták	Szorzószámok a			
	K	I.	II.	III.
	díjtételű területeken			
Személygépkocsi, oldalkocsi motorkerékpár, személygépkocsival vontatott pótkocsi vagy lakókocsi	4	3	2	1
Lakóautó, autóbusz, tehergépkocsi, vontató és az ezekkel vontatható pótkocsi vagy lakókocsi	12	9	6	3

”

„53. § (1) A várakozási díjkülönbözet mértéke az adott területre érvényes egyórai várakozási díj.

(2) A díjfizetés nélküli várakozás miatt kiszabott pótdíj mértéke:

- a) öt naptári napon belüli befizetés esetén az adott területre érvényes egyórai várakozási díj tízszerese,
- b) öt naptári napon túli befizetés esetén az adott területre érvényes egyórai várakozási díj húszszorosa.

(3) A megengedett várakozási időtartam túllépése miatt kiszabott pótdíj mértéke az adott területre érvényes egyórai várakozási díj tízszerese.

(4) A fenti határidők számításába a kiszabás napja nem számít bele.”

Az Ör.3. vizsgált rendelkezései:

„9. § (1) A várakozási övezetek díjtételeinél a következő területi felosztást kell alkalmazni:

- a) K1 díjtételű,
- b) K2 díjtételű,
- c) 1. díjtételű,
- d) 2. díjtételű,
- e) 3. díjtételű,
- f) 4. díjtételű

területek. A várakozási övezetek fenti díjtételekbe való besorolását jelen rendelet 4. számú melléklete tartalmazza.

(2) A várakozási övezetekben a várakozási díjak kiszámításának alapja a 2. díjtételű területen a személygépkocsi, a motoros tricikli, a háromkerekű segédmotoros kerékpár, a négykerekű segédmotoros kerékpár, az oldalkocsi motorkerékpár, a négykerekű motorkerékpár, a személygépkocsival vontatott pótkocsi vagy lakópótkocsi és a 3500 kilogramm megengedett legnagyobb össztömeget meg nem haladó tehergépkocsi után fizetendő óránkénti várakozási díj, amelynek mértéke a BKV Zrt. egy utazásra érvényes vonaljegy árának megfelelő összeg (a továbbiakban: BKVA).

(3) A különböző díjtételű területeken, a különböző járműfajták után óránként fizetendő várakozási díjakat a következő szorzószámokkal kell megállapítani:

Járműfajták	Szorzószámok a					
	K1	K2	1.	2.	3.	4.
	díjtételű területeken					
személygépkocsi, a motoros tricikli, a háromkerekű segédmotoros kerékpár, a négykerekű segédmotoros kerékpár, az oldalkocsis motorkerékpár, a négykerekű motorkerékpár, a személygépkocsival vontatott pót- vagy lakópótkocsi, 3500 kilogramm megengedett legnagyobb össztömeget meg nem haladó tehergépkocsi	2	1,5	1,25	1	0,75	0,5

„48. § (1) A várakozási díjkülönbözet mértéke az adott területre érvényes egyórai várakozási díj.

(2) A díjfizetés nélküli várakozás és a megengedett várakozási időtartam túllépése miatt fizetendő pótdíj mértéke:

- öt naptári napon belüli befizetés esetén az adott területre érvényes egyórai várakozási díj tízszerese,
 - öt naptári napon túli, de kilencven naptári napon belüli befizetés esetén az adott területre érvényes egyórai várakozási díj harmincszorosa,
 - kilencven naptári napon túli befizetés esetén az adott területre érvényes egyórai várakozási díj ötvenszerese.
- (...)”

III. Az indítványok az alábbiak szerint megalapozottak.

Az utólagos normakontrollra irányuló indítványok támadják a Kkt. 15. § (3) bekezdését, és az Ötv. 63/A. § h) pontját, mivel azok – az álláspontjuk szerint – korlátlan felhatalmazást adnak a fővárosi közgyűlésnek rendeletalkotási jogköre gyakorlására, és magasabb szintű jogszabályba ütközés címén vitatják az Ör.3. egyes rendelkezéseit. Az Alkotmánybíróság elsőként a Kkt. 15. § (3) bekezdésével, valamint az Ötv. 63/A. § h) pontjával összefüggő alkotmányos aggályokat vizsgálta meg.

- 1.1. Az Alkotmány 58. §-a értelmében „Mindenkit, aki törvényesen tartózkodik Magyarország területén – törvényben meghatározott esetek kivételével – megillet a szabad mozgás és a tartózkodási hely szabad megválasztásának joga, beleértve a lakóhely vagy az ország elhagyásához való jogot is.”

A nemzetközi bírói fórumok gyakorlatában a helyváltoztatáshoz való jog többet jelent a mozgás fizikai értelemben vett szabadságánál: magában foglalja az országba belépés és visszatérés szabadságát, az ország elhagyását, és a letelepedés szabadságát, valamint e jogokkal összefüggésbe hozható diszkriminációmentes elbánást. Az Alkotmánybíróság a fentiek elfogadása mellett a mozgásszabadságra a személyi szabadság egyik megnyilvánulásaként tekint, amely a letelepedés és egyéb migrációs jogok mellett magában foglalja a közterületen való helyváltoztatás szabadságát is [60/1993. (XI. 29.) AB határozat, 1993, 507, 510.; 1256/B/1996. AB határozat, ABH 1996, 789, 794.; 3/1998. (II. 11.) AB határozat, ABH 1998, 61, 65.; 36/2000. (X. 27.) AB határozat, ABH 2000, 272.; 1538/B/1996. AB határozat, 1198, 1204.; 35/2002. (VII. 19.) AB határozat, ABH 199, 213.; 13/2003. (IV. 9.) AB határozat, ABH 2003, 197, 204.; 932/B/2002. AB határozat, ABH 2003, 1550, 1551.; 450/B/2000. AB határozat, ABH 2007, 2228, 2241.; 107/B/2003. AB határozat, ABH 2007, 2364, 2366–2367.; 282/B/2007. AB határozat, 2007, 2163, 2169.; 1068/B/2005. AB határozat, ABH 2008, 3174, 3175–3176.].

Az Alkotmánybíróság a szabad mozgáshoz való joggal több alkalommal foglalkozott. A biztonsági öv kötelező használatát előíró rendeleti szabályozás alkotmányosságának vizsgálata kapcsán a helyváltoztatás szabadságával összefüggésben megállapította, hogy az „magában foglalja a járművön vagy járművel és anélkül való helyváltoztatást, a közlekedés szabadságát” [60/1993. (XI. 29.) AB határozat, ABH 1993, 507, 510.]. Hasonló megállapítást tett a testület a vezetői engedély visszavonására vonatkozó szabályozás vizsgálata kapcsán született 3/1998. (II. 11.) AB határozatában is, amikor rámutatott arra, hogy a közlekedéssel összefüggő lényeges garanciákat, közvetlen és jelentős korlátozásokat az Alkotmány 8. § (2) bekezdése alapján csak törvény állapíthatja meg. Az Alkotmánybíróság kifejtette, hogy a helyváltoztatás, azon belül a közlekedés szabadsága törvényi szintű szabályok előírásával, más alapjog, illetve alkotmányos cél érdekében korlátozható. Hivatkozott határozatában ilyen indokként jelölte meg a közúti közlekedés valamennyi résztvevője életének, biztonságának védelmét (ABH 1998, 61, 65.). A töretlen gyakorlat szerint tehát a törvényi szabályozást az indokolja, hogy a közlekedés rendjének, biztonságának biztosítására vonatkozó állami

feladat az alapjoggal szoros összefüggést mutat. A szabályok megtartását a jogalkotó szintén törvényi szinten megfogalmazott jogkövetkezmények kilátásba helyezésével biztosítja. „A közlekedés szabadságát közvetlenül és elsődlegesen korlátozó normák tehát törvényi szintűek, az alacsonyabb szintű jogforrások e törvények alapján, azok előírásait részletezve tartalmazznak további rendelkezéseket” (ABH 1998, 61, 66.). A helyváltoztatás és azon belül a közlekedés szabadságának szabályozása tehát akkor alkotmányos, amennyiben gyakorlásának garanciáit, korlátozásának feltételeit, és terjedelmét törvény rendezi, a megfelelő felhatalmazás alapján megalkotott részletszabályok kiegészítő jellege mellett.

- 1.2. Az Ötv. 8. § (1) bekezdése – figyelemmel a 8. § (4) bekezdésében foglaltakra is – a helyi önkormányzatok számára kötelezően nyújtandó közszolgáltatásként írja elő a helyi közutak fenntartását, valamint a 63/A. § h) pontja értelmében a fővárosi közgyűlés – egyéb közszolgáltatási feladatok mellett – köteles ellátni az illetékességi területén húzódó (országos és helyi) közutak fenntartásának, üzemeltetésének a feladatát, a tömegközlekedéssel kapcsolatos forgalomtechnikai feladatokat, és szabályozza a parkolással, parkolás-gazdálkodással összefüggő kérdéseket. Az Ötv.-ben megjelölt feladatok jelentős része az önkormányzati vagyonnal történő gazdálkodás révén, azon belül az önkormányzati tulajdon, illetve ingatlanvagyon fenntartásával, fejlesztésével, működtetésével biztosítható (pl. piacok létesítése, fenntartása, hasznosítása, köztemetők létesítése, fenntartása, működtetése, országos és helyi közutak fenntartása, üzemeltetése).

Az önkormányzati tulajdon a köztulajdon egyik formája, olyan helyi „közjóság”, amelynek a magánjavakhoz viszonyítva fogalmi eleme a kollektív jelleg, ezért annak használatából – különös indok nélkül – nem lehet kizárni senkit. Tekintettel arra, hogy a helyi „közjóság” nem áll korlátlanul rendelkezésre, ezért ez a tény a fogyasztás és a hozzáférés biztosításának szabályozását, a használat, fogyasztás befolyásolását teszi szükségessé. Az önkormányzati tulajdon közösségi hozzáférést biztosítja az Ötv. 78. §-a akkor, amikor a helyi közutakat az önkormányzati törzsvagyon forgalomképtelen vagyontárgyai közé sorolja.

A Kkt. 33. § (1) bekezdés c) pontja értelmében az önkormányzat a közút kezelője, aki a Kkt. 3. § (1) bekezdése szerint mindenki számára köteles biztosítani a tulajdonában lévő közút közlekedési célú használatát, és a Kkt. 8. § (1) bekezdésében, valamint a 29. §-ában foglaltak szerint – többek között – köteles a közutak megépítésére, korszerűsítésére, forgalomba helyezésére, üzemeltetésére és forgalmi rendjének kialakítására.

- 1.3. Az Alkotmánybíróság 31/1996. (VII. 3.) AB határozata értelmében a közterületi parkolás a közterület közlekedési célú használata [ABH 1996, 285, 289–290.]. Ez tényszerűen azt jelenti, hogy a gépkocsi használója a gépkocsit időlegesen leállítja a közterület erre a célra kijelölt részén. A közterület tulajdonosa, egyben a közút kezelője fenntartja a közutakat, és – a helyi „közjóságnak” minősülő közút közösségi hozzáféréseinek biztosítása érdekében – kijelöli a parkolás lehetséges helyszíneit és a használat időtartamát, figyelemmel arra, hogy a közlekedés egyéb módjának akadályozása nélkül mindenki számára elérhetőek legyenek közúton a közintézmények, és egyéb közfunkcióval bíró szolgáltatók. Az előírások, amelyek szükségképpen felmerülnek a forgalom rendjének – ideértve a parkolás rendjét is – kialakítása során, ahhoz szükségesek, hogy ne csak kevesek, hanem mindenki számára biztosítható legyen az alapjog gyakorlása (1256/B/196. AB határozat, ABH 1996, 789, 799.; 1068/B/2005. AB határozat, ABH 2008, 3174, 3177.). A közlekedő a közutat rendeltetésszerűen, közlekedési céllal, éppen másokra tekintettel veheti csak birtokba.

A közút – bizonyos esetektől eltekintve – díjtalanul is használható. Amennyiben a „nyugvó közlekedés” (1068/B/2005. AB határozat, ABH 2008, 3174, 3176.) díjfizetéshez kötött, úgy a díj lényegében nem más, mint egyike a lehetséges „késztető eszközöknek” (1256/H/1996 AB határozat ABH 1996, 789, 799.), amelyek a használat időtartamának mérséklésére szolgálnak, a véges javak megfontolt, gazdaságos használatára vonatkozó szabályok betartását hivatottak biztosítani. A jogszerűtlen használat (a díj meg nem fizetése, előre meghatározott időtartam túllépése) bírság fizetését eredményezi, amelynek (a teljesítéshez igazodó) mértéke kifejezetten azt a célt szolgálja, hogy a közlekedőt felelős magatartásra szorítsa.

Megjegyzendő, hogy a járművel közlekedő számára a közlekedés nem csupán lehetőség, de urbanizált körülmények között elkerülhetetlen a közlekedésben való részvétel. Ugyanúgy, ahogy városias környezetben a háztartási hulladék elszállításában való közreműködés, a hulladékszállítás igénybevétele sem kerülhető el.

Az önkormányzat Ötv.-ben és Kkt.-ben meghatározott feladatát közhatalmi jogkörében eljárva, a közrend és a közlekedés biztonsága, mint alkotmányos érték védelme, azaz közérdek mentén teljesíti. A közlekedés biztonsága, mint alkotmányos érték tartalmát az Alkotmánybíróság a közlekedés szervezettségében, folyamatosságában, a polgárok életének, testi épségének, javainak megóvásában, valamint a közlekedés színterének, a környezetnek a védelmében határozta meg (1256/H/1996. ABH 1996, 789, 796.). Az Alkotmánybíróság vonatkozó határozataiból az következik, hogy „[a] parkolás, illetve annak szabályozása révén a jogalkotási felhatalmazással élő önkormányzati

testület, és a gépjármű használója között közjogi jogviszony jön létre” [1256/H/1996. AB határozat, ABH 1996. 789, 799.]. Az Alkotmánybíróság e határozatában rámutatott, hogy a közhatalmi jogkörben eljáró közútkezelő önkormányzat – a fenti alkotmányos értékek mentén – szabályszegés esetén közlekedésrendészeti intézkedés (kerékbilincs) alkalmazását írhatja elő. Közlekedésrendészeti, avagy más közigazgatási hatósági jogkör gyakorlására azonban csak az arra jogszabályban feljogosított szerv jogosult, gazdasági társaság nem.

Több európai állam, és európai metropolis is közhatalmi oldalról, a véges javakkal való gazdálkodás igénye által vezérelve alakította ki szabályozását. Az Egyesült Királyságon belül, Angliában és Walesben 1991-től kezdődően végbement a korábban a büntetőjog keretei között kezelt közlekedéssel, ezen belül a parkolással kapcsolatos jogsértések „polgárisítása” (a korábbi „parking offence” „parking contravention”-re változott). A közúti közlekedésről szóló, 1991-ben elfogadott törvény (Road Traffic Act 1991) – részletesen kidolgozott törvényi keretek között – a helyi önkormányzati szintre helyezte a részletszabályok kidolgozását. Mindez azonban nem változtatott azon a helyzeten, hogy a helyi közhatalom alkalmazottai útján (parking attendant) ellenőrzi a jogkövető magatartást, a jogszerűtlen magatartás bírságoló határozatot (Penalty Charge Notice) von maga után, amelynek jogszerűsége speciális bírósági eljárás és intézményi rendkeretei között vitatható. Megjegyzendő az is, hogy úgy a már említett közúti közlekedésről szóló törvény, mint a londoni helyi önkormányzatokról szóló 2000-ben elfogadott törvény is részletekbe menően és a brit főváros közlekedési helyzetére szabottan szabályozza a londoni parkolási viszonyokat („Road Traffic Act 1991”, Part III Traffic in London, illetve a „London Local Authorities Act 2000”, Part II Parking).

Hasonló „dekriminalizációs” folyamat figyelhető meg Franciaországban és Belgiumban is. A francia helyi önkormányzatokról szóló általános kódex (Code général des collectivités territoriales), valamint a közúti közlekedésről szóló kódex (Code de la route) rendelkezései szerint a parkolás közlekedésrendészeti kérdés, amellyel kapcsolatban állami (rendőrhatalósági és jogkörében eljárva helyhatósági) feladatok merülnek fel. Ebben a rendszerben a prefektusnak (Párizsban a rendőrprefektus, dekoncentrált állami szerv) van alapvető szerepe a parkolási területek kijelölésében és a díj meghatározásában. A rendőrség és a csendőrség kikényszerítő szerepe mellett, a helyi önkormányzatok is csupán a központi döntések végrehajtásában vesznek részt. A helyi önkormányzatokról szóló általános kódex egy 2005-ös módosításának tervezete kísérletet tett a központosított és büntetőjogias jellegű megoldások decentralizálására, de ezt a módosítást végül nem fogadták el. A tervezethez fűzött bizottsági indoklás szerint (Assemblée nationale 4 mai 2005, n. 2233, <http://www.assemblée-nationale.fr>) a módosítás lényege éppen abban állt volna, hogy a helyhatóságokat választás elé állítja. A helyi önkormányzatok a törvénymódosítás révén választhattak volna: fenntartják az addig érvényesülő rendszert, emellett dönthettek volna úgy is, hogy a díj mértékének meghatározása, a jogszerűtlen parkolás jogkövetkezményei, a kikényszerítés és a követendő eljárás kellően részletes törvényi szabályait a helyi önkormányzat hajtja végre, közigazgatási, hatósági keretek között. A törvényi szabályok egyértelművé tették volna azt is, hogy a beszedett, illetve behajtott díjak és közigazgatási bírságok (redevances et pénalités de stationnement) közpénznek, meghatározott célcélokra az önkormányzatokhoz visszaosztott közpénznek minősültek volna.

Ez a tervezett francia „dekriminalizációs” folyamat ugyanakkor lezajlott Belgiumban, a 2003-ban elfogadott, 2004. márciusában hatályba lépett, törvényi szintű szabályozással.

- 1.4. Az indítványokban vizsgálni kért Kkt. a várakozással kapcsolatosan a díj és pótdíj megállapítására vonatkozó felhatalmazást rögzíti csupán 15. § (3) bekezdésében, valamint meghatározza a fizetési kötelezettség elmulasztásának esetére a szolgáltató cég által követendő eljárást. Ezen túl a 21. § (1) bekezdés d) pontja az üzemen tartó felelősségét állapítja meg a járművel történő megállásra és várakozásra vonatkozó külön jogszabályok megsértése esetére.

A Kkt. rendelkezéseiből az következik, hogy a várakozás, a helyváltotatáshoz, azon belül a közlekedéshez való jog részeként, közúton, illetve kijelölt közterületen csak díjfizetés ellenében gyakorolható. A Kkt. ugyanakkor nem rendezi egyértelműen a közútkezelő személyét, mivel a 33. § (1) bekezdés c) pontja a helyi közutak esetében általánosságban jelöli meg az „önkormányzatot”, kilétére csupán a helyi önkormányzatok és szerveik, a köztársasági megbízottak, valamint egyes centrális alárendeltségű szervek feladat- és hatásköreiről szóló 1991. évi XX. törvény 92. § (10) bekezdéséből lehet következtetni. Nem ad útmutatást arra, hogy milyen módon és körben jelölheti ki a közút kezelője a várakozásra díj ellenében igénybe vehető közterületeket, határozhat meg tilalmakat, dönthet az igénybevétel időtartamáról, de a 15. § (3) bekezdésében a lehetséges „készítendő eszközök”, illetve szankciók közül egyetlenként megjelölt díj (és pótdíj) jogi jellege és mértéke tekintetében sem tartalmaz rendelkezést. A Kkt. 15. § (5) bekezdésének szövegezése – a közlekedéssel összefüggő egyes törvények módosításáról szóló 2006. évi CX. törvénnyel történő módosítás után – arra utal, hogy az Alkotmánybíróság eddigi gyakorlatával szemben a jogalkotó kötelmi igényként tekint a díj és pótdíj intézményére, a közút kezelője ezért a Kkt. alapján nem

közhatalomként jogosult érvényt szerezni a jogosulatlan várakozással kapcsolatosan keletkezett igényeinek. A Kkt. 15. §-a értelmében tehát a helyi közhatalom polgári jogi eszközökkel tudja a járművel közlekedőket a véges közjavaknak minősülő közutak megfontolt, gazdaságos használatára szorítani.

E szabályokat törvény helyett az indítványokban támadott Ör.3. tartalmazza.

- 2.1. Az Alkotmánybíróság eddigi gyakorlata a közlekedést és ezen belül a közúti várakozást a közjog keretei között értelmezte, ugyanakkor az Ötv. szerint a közút tulajdonosa az önkormányzat. Az Alkotmány 44/A. § (1) bekezdés b) pontja szerint „[a] helyi képviselőtestület (...) gyakorolja az önkormányzati tulajdon tekintetében a tulajdonost megillető jogokat (...)” Az önkormányzati tulajdon az Alkotmány 12. § (2) bekezdésén, a 13. § (1) bekezdésén és a 44/A. § (1) bekezdés b) pontján alapuló alkotmánybírósági gyakorlat értelmében a többi tulajdoni formához hasonló védelmet élvez, amely a tulajdonosi lét teljességének védelmét jelenti és a már meglévő önkormányzati tulajdon működtetésére vonatkozik. Az Ötv. az önkormányzat gazdasági alapjai között szabályozza az önkormányzat saját tulajdonát, költségvetési bevételeit, és önálló gazdálkodásának eredményét. A 78. § értelmében az önkormányzat vagyona a tulajdonából és a helyi önkormányzatot megillető vagyoni értékű jogokból áll. Az önkormányzati vagyon elkülönítetten nyilvántartott része a törzsvagyon, amely közvetlenül kötelező önkormányzati feladat- és hatáskör ellátását, vagy a közhatalom gyakorlását szolgálja, és amely forgalomképtelen, illetve korlátozottan forgalomképes vagyontárgyakat takar. A helyi közutak az Ötv. rendelkezése értelmében a törzsvagyon forgalomképtelen vagyontárgyai közé tartoznak.

Az Alkotmánybíróság 10/2002. (III. 20.) AB határozatában értelmezte az Ötv. 79. § (1) bekezdését. Megerősítette, hogy az önkormányzati törzsvagyon a kötelező önkormányzati feladatokhoz és hatáskör ellátásához, a közhatalom gyakorlásához szükséges anyagi feltételek biztosítását hivatott szolgálni és garantálni, az önkormányzati tulajdon ezért eleve a célhoz rendeltség „eredeti korlátjával” jött létre (ABH 2002, 474, 478.). Az önkormányzat tehát az Ötv.-ben előírt közfeladatait, a közszolgáltatásokat a tulajdonába tartozó vagyontárgyainak hasznosítása, a vagyonával, ezen belül a tulajdonával történő gazdálkodás révén teljesíti. Az önkormányzat önállóan, alkotmányban biztosított alapjogvédelmi garanciák mellett gazdálkodik tulajdonával, ezért az önkormányzat Alkotmányban biztosított alapjogát sérti az, ha az önkormányzati tulajdonú közút használatával kapcsolatban nem a képviselő testület állapít meg díjat [28/2003. (VI. 2.) AB határozat, ABH 2003, 801, 808.]. E döntésében az Alkotmánybíróság az önkormányzat tulajdonosi védelmét kiterjesztette a helyi közút nem közlekedési célú használatára is.

- 2.2. A közút közlekedési – ezen belül parkolási – célú használatával összefüggésben keletkező jogviszony jellegét a bírói jogértelmezés alakította ki. A Legfelsőbb Bíróság a KPJE-ben a parkolást üzemeltető és a jármű üzemen tartója közötti jogviszonyt magánjoginak minősítette. Megállapította, hogy a közterület fenntartása, a várakozóhelyek kijelölése, a fizetendő díjak meghatározása az Ötv. 8. § (1) bekezdése szerinti, a helyi köztulajdon működtetésével biztosított közszolgáltatás (KPJE IV. pont). A közlekedés és ezen belül a parkolás tehát olyan igény, amely a helyi közhatalomra ellátási és/vagy ellátásszervezési kötelezettséget keletkeztet. E törvényi kötelezettségnek az önkormányzat – a Kkt. 9/B. § (2) bekezdése alapján – maga, vagy maga által erre a feladatra létrehozott gazdasági társaság révén, közszolgáltatási szerződés, vagy koncesszióba adás útján is eleget tehet. A parkolás tehát – a KPJE értelmében – e közszolgáltatás igénybevétele. A közszolgáltatás tartalma a közutak kiépítése, karbantartása, forgalmi rendjének biztonságos kialakítása, a közszolgáltatást pedig mindenki, megkülönböztetés nélkül jogosult igénybe venni.

Amennyiben a közúti közlekedés – és azon belül a közterületi várakozás – a fentiek szerinti közszolgáltatásnak minősül, és a közfeladat címzettje azt nem saját maga, hanem más gazdálkodó szervezet útján biztosítja, úgy háromszereplős viszony alakul ki: az önkormányzat mint a közfeladat kötelezettje a közszolgáltatás „megrendelőjévé” válik, a közszolgáltatást igénybe vevő közlekedő pedig a szolgáltatást ténylegesen nyújtó társasággal kerül közvetlen szerződéses viszonyba. Az első szerződéses viszonyban az önkormányzat az ellátásszervezés kapcsán, közpénzen fenntartott közvagyonnal gazdálkodik, ugyanakkor az önkormányzattal szerződő társaság szolgáltatási kötelezettséget vállal. A második szerződéses viszonyban különös figyelmet igényel a közszolgáltatást kötelezően igénybe vevő kiszolgáltatót fogyasztói helyzete.

- 2.3. A Kkt. 15. § (3) bekezdése, valamint az Ötv. 63/A. § h) pontja a közút kezelőjét a díj és pótdíj szedésére vonatkozó rendeleti szabályok megalkotására jogosítja, amely a 2.2. pontban részletezett, a szolgáltató és a fogyasztó között létrejövő szerződés alapvető, de csupán egyik tartalmi eleme. A vizsgált felhatalmazó rendelkezések delegálják a jogalkotás lehetőségét – és kötelezettségét – a közút kezelőként is eljáró képviselő-testületre. A jogalkotásról szóló 1987. évi XI. törvény 15. § (1) bekezdése szerint „[a] végrehajtási jogszabály alkotására adott felhatalmazásban meg kell határozni a felhatalmazás jogosultját, tárgyát és kereteit (...)”. Az Alkotmánybíróság eddigi gyakorlatában a jogállamiság elve alapján értelmezte a közhatalom gyakorlásának korlátait, kereteit, és a közhatalom

gyakorlásának tekintette a jogalkotást is. Elvi jelentőségű megállapítása szerint „[a] jogállamiság egyik alapvető követelménye, hogy a közhatalommal rendelkező szervek a jog által meghatározott szervezeti keretek között, a jog által megállapított működési rendben, a jog által a polgárok számára megismerhető és kiszámítható módon szabályozott korlátok között fejtik ki a tevékenységüket” [56/1991. (XI. 8.) AB határozat, ABH 1991, 454, 456.]. Ugyancsak a jogállamiság alkotmányos elve követeli meg azt, hogy „ha törvény valamely alkotmányos, illetőleg törvényben szabályozott jog korlátozására ad jogalkotási felhatalmazást valamely közigazgatási szervnek, a törvénynek meg kell határoznia a jogalkotási hatáskör terjedelmét, annak korlátait is” [6/1999. (IV. 21.) AB határozat, ABH 1999, 90, 94., (a továbbiakban: Abh.1.); 19/2004. (V. 26.) AB határozat, ABH 2004, 321, 353–354.; 21/2006. (V. 31.) AB határozat, ABH 2006, 333, 337.].

A felhatalmazó rendelkezések mellett, hogy az Alkotmány 58. § (1) bekezdésében foglalt alapjog gyakorlását érintik, a KPJE-beli szerződéses értelmezésre tekintettel alkotmányosan védett jogot, az Alkotmány 9. § (1) bekezdésére visszavezethető szerződési szabadság jogát is korlátozzák. A Ptk. 226. § (1) bekezdése értelmébe ugyanis „[j]ogszabály meghatározhatja a szerződés egyes tartalmi elemeit, és kimondhatja, hogy ezek a szerződésnek akkor is részei, ha a felek eltérően rendelkeznek”. Az Ör.3. a közszolgáltatás biztosításával kapcsolatos szerződés feltételeit szabályozza – azaz a felek szerződési szabadságát korlátozza – akkor, amikor meghatározza, hogy a főváros mely közterületét, milyen időtartamban és milyen mértékű várakozási díj ellenében, avagy milyen kedvezményezett helyzetben veheti birtokba a közlekedő személy. A Ptk. 685. § a) pontja viszont „a törvény felhatalmazása alapján, annak keretei között” tekinti jogszabálynak az önkormányzati rendeletet.

Az Alkotmánybíróság Abh.1.-ben egységesített, és azután következetesen alkalmazott gyakorlata értelmében az önkormányzati közszolgáltatások biztosításával és igénybevételével összefüggésben keletkezett jogviszonyok szabályozására adott törvényi felhatalmazásnak a szabályozandó jogviszonyok specialitására is figyelemmel kell lennie. Az Abh.1.-ben az Alkotmánybíróság az egyes helyi közszolgáltatások kötelező igénybevételéről szóló 1995. évi XLII. törvény díjmegállapítására vonatkozó felhatalmazó rendelkezésének alkotmányossági vizsgálata kapcsán a jelen ügyben is követendő megállapításokat tett. Hangsúlyozta, hogy a szolgáltatás nyújtására és/vagy annak megszervezésére kötelezett önkormányzat lényegében árhatósági jogkört gyakorol, amikor a közszolgáltatás igénybevételével létrejövő polgári jogi szerződés ellenszolgáltatásra (díjra) vonatkozó szabályait rendeletben jogosult megállapítani. Ilyenkor a törvényi felhatalmazó rendelkezés funkciója, hogy a kiszolgáltatott helyzetben lévő fogyasztókat védje a díj mértékében gazdaságilag érdekelt önkormányzattal, és a monopolhelyzetben lévő szolgáltató céggel szemben. A semleges törvényi szabályozás ezért a kiszolgáltatott fogyasztók érdekvédelmének egyik garanciája (ABH 1999, 90, 96.). Az Abh.1. megállapította azt is, hogy az önkormányzati jogalkotó – a Ptk. 226. § (1) bekezdése és 685. § a) pontja alapján – szerződés tartalmának meghatározására csak törvényi keretek között jogosult, általános felhatalmazással nem rendelkezhet (ABH 1999, 90, 94–96.).

Az Alkotmánybíróság az Abh.1.-ben és korábbi, illetve későbbi, – vízdíjjal, szennyvízdíjjal, hulladékszállítás díjával stb. kapcsolatos helyi szabályokra vonatkozó – határozataiban is hangsúlyozta, hogy a polgári jogi jogviszony keretei közötti közszolgáltatás esetében a jogállamiság alkotmányos elve alapján az önkormányzati szabályozáson számon kérhető kötelezettség a szolgáltatás-ellenszolgáltatás egyenértékűsége. A díj mértéke nem szakadhat el a nyújtott közszolgáltatástól, azaz nem lehet önkényes [pl.: 26/1997. AB határozat, ABH 1997, 482, 485–486.; 1122/B/1996. AB határozat, ABH 1997, 856, 860.; Abh. ABH 1999, 90, 96.; 9/2000. (III. 31.) AB határozat, ABH 2000, 400, 403.; 39/2000. (X. 31.) AB határozat, ABH 2000, 463, 466–467.; 26/2006. (VI. 15.) AB határozat, ABH 2006, 927, 930.]. Az Alkotmánybíróság korábbi határozataiban kifejtetteket a jelen esetben is irányadónak tekinti.

A Kkt. 15. § (3) bekezdése és az Ötv. 63/A. § h) pontja a fentiekben részletezett indokok alapján az Alkotmány 2. § (1) bekezdésébe ütközik. Részben azért, mert a törvényi rendelkezések nem határozzák meg a díjmegállapítás kereteit, szempontjait, és korlátait, ami a fővárosi közgyűlés (és az önkormányzati képviselő-testületek) jogalkotási jogkörét önkényessé teszi. Részben pedig azért, mert a felhatalmazó rendelkezések nincsenek tekintettel sem az önkormányzatok díjmegállapításban fennálló és a szolgáltató kilététől független, tagadhatatlan gazdasági érdekelttségére, sem pedig az önkormányzatok árhatósági funkciójára, amely a közszolgáltatást igénybe vevők, a fogyasztók érdekeinek védelmét szolgálná. Mindezen indokok alapján megállapítható, hogy a jogalkotási hatáskör kereteit illetően nem érvényesülnek az Alkotmány 2. § (1) bekezdéséből fakadó követelmények, azaz a jogalkotó közhatalom, a (fővárosi közgyűlés) tevékenységét – a törvényi felhatalmazások tartalma miatt – nem tudja alkotmányosan gyakorolni. Az ilyen, korlátok nélküli és a közszolgáltatások biztosításának speciális körülményeit figyelmen kívül hagyó felhatalmazás ellentétes az Alkotmány 2. § (1) bekezdésével.

3. Bár az indítványok a Kkt. 15. § (3) bekezdésében és az Ötv. 63/A. § h) pontjában adott törvényi felhatalmazás alkotmányellenességét állították, az Alkotmánybíróság az utólagos normakontroll eljárás keretében folytatott vizsgálata kapcsán megállapította, hogy a felhatalmazó törvények nem csupán a díjjal és pótdíjjal kapcsolatosan aggályosak. A jelen határozat III. 1. és 2. pontjában kifejtett indokok arra utalnak, hogy a jogalkotó nemcsak a díjszabásra vonatkozó felhatalmazás tekintetében, hanem a közúton járművel történő várakozással keletkező jogviszony egészének törvényi szabályozásával maradt adós.

Az Alkotmánybíróság az Abtv. 49. §-a alapján hivatalból vagy bárki indítványára mulasztásban megnyilvánuló alkotmányellenesség megállapítására akkor kerülhet sor, ha a jogalkotó szerv a jogszabályi felhatalmazásból származó jogalkotási feladatát elmulasztotta, és ezzel alkotmányellenességet idézett elő. Az Alkotmánybíróság eddigi gyakorlatában különböző esetkörökben állapított meg alkotmányellenességet az Abtv. 49. § (1) bekezdése szerinti hatáskörében eljárva. Mindegyikben azonos volt azonban az a körülmény, hogy a jogalkotói mulasztásnak és az előidézett alkotmányellenes helyzetnek együttesen kell fennállnia. A két konjunktív feltétel fennáll, „(...)”, ha az alkotmányellenes helyzet – a jogi szabályozás iránti igény – annak nyomán állott elő, hogy az állam jogszabályi úton avatkozott bizonyos életviszonyokba, és ezáltal az állampolgárok egy csoportját megfosztotta alkotmányos jogai érvényesítésének lehetőségétől [22/1990. (X. 16.) AB határozat, ABH 1990, 83, 86.], avagy akkor is, ha alapjog érvényesüléséhez szükséges jogszabályi garanciák hiányoznak [37/1992. (VI. 10.) AB határozat, ABH 1992, 227, 231.], vagy amennyiben az adott tárgykörre vonatkozóan semmilyen szabály nincs [35/1992. (VI. 10.) AB határozat, ABH 1992, 204–206.], illetve ha az adott szabályozási koncepción belül az Alkotmányból levezethető tartalmú jogszabályi rendelkezés hiányzik [22/1995. (III. 31.) AB határozat, ABH 1995, 108, 113.; 29/1997. (IV. 29.) AB határozat, ABH 1997, 122, 128.; 15/1998. (V. 8.) AB határozat, ABH 1998, 132, 138.]. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint mulasztásban megnyilvánuló alkotmányértés állapítható meg, ha az adott kérdés tekintetében van ugyan szabályozás, de az Alkotmány által megkívánt jogszabályi rendelkezés hiányzik [22/1995. (III. 31.) AB határozat, ABH 1995, 108, 113.], és akkor is, ha a jogalkotó nem megfelelő tartalommal szabályozott [15/1998. (V. 8.) AB határozat, ABH 1998, 132, 138–139.].

Ahogy arra a jelen határozat már utalt, az Alkotmánybíróság eddigi gyakorlata a közutak közlekedési célú használatával kapcsolatosan keletkező jogviszonyokat az Alkotmány 58. § (1) bekezdésében megfogalmazott helyváltoztatás, illetve közlekedés szabadságára visszavezetve közigazgatási jogviszonyként értelmezte, amely akár közlekedésrendészeti intézkedések útján is korlátozható. Ezzel szemben a bírói gyakorlat, az Alkotmányban megfogalmazott önkormányzati alapjogokra visszavezethetően a parkolást magánjogi keretek között értelmezte. Ebben az esetben a jogszabályok az Alkotmány 9. § (1) bekezdésében szabályozott piacgazdaság lényegi elemét adó, és alkotmányosan védett jogot, a szerződési szabadságot is korlátozzák [13/1990. (VI. 18.) AB határozat, ABH 1990, 54, 55–56.].

Abban az esetben, amennyiben a jogalkotó közigazgatási, közlekedés-igazgatási kérdésként kívánja kezelni a járművel történő közterületi várakozást, a jogalkotónak meg kell teremtenie a jelenleg hiányzó intézményi és eljárási rendet, amely lehetőséget ad arra, hogy a közutakon járművel közlekedőket gazdaságos és felelős, a biztonságot és mindenki jogait szem előtt tartó magatartásra lehessen szorítani. Ugyanakkor a szabályszegésért fennálló felelősséget, avagy a jogszerűtlen hatósági fellépést megfelelő garanciákkal biztosított eljárásban lehessen tisztázni. A Kkt. jelenlegi szabályozása elmulasztotta a „nyugvó közlekedés” ezen kereteit megteremteni.

A jogalkotó azonban nem adta meg azokat a törvényi kereteket sem, amelyek között az önkormányzat (fővárosi közgyűlés) jogosult és köteles a közszolgáltatás biztosítása, avagy megszervezése kapcsán szükségképpen megkötendő szerződéses viszonyokat rendezni. A szerződési szabadság közhatalommal történő korlátozásának garanciájaként és figyelemmel a Ptk. 198. § (2) bekezdésére, a 226. § (1) bekezdésére, valamint a 685. § a) pontjában foglaltakra is a törvényalkotónak kell meghatározni úgy a közfeladat kötelezettje és a szolgáltatást végző gazdálkodó szervezet, mint a szolgáltató és a fogyasztó közötti szerződéses viszony legfontosabb elemeit. A törvényalkotónak kell meghatároznia a szerződéskötés alanyait (mely gazdálkodó szervezetek válhatnak szolgáltatóvá, illetve ki a szolgáltatás alanya, azaz a díj- és pótdíjfizetés kötelezettje), a szerződés kötelező tartalmi elemeit (a szolgáltatót terhelő törvényi kötelezettségeket, a szolgáltatás és ellenszolgáltatás egyensúlyának elvére figyelemmel a díj- és pótdíjmegállapítás szempontjait), esetleges időbeli korlátait, a szerződésszegés – esetlegesen a Ptk.-hoz képest speciális – jogkövetkezményeit. Az önkormányzati jogalkotó csak ilyen törvényi környezetben tehet eleget alkotmányosan delegált jogalkotási hatáskörének.

4. Az Alkotmánybíróság több összefüggésben szembesült olyan helyzettel, ahol az alkotmányellenesség miatt megsemmisített felhatalmazó rendelkezésen alapuló jogszabály alkotmányosságáról kellett állást foglalnia. A jelen esetben az Alkotmánybíróság a Kkt. 15. § (3) bekezdését, valamint az Ötv. 63/A. § h) pontját azok alkotmányellenessége miatt megsemmisítette. A továbbiakban tehát abban a kérdésben kellett döntenie, hogy a felhatalmazó rendelkezések megsemmisítése érinti-e az Ör.3. érvényességét.

Korábbi döntésében az Alkotmánybíróság megállapította: „Ahhoz ugyanis, hogy a jogszabály felhatalmazása alapján alkotmányosan nyerjen meghozatalt, elegendő, ha meghozatalakor arra vonatkozólag a jogalkotó felhatalmazással rendelkezett” (507/B/1995. AB határozat, ABH 1996, 527–528.). E megállapítás értelmében, önmagában a felhatalmazó rendelkezés hatályon kívül helyezése nem teszi kétségesé a „felhatalmazott” jogalkotó felhatalmazásának alkotmányosságát: a felhatalmazó rendelkezés megalkotásakor a „felhatalmazó” jogalkotó közhatalma teljességének birtokában járt el. Amennyiben azonban e jogalkotói hatáskör csorbát szenvedett, úgy annak delegálására sem kerülhet sor alkotmányosan.

Az Alkotmány 44/A. § (1) és (2) bekezdései értelmében az önkormányzati hatáskörökkel kapcsolatos központi kategória az autonómia. A rendeletalkotási jogkör gyakorlása tekintetében ez azt jelenti, hogy az önkormányzat képviselő-testülete nem csak végrehajtó jelleggel alkothat jogszabályt. Erre mutatott rá a testület az Ör.1. – a jelenlegi jogalaptól eltérő – alkotmányossági vizsgálata kapcsán az 1256/B/1996. AB határozatában, amikor a kerékbilincsre vonatkozó rendelkezéseket felhatalmazás hiányában is, közterület-védelmi – parkolásgazdálkodási intézkedésként alkotmányosnak minősítette (ABH 1996, 789, 798.).

Az Alkotmánybíróság összefoglaló, „konszolidáló” igényű 17/1998. (V. 3.) AB határozatában is egyértelművé tette a fentieket: az önkormányzat helyi közügyekben kifejezett törvényi felhatalmazás nélkül, kiegészítő jelleggel alkothat magatartási szabályokat, azok azonban nem lehetnek ellentétesek országos szintű szabályozással (ABH 1998, 155.).

A jelen esetben a fővárosi közgyűlés – a Legfelsőbb Bíróság értelmezése szerint – polgári ügylettel kapcsolatos szabályokat alkotott, ezért nem „helyi közügyben”, hanem szükségképpen delegált jogkörben járt el. A felhatalmazó rendelkezések alkotmányellenessége így kihat a felhatalmazáson alapuló jogszabály alkotmányosságára is. Ezen okok miatt szükségtelen volt az Ör.3. és a Ptk., a Pp., valamint az R., mint magasabb szintű jogszabály meghatározott rendelkezései közötti összhang vizsgálata, az Ör.3. megalkotásakor ugyanis a fővárosi közgyűlésnek nem volt alkotmányos felhatalmazása a jogalkotásra.

A kifejtettek értelmében az Alkotmánybíróság megállapította a Kkt., és az Ötv. felhatalmazó rendelkezéseinek, valamint az Ör.3. hatályos rendelkezéseinek alkotmányellenességét, egyúttal alkotmányellenes mulasztás miatt a parkolás teljes körű, immár alkotmányos szabályozásának megalkotására hívta fel a jogalkotót.

Az Abtv. 43. § (1) bekezdése értelmében a megsemmisített jogszabályt „az erről szóló határozatnak a hivatalos lapban való közzététele napjától nem lehet alkalmazni”. A 43. § (4) bekezdése ugyanakkor felhatalmazza az Alkotmánybíróságot, hogy a jogbiztonság, vagy az eljárást kezdeményező különösen fontos érdeke miatt más időponthoz kösse az alkotmányellenes jogszabály hatályon kívül helyezését. A jelen esetben az Alkotmánybíróság az érintett jogviszonyok sokaságára tekintettel, a jogbiztonság elve alapján, az alkotmányellenes szabályozás megsemmisítését és a jogalkotói mulasztás megszüntetésének kötelezettségét jövőbeli időponthoz kötötte. Az alkotmányellenes és megsemmisített jogszabályok ezért olyan határidővel veszítik hatályukat, amely a törvényalkotó szándéka szerint kialakított törvényi és esetleges fővárosi közgyűlési szabályozás megalkotásához feltehetőleg szükséges és elegendő.

5. Az indítványok között fellelhető bírói kezdeményezések az Ör.1. díjmegállapító rendelkezéseit, valamint az Ör.2. 41. § (2) bekezdését és 53. §-át támadják. A bírói érvelés szerint az Ör.1. és az Ör.2. rendelkezései a Ptk. 205. és 216. szakaszaival, valamint 209/B. §-ával ellentétesek.

Az Ör.1., az Ör.2. és az Ör.3. összevetéséből kilálglik a tartalmi hasonlóság, ideértve a megalkotásuk alapját képező törvényi felhatalmazó rendelkezések szövegszerű azonosságát is. A felhatalmazó törvényi rendelkezések és ezzel összefüggésben az Ör.3. alkotmányellenessége utólagos normakontroll eljárásban megállapítást nyert, ugyanakkor a bírói kezdeményezésben vizsgálni kért Ör.1. és Ör.2. már nincs hatályban, ezért az Alkotmánybíróság – alkotmányellenességük megállapítása mellett – kizárta az Ör.1. 27. és 28. szakaszainak, valamint az Ör.2. 41. § (2) bekezdésének és 53. §-ának perbeli alkalmazhatóságát.

Ugyanezen okból tekintette megalapozottnak az Alkotmánybíróság az Ö.1. 28. § (4) bekezdésének alkotmányellenességére és perbeli alkalmazhatóságának kizárására irányuló – határidőben érkezett – alkotmányjogi panaszt is.

Az Alkotmánybíróság az Abtv. 41. §-a alapján rendelte el határozatának a Magyar Közlönyben történő közzétételét.

Budapest, 2009. november 17.

Dr. Paczolay Péter s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke,
előadó alkotmánybíró

Dr. Balogh Elemér s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Bragyova András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Holló András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kiss László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kovács Péter s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Lenkovics Barnabás s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Lévy Miklós s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Trócsányi László s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: 148/B/2005.

Dr. Bragyova András alkotmánybíró különvéleménye

Nem értek egyet a határozat rendelkező részével: a Kkt. 15. § (3) bekezdése, valamint az Ötv 63/A. § h) pontja megsemmisítésével, és ezért a Fővárosi Közgylési rendeletek (Ö.1.; Ö.2., Ö.3.) alkotmányellenességének megállapításával sem.

1. Egyetértek a határozat indokolásának alapvető megállapításával, azzal, hogy a közterületi parkolás szabályozása alkotmányosságának megítélésénél az Alkotmány 58. § (1) bekezdésében foglalt mozgásszabadságból kell kiindulni. A közterületen való közlekedés ennek az alapjognak a gyakorlása, lévén ez a legalapvetőbb szabadságjogok egyike, az egyén szabadságának egyik elemi biztosítéka. Az ember térbeli lény, cselekvéséhez – egyáltalán létezéséhez – térre van szüksége. Ez azt jelenti, hogy az ember csak valamilyen területen létezik. A mozgásszabadság joga magában foglalja az egyén tetszése szerinti egyik pontról a másikra történő eljutást, a közterület, benne a közút (ami a járdát is magában foglalja) ehhez szükséges használatát, illetve a közterületen való tartózkodás jogát. A mozgás szabadsága értelemszerűen csak a közhasználatú területek használatára jogosít, amelyek a magánlakások egymás közötti, vagy más közterülettel való kapcsolatát, továbbá a közterületek közötti átjárhatóságot biztosítják. Ezt a jogot az egyén valamilyen közlekedési eszközzel vagy anélkül is gyakorolhatja. A közterület – és így a közút – használatára mindenki jogosult, de természetesen csak mások hasonló jogának tiszteletben tartásával gyakorolhatja – a közút kisajátítására senkinek nincs alanyi joga.

A közúti közlekedés szabályozásának alkotmányos feladata éppen az előbb említett követelmények kielégítése. Ebből az is következik, hogy a közúti közlekedés – benne a gépjárművel történő közlekedés – szabályozása a közterületen az egyén és az állam (közhatalom) közötti viszony, hiszen a közút – jelentéktelen kivételektől eltekintve – állami kezelésben van. A közutak kezelői a mai Magyarországon többnyire a helyi önkormányzatok, az állam helyi szervei, s mint ilyenek, kötelesek az alapjogok tiszteletben tartására. Hozzátehetjük, hogy az utak fenntartása az állam – és amióta elkülönült az állam egyéb funkcióitól, a közigazgatás – egyik legrégebbi hagyományos feladata.

A közutak használatának szabályozása ezért a közjogba tartozik, ebben a törvényhozó sem dönthet másként. Ezért úgy gondolom, hogy a határozatban ki kellett volna mondani, hogy a közúti közlekedés szabályozása közjogi – alapjaiban alkotmányjogi, részleteiben közigazgatási jogi – kérdés, amit a szabályozásnak egyértelműen tartalmaznia kell. A közúton közlekedők nem állhatnak magánjogi kapcsolatban a közút kezelőjével: ha ez valóban így lenne, egy közparkban vagy sétálóutcán tett séta ajándékozási (vagy szívességi használati) szerződésnek minősülne. A törvényhozó a kifejtettek miatt nem is választhat más megoldást, mint a közúti közlekedés közigazgatási jogi

szabályozását [amint ezt az Alkotmánybíróság korábban, 31/1996. (VII. 3.) AB határozatában (ABH 1996, 285, 291.) is kimondta].

2. A közutak használata – így a parkolás – a kifejtettek szerint nem helyi közszolgáltatás, hanem egy alkotmányos jog gyakorlása. Helyi közszolgáltatásnak legfeljebb a közutak fenntartása tekinthető. Az ügyi szakigazgatás körébe tartozó feladatok egyébként szerteágazóak és sokrétűek. Idetartozik a klasszikus értelemben vett útépités, a közutak fenntartása – értve ezalatt a kátyúzást, a burkolat repedéseinek, egyéb sérüléseinek javítását, az útburkolati jelek festését, a közúti jelzőtáblák, egyéb közúti jelzések pótlását stb. – az ügyi igazgatási tevékenység (útkezelői hozzájárulások kiadása, statisztikák és tanulmányok készítése, forgalommegfigyelés, forgalomszámlálás stb.), valamint a jelen határozat szempontjából releváns forgalomszabályozás is.

A közutak használatának szabályozása – amelynek egy része a várakozási szabályok megállapítása, a közúti parkolóhelyek kijelölése – a közútkezelő közigazgatási feladata. A közút használatának általános szabályait a Kkt. és az azon alapuló számos jogszabály – különösen a KRESZ – tartalmazza. Az egyes közterületek, illetve közutak használatának szabályait elsődlegesen a közutakon elhelyezett jelzések (táblák stb.) határozzák meg. A közúti jelzőtáblák – ahogy a közlekedést szabályozó jelzőlámpák is – lényegében hatósági rendelkezések (határozatok), amelyeknek betartása közigazgatási jogi kötelezettség. Ilyen a díjfizetéshez kötött, közúton történő várakozás is, amely a közúti közlekedés része („közlekedési esemény”); ennek feltételeit a közúti jelzőtáblák határozzák meg. E szabályok betartásának ellenőrzése és megsértésének szankcionálása kifejezetten rendészeti, közigazgatási feladat.

A közlekedés közigazgatási jogi szabályozásának része a közutak használatáért fizetendő díjak szedése. Ezért nem értek egyet a határozat azon részével, amely a Kkt.-nek a közút kezelőjét erre felhatalmazó rendelkezését – a Kkt. 15. § (3) bekezdését – megsemmisíti. A közút használatáért – az itt vizsgált esetben a gépjárművel való várakozásért (KRESZ 41. §) szedett díjra mindazok a korlátok állnak, amelyek a közigazgatási díjakkal kapcsolatban az Alkotmányból és az Alkotmánybíróság erről szóló gyakorlatából következnek. Ezek a korlátok azonban nem magánjogiak, hanem egyértelműen közjogiak.

3. A közúthasználat közjogi jellegéből következik, hogy a jelenlegi várakozási (parkolási) szabályozás fő alkotmányos problémája a közjogi és a magánjogi elemek keveredése, amely arra vezet, hogy közhatalmi (elsősorban rendészeti) feladatokat közterületen rendszeresen és jogszabályban feljogosítva magántársaságok látnak el. A közigazgatásban nem ismeretlen egyes hatósági, adott esetben rendészeti feladatok magánszemélyekre bízása – mint a humán-, és állategészségügyben –, de ezekben az esetekben a közigazgatási funkció a magánszemély különleges szaktudásán (orvos, állatorvos) alapul. Ilyen esetekben – a Ket. 12. § (3) bekezdés e) pontja szerint – a közigazgatási hatósági eljárás szabályai lennének irányadók – amiről itt szó sincs.

Ebből következik, hogy a díjak beszedése és a várakozási szabályok betartásának ellenőrzése közlekedésrendészeti feladat, amely nem bízható a magánjog szerint működő társaságokra. A közúton történő várakozás minden esetét ugyanis – jelenleg a Kkt. 48. § (3) bekezdése a) pontjának 9. alpontjában kapott felhatalmazás alapján – a KRESZ 41. §-a szabályozza. A KRESZ 41. § (4) bekezdése szerint:

„[v]árakozást ellenőrző óránál munkanapon 8 és 18 óra, szombaton 8 és 14 óra között – ha pedig jelzőtábla [17. § (1) bek. e) pont] ettől eltérő időszakot jelöl meg, ebben az időszakban – csak az óra működtetésével és legfeljebb az órával jelzett időtartamig szabad várakozni. Lejárt órát a jármű eltávolítása nélkül ismételtlen működésbe hozni tilos”. Aki ezt a szabályt megsérti, az egyes szabálysértésekről szóló 218/1999. (XII. 28.) Korm. rendelet 54. §-a szerinti szabálysértést követi el, ahol is a várakozási szabályok megsértése esetén a rendőrség és a közterület-felügyelő is helyszíni bírságot szabhat ki. A mai jogi szabályozás szerint tehát a gépjárművel történő díjfizetés nélküli várakozás szabálysértés, és nem a „szerződési szabadság” korlátozása vagy magánjogi deliktum. A közúton történő várakozás szabályainak kikényszerítése ennek megfelelően nem is történhet magánjogi eszközökkel. Természetesen a magántulajdonban álló várakozóhelyek – pl. a mélygarázsok vagy parkolóházak – jogi megítélése egészen más, mivel ezek nem „közutak”, igénybevétele nem is minősül a KRESZ szerinti várakozásnak. (Ezen az sem változtat, hogy az ezeken belüli közlekedés rendjére általában a KRESZ szabályai alkalmazandók, mert itt a KRESZ szabályok érvényessége többnyire az üzleti feltételeken alapul.)

4. A fent elmondottak szerint a Kkt. 15. § (3) bekezdését nem tartom alkotmányellenesnek, mert nem alkotmányellenes a közút használatáért díj szedésére való felhatalmazás. Alkotmányellenesnek tartom viszont a díjbeszedés jogi feltételeit, ezért – a szoros összefüggés miatt – a Kkt. 15. § (5) és (6) bekezdésének „vagy az általa megállapodás alapján megbízott gazdálkodó szervezet” részét kellett volna megsemmisítenie az Alkotmánybíróságnak. Ez törvényesíti ugyanis a jelenlegi magánrendőrségi rendszert, amennyiben a parkolási társaságok – mint „megbízott gazdálkodó szervezetek” – ténylegesen rendészeti, azaz közhatalmi feladatokat látnak el, megfelelő jogi szabályozás nélkül.

A közlekedés rendjének fenntartása – beleértve a közlekedéshez tartozó várakozást is – közigazgatási rendészeti feladat; ezért ezt a feladatot a törvény által létrehozott közigazgatási szerv hatáskörébe kellene utalni.

A díjak mértékének megállapításával kapcsolatban is a közjogi mérce az irányadó: a parkolási díjak funkciója a közlekedők magatartásának (közvetett) szabályozása, amelynek alkotmányos célja csak az lehet, hogy a mindenkit megillető szabadságjogot mások hasonló jogának indokolatlan sérelme nélkül mindenki gyakorolhassa. Ez a gépjárművel való várakozás időtartamának korlátozása mellett még a díjfizetési kötelezettséget is szükségessé teheti, amiről a közlekedésszabályozó közigazgatásnak – legtöbbször a helyi önkormányzatnak – kell döntenie. Indokolt lehet e szabályozás keretének törvényi meghatározása, ennyiben a mulasztás megállapításával is egyetértek, azzal viszont nem, hogy a közjogi eszközöket a törvényhozó magánjogiakkal is helyettesítheti.

Budapest, 2009. november 17.

Dr. Bragyova András s. k.,
alkotmánybíró

Az Alkotmánybíróság 110/2009. (XI. 18.) AB határozata

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

Az Alkotmánybíróság jogszabály alkotmányellenességének utólagos vizsgálatára irányuló indítványok tárgyában meghozta a következő

határozatot:

1. Az Alkotmánybíróság a személyi jövedelemadóról szóló 1995. évi CXVII. törvény – a közteherviselés rendszerének átalakítását célzó törvénymódosításokról szóló 2009. évi LXXVII. törvénnyel megállapított – 2010. január 1-jétől hatályos 1. § (3) bekezdésének második mondata, 3. § 75. pontja, 11. § (1) bekezdés a) pontja, 29. § (1) és (3)–(4) bekezdései, 47. § (2) bekezdésében a „növelve az adott bevételre tekintettel megállapított adóalap-kiegészítés összegével” szövegrésze, valamint 49. § (12) bekezdés a) pontja alkotmányellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványokat elutasítja.
2. Az Alkotmánybíróság a személyi jövedelemadóról szóló 1995. évi CXVII. törvénynek – a közteherviselés rendszerének átalakítását célzó törvénymódosításokról szóló 2009. évi LXXVII. törvénnyel megállapított – 2010. január 1-jétől hatályos 33. § (1) bekezdése alkotmányellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítvány tárgyában az eljárást megszünteti.

Az Alkotmánybíróság ezt a határozatát a Magyar Közlönyben közzéteszi.

Indokolás

1. Az Alkotmánybírósághoz három indítvány érkezett a közteherviselés rendszerének átalakítását célzó törvénymódosításokról szóló 2009. évi LXXVII. törvény (a továbbiakban: Krátv.), valamint a személyi jövedelemadóról szóló 1995. évi CXVII. törvénynek (a továbbiakban: Szja tv.) a Krátv.-vel módosított, 2010. január 1-jétől hatályos egyes rendelkezései alkotmányellenességének megállapítása és megsemmisítése iránt. Az indítványok a Krátv. által bevezetett adóalap-kiegészítésre vonatkozó szabályozás alkotmányosságát az Alkotmány 2. § (1) bekezdésében megfogalmazott jogállamiság elve és a 70/I. §-ban foglalt arányos közteherviselés követelménye alapján vitatták. Az Alkotmánybíróság az indítványokat a szoros tárgyi összefüggésre tekintettel az Alkotmánybíróság ideiglenes ügyrendjéről és annak közzétételéről szóló, többször módosított és egységes szerkezetbe foglalt 2/2009. (I. 12.) Tü. határozat (ABK 2009. január, 3.) 28. § (1) bekezdése alapján egyesítette, és egy eljárásban bírálta el.
2. A kifogásolt, 2010-től hatályos alapvető szabályozás értelmében a magánszemélyek jövedelemadóztatása keretében az adó alapja a jövedelem és az adóalap-növelő tételek összege [Szja tv. 1. § (3) bekezdés]. Az Szja tv. 29. §

(1) bekezdése ezzel összhangban rögzíti, hogy az összevont adóalap az adóévben adókötelezettség alá eső valamennyi önálló, nem önálló tevékenységből származó, valamint egyéb bevételből megállapított jövedelem és a (3)–(4) bekezdés szerinti adóalap-növelő összeg. Az adóalap-növelő összeg az (1) bekezdés szerinti jövedelem – kivéve, ha az adóterhet nem viselő járandóság – után a társadalombiztosítás ellátásaira és a magánnyugdíjra jogosultakról, valamint e szolgáltatások fedezetéről szóló törvény szerinti, a társadalombiztosítási járulék általános mértékével megállapított összeg, illetve biztosítási kötelezettség hiányában az egészségügyi hozzájárulásról szóló törvény szerinti, az összevont adóalapba tartozó jövedelmet terhelő egészségügyi hozzájárulás mértékével megállapított összeg.

Az egyik indítványozó szerint az az általános felhatalmazás, mely meg nem szerzett jövedelmek adóztatására ad lehetőséget a jogalkotó számára, sérti a rendeltetésszerű joggyakorlásnak a jogalkotás folyamatában való érvényesülését, s ezáltal a jogbiztonságot.

Egy másik indítványozó a jogalkotásról szóló 1987. évi XI. törvény (a továbbiakban: Jat.) 40. § (1) bekezdésének, s ezáltal az Alkotmány 2. § (1) bekezdésének sérelmére hivatkozott. A Jat. megjelölt szabálya értelmében a törvényjavaslathoz az előterjesztő indokolást csatol, amelyben bemutatja azokat a társadalmi, gazdasági és szakmai körülményeket, amelyek a javasolt szabályozást szükségessé teszik, továbbá ismerteti a jogi megoldás szempontjait. Az indítványozó szerint a jogalkotó semmilyen indokát nem adta, mi tette szükségessé a nemzetközi gyakorlattól is eltérő, szakmailag megalapozatlan szabályozást.

Előadta továbbá, hogy az adóalap-kiegészítés (adóalap-növelő tétel) az Szja tv. rendszerében nem tartozik a jövedelem körébe [lásd különösen az Szja tv.-nek a Krátv.-vel módosított s 2010. január 1-jétől hatályos 1. § (3) bekezdését és 4. § (1) bekezdését]. Az Szja tv.-nek a Krátv. 2. § (3) bekezdésével módosított 3. § 75. pontjában azonban a jogalkotó fogalomzavarba került, miután „a magánszemély összes jövedelme az adóévben” fogalomba az adóalap-kiegészítést tartalmazó összevont adóalapot is bevonta. Az indítványozó szerint a kifogásolt rendelkezések ezért jogbizonytalanságot okoznak, mely ellentétes az Alkotmány 2. § (1) bekezdéséből fakadó jogállamiság követelményével.

Az Szja tv.-nek a Krátv. 11. §-ával megállapított 29. § (4) bekezdése vonatkozásában az indítványozó sérelmezte, hogy fennáll a lehetősége annak, hogy az adóalap-kiegészítést nem a jövedelem megszerzése időpontjában, hanem az adóév végén hatályos társadalombiztosítási járulék, illetve egészségügyi hozzájárulás mértéke alapján kell kiszámítani. Ezáltal előfordulhat, hogy amennyiben év közben a kulcsok növekednek, akkor visszamenőleges adókötelezettség keletkezik korábban már megszerzett jövedelem vonatkozásában. Ez pedig sérti a Jat. 12. § (2) bekezdését.

Az Szja tv.-nek az adó mértékét meghatározó 30. §-a az indítványozó meglátása szerint ellentétes a Jat. 18. §-ával, mely előírja, hogy a jogszabályokat a magyar nyelv szabályainak megfelelően, világosan és közérthetően kell megszövegezni. A fenti rendelkezés azért nem felel meg e követelménynek, mert bár az adót (az összevont adóalapot képező) jövedelmek után kell megfizetni, az a) és b) pont az adóalap-kiegészítésre is vonatkozik. Vagyis az adót valójában nem csupán a jövedelmekre, hanem a kiegészítő adóalapra is meg kell fizetni. A jövedelemre vetített adófizetési kötelezettség ténylegesen tehát nem 17%, hanem 21, 59%.

3. Az indítványozók meglátása szerint az adóalap-kiegészítés azért ellentétes az Alkotmány 70/I. §-ával, mert az nem áll semmiféle kapcsolatban az adóalanyok által megszerzett jövedelemmel. Azaz, olyan tételek adóalapba történő bevonására kerül sor, amelyek nem minősülnek ténylegesen megszerzett jövedelemnek. A társadalombiztosítási járulékot, illetve az egészségügyi hozzájárulást a foglalkoztatott fizeti a foglalkoztatott (biztosított) után, melynek ugyan az alapja a biztosított adóalany személyi jövedelemadóval és járulékokkal nem csökkentett jövedelme, ennek az összegnek a befizetése azonban nem befolyásolja az adóalany nyugdíj- és egészségügyi ellátását.

Az Alkotmány 70/I. §-ával összefüggésben az egyik indítványozó arra is hivatkozott, hogy a közterhekhez való hozzájárulás erősen torzul az adójóváírásra vonatkozó szabályok folytán. E kedvezmény ugyanis csak a bérjövedelemre vonatkozik, a magánszemély által megszerzett megbízási díjra már nem.

A fentiek alapján az indítványozók az Szja tv. 2010. január 1-jétől hatályos 1. § (3) bekezdése, 29. § (1) és (3)–(4) bekezdése, 47. § (2) bekezdése utolsó mondata (helyesen: „növelve az adott bevételre tekintettel megállapított adóalap-kiegészítés összegével” szövegrésze), valamint 49. § (12) bekezdés a) pontja alkotmányellenességének megállapítását és megsemmisítését kérték. Az egyik indítványozó a Krátv. 1. § (1) bekezdése, 2. § (3) bekezdése, 6. §-a, 11. §-a és 15. §-a alkotmányellenességének megállapítására terjesztett elő indítványt. Az Alkotmánybíróság állandó gyakorlata, hogy nem a módosító rendelkezéseket hatályba léptető, hanem a módosított rendelkezéseket magába foglaló (inkorporáló) jogszabály rendelkezéseit vizsgálja [legutóbb: 80/2009. (VII. 10.) AB határozat, ABK 2009. július,

913, 914.], ezért az Alkotmánybíróság az indítványok alapján a vizsgálatot az Szja tv. vonatkozó rendelkezései tekintetében végezte el.

4. Az Alkotmánybíróság eljárása folyamán észlelte, hogy az indítványok benyújtását követően a Krátv.-nek az Szja tv.-t módosító, s a jelen ügyben érintett egyes rendelkezéseit az egyéni vállalkozóról és az egyéni cégről szóló 2009. évi CXV. törvénnyel és a megtakarítások ösztönzésével összefüggő törvénymódosításokról szóló 2009. évi CXVI. törvény (a továbbiakban: Módtv.) módosította. A módosítások azonban az indítványokban felvetett alkotmányossági problémákat érdemben nem befolyásolták. Ezért az Alkotmánybíróság a vizsgálatot a Módtv. által megállapított szöveg vonatkozásában folytatta le.
5. Az Alkotmánybíróság beszerezte a pénzügyminiszter véleményét.

II.

1. Az Alkotmány indítvánnyal érintett rendelkezései:
 „2. § (1) A Magyar Köztársaság független, demokratikus jogállam.”
 „70/I. § Minden természetes személy, jogi személy és jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet köteles jövedelmi és vagyoni viszonyainak megfelelően a közterhekhez hozzájárulni.”
2. Az Szja tv. indítvánnyal érintett, 2010. január 1-jétől hatályos rendelkezései:
 „1. § (3) Az adó alapja az adóköteles bevételből megállapított, e törvény rendelkezései szerinti levonásokkal csökkentett jövedelem és az adóalap-növelő tételek összege.”
 „3. § 75. A magánszemély összes jövedelme az adóévben: a magánszemély adóbevallása, illetve a munkáltatói adómegállapítása szerinti összevont adóalap és külön adózó valamennyi jövedelem, illetve bevétel együttes összege, azzal, hogy
 a) a vállalkozói személyi jövedelemadózást alkalmazó egyéni vállalkozónál az e tevékenységére tekintettel megállapított, az összevont adóalapba tartozó adóalapot és a vállalkozói osztálék alap külön adózó részét kell együttesen figyelembe venni;
 b) nem kell beszámítani az ingatlan átruházásából származó, az összevont adóalapba nem tartozó jövedelmet;
 c) be kell számítani az egyszerűsített közteherviselési hozzájárulás alapjául jogszerűen figyelembe vett bevételt is.”
 „11. § (1) A magánszemély adóévenként
 a) adóbevallást köteles benyújtani az adóhatósághoz (önadózás), amelyben bevallja az összevont adóalapját és az adóévben megszerzett, bevallási kötelezettség alá eső külön adózó valamennyi jövedelmét, bevételét, az adót, valamint – a kifizető(k) által és az általa megállapított, levont, megfizetett adó, adóelőleg beszámításával – a befizetendő vagy visszajáró adókülönbözetet, vagy”
 „29. § (1) Az összevont adóalap az adóévben adókötelezettség alá eső valamennyi önálló, nem önálló tevékenységből származó, valamint egyéb bevételből megállapított jövedelem, továbbá átalányadózás esetén az egyéni vállalkozói, a mezőgazdasági kistermelői bevételből az átalányban megállapított jövedelem és a (3)–(4) bekezdés szerinti adóalap-növelő összeg. Az adóterhet nem viselő járandóságot a kifizetése (juttatása) időpontja szerint kell adóalapként figyelembe venni. Ha a jövedelem után a magánszemély kötelezett a társadalombiztosítási járulék, az egészségügyi hozzájárulás megfizetésére (kivéve, ha azt költségként számolja el, vagy azt számára megtérítették), a (3)–(4) bekezdés alkalmazásában jövedelemnek a megállapított jövedelem 78 százalékát kell figyelembe venni.
 (...)
 (3) Az (1) bekezdésben említett adóalap-növelő összeg az (1) bekezdés szerinti jövedelem – kivéve, ha az adóterhet nem viselő járandóság – után a társadalombiztosítás ellátásaira és a magánnyugdíjra jogosultakról, valamint e szolgáltatások fedezetéről szóló törvény szerinti, a társadalombiztosítási járulék általános mértékével megállapított összeg, illetve biztosítási kötelezettség hiányában az egészségügyi hozzájárulásról szóló törvény szerinti, az összevont adóalapba tartozó jövedelmet terhelő egészségügyi hozzájárulás mértékével megállapított összeg (bármelyik a továbbiakban: adóalap-kiegészítés).
 (4) Az adóalap-kiegészítés összegét a (3) bekezdés szerint az adóbevallásban/munkáltatói elszámolásban az adóelőleg megállapításánál figyelembe vett adóalap-kiegészítéstől függetlenül kell megállapítani.”
 „33. § (1) A számított adót adójóváírás csökkenti, amely
 a) az adóévben megszerzett bér és az arra tekintettel megállapított adóalap-kiegészítés együttes összegének 17 százaléka, de legfeljebb jogosultsági hónaponként 15 100 forint, feltéve, hogy a magánszemély összes jövedelme az adóévben nem haladja meg a (3) bekezdésben meghatározott jogosultsági határt, vagy (...).”

„47. § (2) Az adóelőleg alapja

a) feltéve, hogy nem a b)–c) pont rendelkezését kell alkalmazni,

aa) – ha a bevétel adóelőleg-megállapításra kötelezett kifizetőtől származik – a bevételből a magánszemély adóelőleg-nyilatkozata szerinti, de legfeljebb a költségelszámolásra vonatkozó rendelkezések szerint elismert igazolható vagy igazolás nélkül elszámolható költség levonásával meghatározott rész, az előbbiek hiányában, valamint amely bevételből e törvény szerint költséget levonni nem lehet, a bevétel teljes összege;

ab) – ha a bevétel nem adóelőleg-megállapításra kötelezett kifizetőtől származik – a magánszemély döntése szerinti költség, de legfeljebb a költségelszámolásra vonatkozó rendelkezések szerint elismert igazolható vagy igazolás nélkül elszámolható költség, egyéni vállalkozó, mezőgazdasági kistermelő esetében – ha a külön rendelkezés alapján átalány-költség szerinti jövedelem-megállapítást alkalmaz – legfeljebb az átalány-költség levonásával meghatározott rész, valamint amely bevételből e törvény szerint költséget levonni nem lehet, a bevétel teljes összege;

b) nem önálló tevékenységből származó bevétel esetében a bevétel, csökkentve a kifizető által a munkavállalói érdekképviselői tagdíj fizetés önkéntességéről szóló törvény rendelkezései szerint levont, vagy – ha a kifizető a tagdíj levonásában nem működik közre – a magánszemély által megfizetett, a szakszervezet által kiállított bizonylattal igazolt szakszervezeti tagdíjjal;

c) költségtérítés esetében

ca) ha a költségtérítés adóelőleg-levonásra kötelezett kifizetőtől származik, a bevételből a magánszemély adóelőleg-nyilatkozata szerinti költség levonásával, erre vonatkozó nyilatkozat hiányában legfeljebb az e törvény rendelkezése szerint igazolás nélkül elszámolható költség levonásával megállapított rész, az említett nyilatkozat és rendelkezés hiányában a bevétel teljes összege,

cb) a ca) pontban nem említett költségtérítés esetében a költségelszámolásra vonatkozó rendelkezések szerint elszámolható igazolt vagy igazolás nélkül elszámolható költség, vagy a magánszemély a döntése szerinti költség, egyéni vállalkozó, mezőgazdasági kistermelő esetében – ha a külön rendelkezés alapján átalány-költség szerinti jövedelem-megállapítást alkalmaz – az átalány-költség levonásával meghatározott rész,

(az adóelőleg-alap számításnál figyelembe vett jövedelem) növelve az adott bevételre tekintettel megállapított adóalap-kiegészítés összegével.”

„49. § (12) A bevételt terhelő adóelőleg a (4)–(10) bekezdés rendelkezései szerint kiszámított összeg – legfeljebb annak mértékéig – rendszeres bevétel esetén csökkentve a magánszemély adóelőleg-nyilatkozata alapján

a) a havi adójóváírással, amely – figyelemmel az adójóváírásra irányadó rendelkezésekre is – az adott havi bér adóelőleg-alapjának 17 százaléka, de jogosultsági hónaponként legfeljebb 15 100 forint azzal, hogy az adóelőleg megállapításánál a havi adójóváírás nem érvényesíthető, ha a bér kifizetője által az adóévben kifizetett (juttatott) bevételek alapján meghatározott adóelőleg-alapok összege – az adott kifizetést (juttatást) is figyelembe véve – meghaladja a 3 millió 188 ezer forintot; (...).”

III. Az indítványok az alábbiak szerint nem megalapozottak.

1. Az indítványozók már kihirdetett, de még hatályba nem lépett jogszabályi rendelkezések vizsgálatát kérték. Az Alkotmánybíróságról szóló 1989. évi XXXII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 42. § (2) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság gyakorlata az, hogy a kihirdetett, de még hatályba nem lépett törvény is képezheti alkotmánybírósági eljárás tárgyát. Amennyiben a kifogásolt rendelkezések alkotmányellenessége megállapítást nyer, a hatályos jogszabályok vizsgálata során megállapított eredménytől eltérően a következmény a hatálybalépés elmaradása (267/B/2000. AB határozat, ABH 2002, 1126, 1129.). Nem volt tehát akadálya annak, hogy az Alkotmánybíróság az Szja tv. 2010. január 1-jétől hatályos egyes rendelkezéseit érdemben megvizsgálja.
2. Az Alkotmánybíróság az indítványokban megfogalmazott alkotmányossági kifogások elbírálása előtt áttekintette az Szja tv.-nek a jövedelemre, illetve az összevont adóalapra vonatkozó, az elbírálás idején hatályos, illetve 2010. január 1-jétől alkalmazandó rendelkezéseit.
- 2.1. A jelenlegi szabályozás értelmében a magánszemély minden jövedelme adóköteles, ettől eltérő szabályt, kedvezményt pedig csak az Szja tv. alapelveinek figyelembevételével és csak törvény állapíthat meg [1. § (3) bekezdés]. A 4. § (1) bekezdés akként definiálja a jövedelem fogalmát, hogy az a magánszemély által az adóévben bármilyen címen és formában megszerzett bevétel egésze, vagy az e törvényben elismert költségekkel csökkentett része, vagy annak e törvényben meghatározott hányada. A 4. § (2) és (3) bekezdése fogalmazza meg, mi tekinthető bevételnek, illetve költségnek. Az Szja tv.-nek a fogalom meghatározásokat tartalmazó 3. § 75. pontja azt is rögzíti, hogy a magánszemély összes jövedelmének az adóévben a magánszemély adóbevallásában bevallott, illetve a munkáltatói adómegállapítás során elszámolt (az összevont adóalapba tartozó és külön adózó) összes jövedelme minősül, bizonyos – a jelen ügy

szempontjából irreleváns – korrekciók figyelembevételével. Az összevont adóalap a jelenlegi szabályok alapján a magánszemély által az adóévben megszerzett összes önálló és nem önálló tevékenységből származó, valamint egyéb jövedelmének összege. Ezen összeg alapján kell kiszámolni a számított adó mértékét a 30. §-ban foglalt kulcsok alkalmazásával, míg a 31. § értelmében az összevont adóalap adóját a számított adóból a 32–34. § rendelkezéseinek figyelembevételével kell meghatározni. Az összevont adó alapjába tehát csupán az Szja tv. szerinti jövedelmek tartoznak, ezen jövedelmek után kell megfizetni az említett módon kiszámított adót. Az adót – egyes kivételekkel – naptári évenként, az összes jövedelem alapján kell megállapítani és megfizetni, az adóbevételek folyamatossága érdekében azonban adóelőleget kell fizetni [1. § (6) bekezdés]. Az Szja tv. 46. § (3) bekezdésének a)–e) pontjai határozzák meg, mi képezi az adóelőleg alapját.

- 2.2. A 2010. január 1-jétől hatályos szabályozás a fenti rendszerbe több módosítást is hoz. A törvény az 1. § (3) bekezdésében a jelenlegi fordulaton túl alapvető szinten rögzíti, hogy az adó alapja az adóköteles bevételből megállapított, e törvény rendelkezései szerinti levonásokkal csökkentett jövedelem és az adóalap-növelő tételek összege. Vagyis az adó alapját már nem csupán a jövedelem képezi, hanem az kiegészül az adóalapot növelő tételekkel. A 2010. január 1-jétől hatályos szabályozás – egyelőre egyetlen – ilyen tételként határozza meg az Szja tv. 29. § (3) bekezdésében definiált adóalap-kiegészítést. A 29. § (1) bekezdése értelmében így az összevont adóalap az adóévben adókötelezettség alá eső valamennyi önálló, nem önálló tevékenységből származó, valamint egyéb bevételből megállapított jövedelem, továbbá átalányadózás esetén az egyéni vállalkozói, a mezőgazdasági kistermelői bevételből az átalányban megállapított jövedelem és a (3)–(4) bekezdés szerinti adóalap-növelő összeg. A 4. § (1) bekezdésében módosul a jövedelem fogalma is. Eszerint jövedelem a magánszemély által más személytől megszerzett adóköteles bevétel egésze, vagy a bevételnek az e törvény szerint tételesen igazolt, igazolás nélkül elismert, átalányban meghatározott költségekkel csökkentett része, vagy a bevétel e törvényben meghatározott hányada. A jelenlegi szabályozáshoz képest nem változik azonban abban, hogy a jövedelem a bevételek és a költségek különbségeként kerül meghatározásra, s a bevételek körébe sem kerül be az adóalap-növelő tételek köre. A fent említett fogalom meghatározásokból az állapítható meg, hogy a törvény az adóalap-kiegészítést nem tekinti a jövedelem részének. Az tehát egy adóalap korrekciós tényezőként jelenik meg az összevont adóalap vonatkozásában. Ehhez igazodóan a 30. § az adó mértékének meghatározása kapcsán úgy fogalmaz, hogy bár az összevont adóalapot képező jövedelmek után kell az adót megfizetni, a számítás során már az (adóalap-kiegészítést is tartalmazó) összevont adóalapra kell vetíteni az a) és b) pontban meghatározott kulcsokat. A 31. § pedig rögzíti, hogy az összevont adóalapot képező jövedelmek után fizetendő adót az összevont adóalap után az adó mértékére vonatkozó rendelkezés szerint megállapított számított adóból (a továbbiakban: számított adó) a 32–34. § rendelkezéseinek figyelembevételével kell meghatározni. A Krátv. az adóelőleg alapjának megállapítására új címet iktat be az Szja tv.-be, a rá vonatkozó szabályok pedig a 47. §-ba kerülnek. Az új rendelkezések értelmében az adóelőleg alapjának meghatározása során az adóalap-kiegészítést is figyelembe kell venni: az adóelőleg-alap számításnál figyelembe vett jövedelmet növelni kell az adott bevételre tekintettel megállapított adóalap-kiegészítés összegével.
3. Az Alkotmánybíróság az indítványok alapján megvizsgálta, hogy az a szabályozás, mely az összevont adó alapjába a jövedelmeken túl bevonja az adóalap-kiegészítés összegét is, összhangban van-e az Alkotmány 70/I. §-ával, illetve a 2. § (1) bekezdésében megfogalmazott jogbiztonság elvével.

Az Alkotmánybíróság több korábbi határozatában foglalkozott az Alkotmány 70/I. §-ában foglalt arányos közteherhivatali követelményével. Gyakorlatát a jövedelmi és vagyoni típusú adók vonatkozásában legutóbb a 61/2006. (XI. 15.) AB határozatában (ABH 2006, 674, 681–684.) és 8/2007. (II. 28.) AB határozatában (ABH 2007, 148, 159–163.) foglalta össze [megerősítette: 836/B/2002. AB határozat, ABH 2007, 1479, 1481–1483.; 277/B/2001. AB határozat, ABH 2008, 1810, 1815.; 55/2008. (IV. 24.) AB határozat, ABH 2008, 525, 532.; 87/2008. (VI. 18.) AB határozat, ABH 2008, 707, 733–734.; 730/D/2005. AB határozat, ABK 2009. március, 338, 339.].

Jelen ügyben az alábbi megállapításokat emeli ki az Alkotmánybíróság.

A közteherhivatali kötelezettségét előíró szabályt az Alkotmány 70/I. §-a rögzíti. Az Alkotmány 70/I. §-a egyfelől kötelezettségként szabályozza a természetes személyek, jogi személyek és jogi személyiséggel nem rendelkező szervezetek részéről a közterhekhez való hozzájárulást, másfelől felhatalmazást ad az állam számára arra, hogy törvényi úton szabályozza az ilyen célú kötelezések, befizetések előírását. A közterhekhez való hozzájárulás módját és mértékét az arra irányadó külön törvények (így többek között az adótörvények) határozzák meg [62/1991. (XI. 22.) AB határozat, ABH 1991, 466, 467.].

A jogalkotó széles keretek között mérlegelhet akkor, amikor a közteher mértékét megállapítja, és nagy szabadsággal rendelkezik abban a kérdésben is, hogy mit határoz meg a közteher tárgyaként, a közteherhivatali kötelezettség kiinduló pontjaként milyen gazdasági forrást választ ki. (620/B/1992. AB határozat, ABH 1994, 539, 541.) Az Alkotmány nem azt

határozza meg, hogy jövedelmet és vagyont kell, illetve lehet közteherhivselési kötelezettség alapjává tenni, hanem azt írja elő, hogy a közterhek viselésének a jövedelmi és vagyoni viszonyokhoz igazodóan, arányosan kell megtörténnie [448/B/1994. AB határozat, ABH 1994, 724, 726.; 44/1997. (IX. 19.) AB határozat, ABH 1997, 304, 307.]. Az Alkotmánybíróság a 448/B/1994. AB határozat indoklásában ugyanakkor felhívta a figyelmet arra, hogy a jogalkotás szabadsága az adófizetés kiindulópontjaként szolgáló gazdasági forrás kiválasztása és az adó tárgyának ez alapján történő meghatározása során nem korlátlan; az Alkotmány 70/I. §-ában foglalt közteherhivselési kötelezettséget előíró alkotmányi rendelkezés értelmében annak a jövedelmi és vagyoni viszonyokhoz kötöttség keretei között kell maradnia. (ABH 1994, 724, 727.) Ezzel összefüggésben az Alkotmánybíróság azt is kimondta, hogy a közterhekhez való hozzájárulási kötelezettségnek közvetlen összefüggésben kell állnia, arányosnak kell lennie az állampolgárok (alanyi kötelezettek) jövedelmi és vagyoni viszonyaival, helyzetével. (666/B/1992. AB határozat, ABH 1992, 735, 737.; 544/B/1998. AB határozat, ABH 2000, 893, 898.)

Az Alkotmánybíróság a szövetkezeti ingyenes értékpapír adózására vonatkozó szabályozás alkotmányossági vizsgálata során a 3/1993. (II. 4.) AB határozat indoklásában rámutatott arra, hogy az állampolgár által ténylegesen meg nem szerzett jövedelem nem kezelhető adóköteles jövedelemként (ABH 1993, 41, 45.). A vizsgált esetben az Alkotmánybíróság az Alkotmány 70/I. §-a alapján az alanyi kötelezettek jövedelmi helyzete (viszonya) és a fizetendő közteher között fennálló kapcsolatot vizsgálta, és ez alapján mondta ki azt, hogy amennyiben a személyi jövedelemadóztatásban a jogalkotó bizonyítható módon olyan jövedelmet von adókötelezettség alá, amelyet az adóalany ténylegesen meg sem szerzett, akkor átlépi az Alkotmány 70/I. §-ában foglalt alkotmányi korlátot.

Az Alkotmánybíróság többször is megerősítette azon elvi álláspontját, mely szerint az Alkotmánybíróságnak az alkotmányossági vizsgálat alá vont konkrét adójogszabály rendelkezései alapján esetről esetre, a szabályozás – így különösen az adótárgy – összes sajátosságának a figyelembevételével kell döntést hoznia abban a kérdésben, hogy a jogalkotó az Alkotmány 70/I. §-ában meghatározott jövedelmi és vagyoni viszonyokhoz való kötöttség keretei között maradt-e a szabályozás kialakítása során.

Az Alkotmánybíróság rendszeresen kiemelte, hogy az Alkotmány 70/I. §-ában foglalt mércét valamennyi adónem esetében egyaránt érvényesülő mércének tekinti azzal, hogy a mérce alkalmazása során nem lehet eltekinteni a konkrét adójogi szabályozás sajátosságaitól, továbbá az adóztatás tárgyává tett gazdasági forrás (adótárgy) jellemzőitől. Ebből következően a konkrét adónemet – ennek alkotmányosságát – vizsgáló korábbi alkotmánybírósági határozatok az Alkotmány 70/I. §-ában foglalt mérce alapján a vizsgált adónem és az adóztatott gazdasági forrás (adótárgy) sajátosságaira tekintettel döntöttek az említett mércének való megfelelésről.

Az Alkotmánybíróság a 8/2007. (II. 28.) AB határozatában rámutatott arra, hogy a jövedelmi és vagyoni típusú adók – így az Szja tv. által szabályozott jövedelemadó – esetében az Alkotmány 70/I. §-ában foglalt alkotmányos mérce több fogalmi elemből tevődik össze. Ezek a fogalmi elemek egyrészt magának az Alkotmány 70/I. §-ának a rendelkezéseiből, másrészt az Alkotmánybíróság korábbi, jövedelmi és vagyoni típusú adók alkotmányosságát vizsgáló határozataiban foglalt követelményekből, az Alkotmánybíróság irányadó gyakorlatából vezethetők le.

Az említett fogalmi elemek – a jövedelmi és vagyoni típusú adók esetében – az alábbiak:

- az adó (közteher) alanyi kötelezettek jövedelmi és vagyoni viszonyainak való megfelelése;
- az adó és az alanyi kötelezettek adófizetési kötelezettség alá vont jövedelme, illetve vagyona között fennálló közvetlen kapcsolat;
- az alanyi kötelezettek által ténylegesen megszerzett jövedelem, illetve vagyon adóztatása;
- az adó alanyi kötelezettek teherviselő képességével való arányossága.

A jövedelmi és vagyoni típusú adók esetében – figyelemmel a konkrét szabályozás összes sajátosságára – az Alkotmány 70/I. §-ában foglalt alkotmányi korlát valamennyi fogalmi elemének egyidejűleg fenn kell állnia ahhoz, hogy a vizsgált szabályozás megfeleljen az említett alkotmányos mércének.

4. Az indítványozók a fenti alkotmánybírósági gyakorlat alapján állították, hogy a 2010. január 1-jétől hatályos szabályozás következtében az Szja tv. az adóalany által ténylegesen meg nem szerzett jövedelmet fog adóztatni. A társadalombiztosítási járulékot ugyanis a munkáltató (kifizető) köteles megfizetni, az a magánszemély jövedelmével nem áll összefüggésben.

Az Alkotmánybíróság már egy korai határozatában utalt arra, hogy amikor az Alkotmány megfogalmazza az állampolgárok közteherhivselési kötelezettségére vonatkozó szabályt, nem ad további fogalom meghatározást. Annak meghatározása, hogy mi minősül jövedelemnek, már a jogalkotás feladata. (579/B/1990. AB határozat, ABH 1991, 503.) A 61/2006. (XI. 15.) AB határozatában pedig utalt arra, hogy az Alkotmánybíróságnak az alkotmányossági vizsgálat alá vont konkrét adójogszabály rendelkezései alapján esetről esetre, a szabályozás – így különösen az adótárgy – összes sajátosságának a figyelembevételével kell döntést hoznia abban a kérdésben, hogy a jogalkotó az Alkotmány 70/I. §-ában meghatározott jövedelmi és vagyoni viszonyokhoz való kötöttség keretei között maradt-e a szabályozás kialakítása során.

Miként azt az Alkotmánybíróság az előző pontban már megállapította, az Szja tv. az adóalap-kiegészítést alapvetően nem tekinti jövedelemnek, azt attól elkülönítetten kezeli. Az is egyértelműen kiderül a törvényszövegből, hogy a jövedelemhez nem a foglalkoztató (egyéni vállalkozó) által az adott adóévben ténylegesen befizetett társadalombiztosítási járulék (egészségügyi hozzájárulás) összegét kell hozzáadni, hanem az összevont adóalapba tartozó jövedelmeknek a társadalombiztosítási járulék általános mértékével (egészségügyi hozzájárulás mértékével) megállapított összegét. A kettő azonos lehet, de nem feltétlenül. Ez lényegében attól függ, mennyire esik egybe egyik oldalról a társadalombiztosítási járulék, illetve az egészségügyi hozzájárulás alapjául szolgáló jövedelem, másik oldalról pedig a személyi jövedelemadó alapjába bevont jövedelem.

A jogszabályi rendelkezések alapján tehát valójában nem a munkáltató által fizetett társadalombiztosítási járulék, mint „az adóalany által meg nem szerzett jövedelem után” kell megfizetni az adót. Az Szja tv. 29. §-ában megfogalmazott adóalap-kiegészítés azt jelenti csupán, hogy az adóalany által valóban megszerzett jövedelem összegét – az adóterhet nem viselő járandóságok kivételével – korrigálni kell egy olyan, a ténylegesen megszerzett jövedelemre vetített tényezővel, amely megegyezik a társadalombiztosítás járuléknak a társadalombiztosítás ellátásaira és a magánnyugdíjra jogosultakról, valamint e szolgáltatások fedezetéről szóló törvényben meghatározott általános mértékével, illetve az egészségügyi hozzájárulásról szóló törvény szerint megállapított egészségügyi hozzájárulás mértékével. Az indítványozónak az az érvelése, hogy a magánszemélynek önbevallás keretében nem csupán saját jövedelme, hanem munkáltatója által a nyugdíjbiztosítási alapba és egészségbiztosítási alapba befizetett összegről is bevallást kell készítenie, nem következik a törvényi rendelkezésekből. E vonatkozásban a Krátv. javaslatához készített miniszteri indoklás azon hivatkozása is félrevezető, mely szerint „a személyi jövedelemadó alapjának meghatározása során adóalap-korrekciók tényezőként a bruttó jövedelmek után a munkáltató, illetve a kifizető által fizetendő járulékat és ehőt is figyelembe kell venni. (...) Ez a megoldás biztosítja, hogy a munkáltató vagy kifizető által az adóalany érdekében teljesített kifizetést az adóalap számítása során figyelembe lehessen venni”. A fent már említett eseteken túl azért sem felel meg a valóságnak, hogy a munkáltató vagy a kifizető által az adóalany érdekében teljesített kifizetést veszik figyelembe az adóalap számítása során, mert a járulékokat csak az összevont adóalap kapcsán kell az adó alapjába bevonni, az egyes külön adózó és társadalombiztosítási, illetve egészségügyi hozzájárulási terhet viselő jövedelmek tekintetében nem. A tényleges szabályozás tehát csak részben cseng össze bevezetésének feltárt indokaival.

Nem kétséges azonban, hogy az összevont adóalap közvetlen összefüggésben áll a magánszemély jövedelmével, hisz az a jövedelem 1/1 részéből és a jövedelemnek a társadalombiztosítási járulék, illetve egészségügyi hozzájárulás mértékének megfelelő részéből (2010. január 1-jétől 27%-ából, azaz összesen 127%-ából) áll. Az adóalap-kiegészítés jelenlegi szabályozása lényegében az adóalapot érintő matematikai műveletként írható le: az adókulcsokat nem az összevont adóalapba tartozó jövedelmekre, hanem (2010. január 1-jétől) annak 127%-ára kell vetíteni. (A jogalkotó tulajdonképpen – a további értelmezési nehézségeket okozó, más jogszabályi rendelkezésekre való utalás helyett – úgy is rendelkezhetett volna, hogy az összevont adóalapot a jövedelem 127%-a képezi.) Az adóalapot korrigáló matematikai műveletek vonatkozásában ugyanakkor az Alkotmánybíróság szükségesnek tartja az alábbiak hangsúlyozását: mindaddig, míg a korrekció kiindulási alapja az adóalany által ténylegesen megszerzett jövedelem, s kétséget kizáróan kimutatható a közvetlen összefüggés az adóalany foglalkoztatásával, jövedelemszerző tevékenységével keletkező jövedelem és a korrekciós tényező, s ezáltal az adó alapja között, addig a jogalkotó által bevezetett matematikai korrekció megmarad az alkotmányosság határain belül.

Jelen esetben az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az adóalap-kiegészítés, ha az Szja tv. szerint nem is minősül jövedelemnek, mégis jövedelem módjára viselkedik. Azáltal, hogy mértéke a társadalombiztosítási járulék (egészségügyi hozzájárulás) mértékéhez igazodik, még ha nem is pontosan, de nagyságrendileg kifejezi a munkáltatónál, illetve a kifizetőnél közvetlenül a magánszemély adóalany foglalkoztatásával (jövedelemszerző tevékenységével) összefüggésben jelentkező kiadásokat. Miként arra az Alkotmánybíróság a 43/1995. (VI. 30.) AB határozatában rámutatott: „A [társadalombiztosítási] rendszer részei a járulékfizető munkáltatók (megbízók stb.) is. A finanszírozás technikai felépítése szerint a járulék egy részét a munkáltató fizeti be – de a kifizetett személyi jövedelem után. A közvetlen levonás olyan, mint az adóelőleg, elvileg ki is lehetne fizetni, és a jogosulttal azonnal befizettetni.” (ABH 1995, 188, 194.) Az tehát, hogy a foglalkoztatással összefüggésben felmerülő járulékok egy részét a munkáltató fizeti be, egy technikai megoldás, s nem változtat azon, hogy ugyanúgy a munkavállaló foglalkoztatásából eredően merül fel, mint a számára kifizetett munkabér.

Jelen ügyben az Alkotmánybíróság a fent kifejtettekre tekintettel arra a következtetésre jutott, hogy az adófizetési kötelezettség közvetlen összefüggésben áll az adóalany jövedelmi és vagyoni viszonyaival, ezért megfelel az Alkotmány 70/I. §-ának. Meg nem szerzett jövedelem adóztatására nem kerül sor, az adó az alanyi kötelezettek

teherviselő képességével arányos marad. Az adóalap-kiegészítés olyan adóalap-korrekció, adótechnikai eszköz, mely nem sérti az arányos közteherviselés követelményét.

Az Szja tv. 2010. január 1-jétől hatályos 29. § (3) bekezdésével kapcsolatban azonban az Alkotmánybíróság az alábbiakra mutat rá. Egyrészt a társadalombiztosítás ellátásaira és a magánnyugdíjra jogosultakról, valamint e szolgáltatások fedezetéről szóló 1997. évi LXXX. törvénynek (a továbbiakban: Tbj.) a 2010. január 1-jétől hatályos szövege csak a társadalombiztosítási járulék mértékét szabályozza, „általános mértéket” nem ismer. Másrészt az Szja tv. 29. §-ának megfogalmazásából nem derül ki egyértelműen, hogy a Tbj. mely időpontban hatályos rendelkezése szerinti társadalombiztosítási járulékot kell figyelembe venni az adóalap-kiegészítés meghatározása során. Ez akkor okoz gondot, ha az adóév folyamán a társadalombiztosítási járulék mértéke változik. Figyelemmel ugyanakkor arra, hogy az összevont adóalapba tartozó jövedelemre kell vonatkoztatni a kifogásolt számítást, a járulék nem lehet különböző az adóév különböző időpontjaiban megszerzett jövedelmek vonatkozásában. Ezért az Szja tv. rendelkezéseiből levezethető, hogy a társadalombiztosítási kulcs szempontjából irányadó időpont az adóév utolsó napja (vége). Az Szja tv. 29. § (4) bekezdése pedig úgy fogalmaz, hogy az adóalap-kiegészítés összegét a (3) bekezdés szerint az adóbevallásban/munkáltatói elszámolásban az adóelőleg megállapításánál figyelembe vett adóalap-kiegészítéstől függetlenül kell megállapítani. E szabályok együttes értelmezése esetén előfordulhat, hogy amennyiben az adóév folyamán a társadalombiztosítási járulék (egészségügyi hozzájárulás) mértéke változik, akkor az a módosítást megelőzően megszerzett jövedelmekre is kihatással van.

Az Alkotmánybíróság már korai határozataiban sokat foglalkozott a Jat. 12. § (2) bekezdésében megfogalmazott, de az Alkotmány 2. § (1) bekezdésébe foglalt jogállamiság elvéből közvetlenül is levezethető visszaható hatály tilalmával [903/B/1990. AB határozat, ABH 1990, 250, 251.; 34/1991. (VI. 15.) AB határozat, ABH 1991, 170, 173.; 4/1992. (I. 28.) AB határozat, ABH 1992, 332, 333.; 7/1992. (I. 30.) AB határozat, ABH 1992, 45, 48.; 11/1992. (III. 5.) AB határozat, ABH 1992, 77, 81.; 25/1992. (IV. 30.) AB határozat, ABH 1992, 131, 132.; 57/1994. (XI. 18.) AB határozat, ABH 1994, 316, 324.]. A Jat. említett rendelkezése értelmében a jogszabály a kihirdetését megelőző időre nem állapíthat meg kötelezettséget, és nem nyilváníthat valamely magatartást jogellenessé. Az Alkotmánybíróság értelmezése szerint valamely jogszabály akkor minősülhet a visszaható hatályú jogalkotás tilalmába ütközőnek, ha (1) a jogalkotó kötelezettséget megállapító, vagy valamely magatartást jogellenessé nyilvánító jogszabályt visszamenőlegesen – kihirdetését megelőző időre – léptetett hatályba, vagy (2) a hatálybaléptetés nem visszamenőlegesen történt ugyan, de a jogszabály rendelkezéseit – erre irányuló kifejezett rendelkezés alapján – a jogszabály hatálybalépése előtt létrejött jogviszonyokra is alkalmazni kell [7/1992. (I. 30.) AB határozat, ABH 1992, 45, 48.]. A Jat. 12. § (2) bekezdésének az Alkotmány 2. § (1) bekezdésével összefüggésben levezetett értelmezése csak a jogalanyok helyzetét terheesebbé tevő (*ad malam partem*) jogalkotásra vonatkozik. A kizárólag jogot megállapító, jogot kiterjesztő, kötelezettséget enyhítő, vagy más, a jogszabály valamennyi címzettje számára a korábbi jogi szabályozásnál egyértelműen előnyösebb szabályozást előíró jogszabály esetében – feltéve, hogy az így megalkotott jogszabályok egyébként nem alkotmányellenesek, illetve magasabb szintű jogszabályokkal nem ellentétesek – a visszaható hatályú jogalkotás nem alkotmányellenes. [152/2008. (XII. 10.) AB határozat, ABH 2008, 1487, 1490.]

Az adójogszabályokkal összefüggően a 903/B/1990. AB határozat rámutatott arra, hogy az adókötelezettség visszamenőleges hatállyal történő megállapítása alkotmányellenes eredményre vezet. Egyúttal rögzítette, hogy az adókötelezettséget érintő szabályozásnál az adókötelezettség keletkezésének időszakát, s nem a bevallás időpontját kell irányadónak tekinteni (ABH 1990, 250, 251.). A 4/1992. (I. 28.) AB határozatában pedig azért semmisítette meg a vizsgált (a vállalkozói adóról szóló rendeletet módosító) rendelet hatályba léptető rendelkezését, mert annak hatására visszamenőleges adókötelezettség megállapítására került sor. Tehát, bár a jogalkotó feladatkörébe tartozik a társasági adó alapjául szolgáló nyereségösszeg (az ennek kialakításához szükséges számviteli, adótechnikai szabályok, az adó alapját csökkentő és növelő tételek) megállapítása (448/B/1994. AB határozat, ABH 1994, 724, 725.), annak nem lehet tiltott visszamenőleges hatálya.

Jelen ügyben a társadalombiztosítási járulék adóév közben történő csökkentése az adóalanyokra nézve adókötelezettségük – visszamenőleges – csökkenésével is jár, mely azonban a fent ismertetett elvek fényében nem ütközik a visszaható hatály tilalmába. A járulék mértékének növelése ugyanakkor – a módosítást megelőzően megszerzett jövedelmek vonatkozásban – visszamenőlegesen keletkeztet adókötelezettséget azáltal, hogy az adóalap megnövelésével (a kulcsok változatlansága mellett is) növeli az adó összegét. A jelenleg ismert (elfogadott és kihirdetett), az összevont adóalapra vonatkozó szabályok nem zárják ki ez utóbbi, alkotmányellenes helyzet kialakulását, ezért az Szja tv. 29. § (3)–(4) bekezdése magában hordozza az Alkotmány 2. § (1) bekezdésében foglalt jogbiztonság sérelmének a veszélyét. Azt azonban, hogy a társadalombiztosítási járulék (egészségügyi hozzájárulás) mértékének adóév közben történő növelése ténylegesen a visszamenőleges hatályú jogalkotás tilalmába ütközik-e,

csak a konkrét törvénymódosítás alapján ítéltető meg. Az Alkotmánybíróság mindazonáltal szükségesnek tartja felhívni a figyelmet a jövőbeni törvénymódosítások tekintetében arra, hogy az Alkotmány 2. § (1) bekezdésében megfogalmazott jogállamiság részét képező jogbiztonság megköveteli, hogy a társadalombiztosítási járulék (egészségbiztosítási hozzájárulás) mértékének év közbeni emelése ne eredményezze az összevont adóalap, s ezáltal az adókötelezettség visszamenőleges növekedését. A törvényalkotónak a társadalombiztosítási járulék, illetve az egészségügyi hozzájárulás mértékének év közbeni emelése esetén ezért megfelelő átmeneti szabályokat kell alkotnia a visszamenőleges adókötelezettség keletkezésének kiküszöbölése érdekében.

5. Az indítványozók egyike szerint a támadott rendelkezések azért is ellentétesek a jogállamiság követelményével, mert megsértették a Jat. 40. § (1) bekezdését, mely előírja, hogy a törvényjavaslathoz az előterjesztő indokolást csatol, amelyben bemutatja azokat a társadalmi, gazdasági és szakmai körülményeket, amelyek a javasolt szabályozást szükségessé teszik, továbbá ismerteti a jogi megoldás szempontjait. Ennek azonban a javaslat nem tett eleget. Az Alkotmánybíróság eddigi gyakorlatában is hangsúlyozta, hogy nem tekinthető a Jat. valamennyi szabálya alkotmányi szintű rendelkezésnek [így például az 54/1996. (XI. 30.) AB határozat (ABH 1996, 173, 190.) kimondta, a Jat. 18. §-ában foglalt rendelkezés nem alkotmányi szabály, így a hatástanulmány elkészítésének elmulasztása önmagában alkotmányellenességre nem vezet]. A Jat. 40. § (1) bekezdése sem alkotmányi szintű szabály, megsértése önmagában a törvény alkotmányellenességéhez nem vezet. Az Alkotmánybíróság jelen esetben nem talált olyan körülményt, amire tekintettel a Jat. 40. § (1) bekezdésében foglalt előírás elmulasztása egyben a jogállamiság követelményének sérelmét is előidézte volna.

Az Alkotmány 2. § (1) bekezdéséből folyó követelmény azonban, hogy a jogalkotó a jogszabályi rendelkezéseket a jogbiztonság követelményének megfelelően fogalmazza meg, s a maga által alkotott fogalmakat következetesen alkalmazza. A jogbiztonság az állam – s elsősorban a jogalkotó – kötelességévé teszi annak biztosítását, hogy a jog egésze, egyes részterületei és az egyes jogszabályok is világosak, egyértelműek, működésüket tekintve kiszámíthatóak és előreláthatóak legyenek a norma címzettjei számára. Vagyis a jogbiztonság nem csupán az egyes normák egyértelműségét követeli meg, de az egyes jogintézmények működésének kiszámíthatóságát is [lásd először: 9/1992. (I. 30.) AB határozat, ABH 1992, 59, 65.]. A 26/1992. (IV. 30.) AB határozatában az Alkotmánybíróság elvi élel mutatott rá arra, hogy a világos, érthető és megfelelően értelmezhető normatartalom a normaszöveggel szemben alkotmányos követelmény. A jogbiztonság – amely az Alkotmány 2. § (1) bekezdésében deklarált jogállamiság fontos eleme – megköveteli, hogy a jogszabály szövege értelmes és világos, a jogalkalmazás során felismerhető normatartalmat hordozzon (ABH 1992, 135, 142.). Több határozat rögzítette azt is, hogy a normavilágosság sérelme miatt akkor állapítható meg az alkotmányellenesség, ha a szabályozás a jogalkalmazó számára értelmezhetetlen, vagy eltérő értelmezésre ad módot, illetve teret enged a szubjektív, önkényes jogalkalmazásnak, aminek következtében a norma hatását tekintve kiszámíthatatlan, előre nem látható helyzetet teremt a címzettek számára [összegezve: 31/2007. (V. 30.) AB határozat, ABH 2007, 368, 378.].

Jelen határozatában az Alkotmánybíróság már kimutatta, hogy az Szja tv. az adóalap-kiegészítést nem tekinti (bevételeiből származó) jövedelemnek, az csak az összevont adóalap összetevőjeként növeli a jövedelem összegét. Az is megállapítható ugyanakkor, hogy az Szja tv. 2010-től hatályos 3. § 75. pontja nem követi ezt a fogalommeghatározást. Ezen értelmező rendelkezés alapján ugyanis a magánszemély összes *jövedelme* az adóévben oly módon kerül meghatározásra, hogy annak részét képezi a magánszemély adóbevallása, illetve a munkáltatói adómegállapítása szerinti összevont adóalap. Azaz az éves *összes jövedelem* fogalmába már belekerül az összevont adóalapba beszámított adóalap-kiegészítés is. Ennek ellenére az Szja tv. 3. § 75. pontjában definiált „a magánszemély összes jövedelme az adóévben” nem vet fel olyan feloldhatatlan értelmezési problémát, mely lehetetlenné tenné az érintett norma alkalmazhatóságát.

Az Alkotmánybíróság – a fent kifejtett indokok alapján – nem találta az Alkotmány 2. § (1) bekezdésével, illetve 70/I. §-ával ellentétesnek az Szja tv. 2010. január 1-jétől hatályos 1. § (3) bekezdésének második mondatát, 3. § 75. pontját, 11. § (1) bekezdés a) pontját, illetve 29. § (1) és (3)–(4) bekezdéseit, valamint az adóelőlegre vonatkozó 47. § (2) bekezdésében a „növelve az adott bevételre tekintettel megállapított adóalap-kiegészítés összegével” szövegrészt, ezért az indítványokat e vonatkozásban elutasította.

6. Az egyik indítványozó kérte az Szja tv. 33. § (1) bekezdése és 49. § (12) bekezdés a) pontja 2010. január 1-jétől hatályos szövegének a megsemmisítését is, mivel az sérti az Alkotmány 70/I. §-ában megfogalmazott jövedelmi viszonyok szerinti közteherviselés elvét. A minimálbér és az átlagjövedelem között keresők között – érvelt az indítványozó – ugyanazon munka vonatkozásában „181 200 forint adófizetési kötelezettség különbség lesz aszerint, hogy bérjövédelmet vagy például megbízási díjat kap a magánszemély”. Az Alkotmánybíróság a bérjövédlemhez kapcsolódó adókedvezmény, az adójóváírás alkotmányosságát már több korábbi határozatában vizsgálta. Így a 85/B/1996. AB határozatban kimondta: önmagában nem alkotmányellenes az, ha a jogalkotó gazdasági, szociális vagy más pénzügyi megfontolásból úgy

döntött, hogy a jövedelmek közül a bérjövedelmek után fizetendő adóból adókedvezményt nyújt, más jövedelemtulajdonosok esetében pedig nem. Erre figyelemmel megállapította, hogy az adójóváírásra vonatkozó szabály nem eredményezi az Alkotmány 70/A. §-ának sérelmét, s nem sérti a 70/I. §-t sem. (ABH 1998, 620, 624.) Az 1080/B/1998. AB határozatában az Alkotmánybíróság – hasonló érvek alapján – azt is alkotmányosnak találta, hogy az adójóváírás kedvezménye csak bizonyos jövedelemhatár alatt illeti meg az adóalanyt (ABH 2002, 905, 907.).

Tekintettel arra, hogy az indítványozó a korábban már elbírált indítványokkal azonos okból és azonos alkotmányos összefüggés alapján támadta az Szja tv. 33. § (1) bekezdésében foglalt adójóváírás szabályait, az Alkotmánybíróság megállapította, hogy – a törvényszöveg módosulása ellenére – ítélt dolog esete áll fenn. Az Alkotmánybíróság ezért az Szja tv. 2010. január 1-jétől hatályos 33. § (1) bekezdése alkotmányellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítvány tárgyában folyó eljárást az Ügyrend 31. § c) pontja alapján megszüntette.

Az Szja tv. 49. § (12) bekezdés a) pontja vonatkozásában az Alkotmánybíróság korábban még nem hozott határozatot, így az adójóváírásnak az adóelőleg megállapításakor történő figyelembevételére vonatkozó rendelkezést érdemben kellett vizsgálnia. Az indítványozó ugyanakkor az adójóváírással összefüggésben, a bér és a nem bér jellegű (megbízási) jövedelmek közötti különbségtétel vonatkozásában kifogásolta az adóelőleg megállapításával kapcsolatos szabályt. A már említett határozatokban kifejtett indokok alapján így ezen előírás sem ellentétes az Alkotmány 70/I. §-ával, ezért az Alkotmánybíróság az indítványt az Szja tv. 2010. január 1-jétől hatályos 49. § (12) bekezdés a) pontjával összefüggésben is elutasította.

Az Alkotmánybíróság az ügy elvi jelentőségére tekintettel rendelte el határozatának a Magyar Közlönyben való közzétételét.

Budapest, 2009. november 17.

Dr. Paczolay Péter s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Balogh Elemér s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Bragyova András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Holló András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kiss László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kovács Péter s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Lenkovics Barnabás s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Lévy Miklós s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Trócsányi László s. k.,
előadó alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: 776/B/2009.

IX. Határozatok Tára

Az Országgyűlés 92/2009. (XI. 18.) OGY határozata a szomszédos országokhoz fűződő közlekedési kapcsolataink erősítéséről*

A Kárpát-medencei Magyar Képviselők Fóruma (a továbbiakban: KMKF) Állandó Bizottságának 2008. június 18-i ülésén a magyarországi parlamenti frakciók, valamint a határon túli magyar közösségek legitim politikai képviselői konszenzussal megalkották „A határon átnyúló közlekedési infrastruktúra- és tömegközlekedés-fejlesztés aktuális kérdéseiről” című előterjesztést (a továbbiakban: a KMKF határ menti közlekedési koncepciója).

A Miniszterelnöki Hivatal – 2005-ben született előtanulmányok alapján – 2007-ben készítette el a „Varratmentes Európa” Program elnevezésű koncepciót, melyben olyan infrastrukturális fejlesztések kerültek kidolgozásra és szakmai megalapozásra, amelyek megvalósítása révén hidakkal, közutakkal, határátkelőkkal újra összeköthetők a határ két oldalán élő közösségek. A program keretében 2008-ban elkészült a szomszédos országokkal közös határszakaszon a közúti átjárók, 2009-ben pedig a vasúti határátkelők revitalizálásának, fejlesztésének és megnyitásuk lehetőségeinek feltárása és prioritási rendbe állítása.

Az Országgyűlés – figyelemmel a Kormány által a határ menti fizikai összeköttetések revitalizálásáról és fejlesztéséről kidolgozott „Varratmentes Európa” programban, valamint a KMKF határ menti közlekedési koncepciójában foglaltakra – Magyarország és a szomszédos országok közlekedési kapcsolatainak erősítése érdekében a következő határozatot hozza:

1. Az Országgyűlés felkéri a Kormányt, hogy
 - a) tegye meg a szükséges lépéseket, hogy Magyarország és az Európai Unió schengeni övezetébe tartozó szomszédos országok (jelenleg: Ausztria, Szlovákia, Szlovénia) közös határszakaszain mielőbb jöjjenek létre azok a közlekedési kapcsolatok, amelyek biztosítják a települések közötti közvetlen, korszerű érintkezést;
 - b) tegye meg a szükséges előkészítő lépéseket annak érdekében, hogy Magyarország és Románia, illetve Magyarország és Horvátország közös határszakaszain jöjjenek létre azok a közlekedési kapcsolatok, amelyek biztosítják a települések közötti közvetlen, korszerű érintkezést;
 - c) tegye meg a szükséges lépéseket annak érdekében, hogy Magyarország és Szerbia, illetve Ukrajna közös határszakaszain a már létező ideiglenesen működő határátkelők állandósuljanak;
 - d) készítse el az új határátkelők-fejlesztések konkrét megjelölését és ezek költségigényét is tartalmazó megvalósítási tervet, vizsgálja meg, hogy lehetséges-e olyan forgalommal számolni, ami a tömegközlekedés pozíciójának erősítését igényli;
 - e) tegye meg a szükséges lépéseket annak érdekében, hogy minél több közúti határátkelőt biztosítsa az autóbuszok átlépésének lehetőségét, valamint vizsgálja felül a kapacitási korlátait az áruszállító gépjárművek átlépésének;
 - f) tegye meg a szükséges intézkedéseket a menetrend szerinti tömegközlekedési járatok (autóbusz, vasút, vízi közlekedés) útvonalának meghosszabbítására a határ túloldalán fekvő, közvetlen közforgalmú hálózati csatlakozást biztosító településekig, illetve, ahol szükséges, kezdeményezze új járatok létesítését; készítsen megvalósítási tervet a kishatárforgalomban alkalmazandó, az egyes országok tarifa- és kedvezményrendszerével harmonizáló olyan új rendszerre, ami attraktívvá teszi a tömegközlekedést az egyénivel szemben. Ez ügyben kezdeményezzen tárgyalásokat a szomszédos országok illetékes közlekedési hatóságaival, vizsgálja meg a finanszírozás és utazásösztönzés lehetséges alternatíváit, valamint teremtsen elő a megvalósításhoz szükséges megfelelő jogszabályi hátteret;
 - g) készítsen javaslatot a határon átnyúló utazásokat a jelenleginél nagyobb mértékben elősegítő vasúti tarifarendszerre, valamint a menetrendek határ menti igényeket az eddigieknél jobban figyelembe vevő ésszerűsítésére, és kezdeményezzen erről tárgyalásokat az érintett országok vasúttársaságaival;
 - h) vizsgálja meg a kishatártérségekben a nemzeti engedélyekkel rendelkező áruszállítás lehetőségét, mivel ez a mai szabályozás szerint csak nemzetközi engedélyekkel és adminisztrációval végezhető.

* A határozatot az Országgyűlés a 2009. november 16-i ülésnapján fogadta el.

2. Az Országgyűlés felkéri a Kormányt, hogy az 1. pontban meghatározott feladatok végrehajtásával összefüggésben folytassa le a szükséges egyeztetéseket az érintett szomszédos országokkal.
3. Az Országgyűlés felkéri a Kormányt, hogy az Új Magyarország Fejlesztési Terv, illetve határ menti együttműködési programok pályázati kiírásakor, illetve a projektek értékelése esetében kezeljék prioritásként az előterjesztéssel összhangban lévő fejlesztési elképzeléseket.
4. Az Országgyűlés felkéri a Kormányt, hogy a 2. pont szerinti egyeztetések eredményeiről, az azok alapján meghatározott kormányzati intézkedésekről – különös tekintettel a fejlesztések és azok költségeinek pontos meghatározására – évente, első alkalommal 2010. március 31-ig tájékoztassa az Országgyűlést.
5. Ez az országgyűlési határozat a közzététele napján lép hatályba.

Dr. Katona Béla s. k.,
az Országgyűlés elnöke

Béki Gabriella s. k.,
az Országgyűlés jegyzője

Tóth Gyula s. k.,
az Országgyűlés jegyzője

A köztársasági elnök 158/2009. (XI. 18.) KE határozata kitüntetés adományozásáról

Az Alkotmány 30/A. § (1) bekezdése j) pontja, valamint a Magyar Köztársaság kitüntetéseiről szóló 1991. évi XXXI. törvény 2. § (1) bekezdése alapján az egészségügyi miniszter előterjesztésére

Héjja József nyugalmazott főkönyvelőnek a

MAGYAR KÖZTÁRSASÁGI ARANY ÉRDEMKERESZT
(polgári tagozat)

kitüntetést adományozom.

Budapest, 2009. november 9.

Sólyom László s. k.,
köztársasági elnök

Ellenjegyzem:

Székely Tamás s. k.,
egészségügyi miniszter

KEH ügyszám: VIII-1/04262/2009.

A Magyar Közlönyt a Szerkesztőbizottság közreműködésével a Miniszterelnöki Hivatal szerkeszti.

A Szerkesztőbizottság elnöke: dr. Petrétei József, a szerkesztésért felelős: dr. Tordai Csaba.

A szerkesztőség címe: Budapest V., Kossuth tér 1–3.

A Határozatok Tára hivatalos lap tartalma a Magyar Közlöny IX. részében jelenik meg.

A Magyar Közlöny hiteles tartalma elektronikus dokumentumként a

<http://kozlony.magyarorszag.hu> honlapon érhető el. Felelős kiadó: dr. Tordai Csaba.

A Magyar Közlöny oldalhú másolatát papíron kiadja a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó.

Felelős kiadó: dr. Kodela László elnök-vezérigazgató.